Povestea Vorbii 21

Publicație de cultură scrisă editată conf. Legii 186/2013

Asociația oamenilor de știință și artă - ECOSTAR 21

ISSN 2285 – 6919
ISSN-L 2285 – 6919

INTOL PRESS • Anul X (XIV-2006, XXVIII-1992), nr. 2 (58) - mai 2021

www.culturaarsmundi.ro

Cuprins:

- **LA MÂNĂSTIREA LAINICI S-A OFICIAT SLUJBA DE POMENIRE PENTRU CONSTANTIN BRÂNCUȘI**
  Simona Maria KIS .....pag. 1
- **BRÂNCUȘI ȘI NOI**
  Victorița STOLOJAN .....pag. 2
- **O INFORMAȚIE DE ULTIMĂ ORĂ**
  Constantin ZĂRNESCU .....pag. 2
- **ORAȘUL DE CARTON**
  Constantin MĂNESCU-HUREZI.....pag. 3
- **DANTE ALIGHIERI**
  Mircea VASII.....pag. 4
- **GEORGE ACHIM: „ÎN BĂTAIA INIMII**
  p cickirdan .....pag. 4
- **POEZII**
  George ACHIM .....pag. 4
- **OSTILITATEA LUI STALIN ...**
  Nicolae TĂNĂSESCU.....pag. 5
- **UN MUZEU CÂT O „ȚARĂ“!**
  Ion TALPOȘ .....pag. 6
- **POEME**
  Csaky E POE .....pag. 7
- **PARODII**
  Marian ILIE .....pag. 7
- **CALEIDOSCOPUL SEMINȚIILOR**
  Tania NICOLESCU .....pag. 8
- **TITEȘTI-VÂLCEA. FILE DE MONOGRAFIE**
  Mihai SPORIȘ.....pag. 9
- **TITIANA NICA ȚENE: „ÎNTÂMPLĂRI HAZLII CU O NEPOȚICĂ ...“**
  Simion PETRE C. .....pag. 10
- **SOMNUL SOCIAL**
  Elena ARMENESCU .....pag. 10
- **CULTURA NOASTRĂ DIN ORAȘUL DE PIATRĂ**
  Leontina RUS.....pag. 10
- **BUNICA ȘI NEPOTUL... ZIARIȘTI**
  Peter KIS .....pag. 10
- **VECHEA BIBLIOTECĂ A MĂNĂSTIRII BISTRIȚA (I)**
  Arhim. Veniamin MICLE .....pag. 11
- **IONUȚ ȚENE: „SOLITUDINI ...“**
  Petre CICHIRDAN .....pag. 12
- **BĂRBATUL CARE PLÂNGE**
  Luciana Cosmina VLAD.....pag. 13
- **TEATRUL SECOLULUI AL XX-LEA**
  Elena MANDA .....pag. 14
- **COZIA, OLTUL, MIRCEA...**
  Constantin GEANTĂ .....pag. 14
- **COȘMARUL DINTR-O REALITATE IMEDIATĂ...**
  Lucian MARIN .....pag. 15
- **POEME**
  Ovidiu Cristian DINICĂ .....pag. 15
- **DEPOPULAREA ROMÂNIEI...**
  Gheorghe PANTELIMON .....pag. 16
- **PASTILA DE MASCĂ**
  Silviu LAZĂR .....pag. 16

CULTURA vâlceană a primit premiul Ligii Scriitorilor Români (LSR) pe anul 2020

LA MÂNĂSTIREA LAINICI S-A OFICIAT ÎN 16 MARTIE 2021 SLUJBA DE POMENIRE PENTRU CONSTANTIN BRÂNCUȘI

Simona Maria KIS

Ca în fiecare an, în jur de 16 martie, ziua decesului lui Constantin Brâncuși (în 1957), fani ai marelui sculptor, unii adevărați brâncușologi, se întâlnesc, într-un loc sacru pentru a-l comemora. Și anul acesta, ca în ultimii patru ani, parastasul pentru geniul sculpturii românești și universale s-a ținut la Mânăstirea Lainici unde au participat oameni de cultură din cele trei județe adiacente: Gorj, Hunedoara și Vâlcea. Reținem că anul acesta au lipsit câțiva corifei ai brâncușologiei românești, cam ar fi Ștefan Stăiculescu (decedat în anul 2020) și Mihai Sporiș, plecat la un alt parastas, dar, după cum ne-a declarat Petre Cichirdan, participanții au avut bucuria să se revadă și să stea de vorbă (după un an pandemic-plin de restricții): cei de la Vâlcea (Gh Cărbunescu, Ligia Nicolescu, Mihai Vinereanu și Petre Cichirdan) cu Ion Mocioi, Lucian Medar, Vasile Ponea, Moise Bojincă... din păcate toată lumea fiind mascată, și distanțată, nu reușim să-i mai numim și pe alții, foarte mulți, cum ne arată secvențele filmate la Sfânta Mânăstire... Oricum știm că au fost prezenți mai multe oficialități din Peștișanii de Gorj, locul de naștere al lui Brâncuși. ...Interesante, mesajele pe care cei prezenți le-au transmis prin luările de cuvând, cum încercam să vă spun și mai sus, un nor de tristețe plutind peste întreaga asistență, când s-a constatat lipsa dintre participanți a fostului animator numărul unu în ce-l privește pe Constantin Brâncuși, Ștefan Stăiculescu, despre care a vorbit Gh Cărbunescu... Tot domnia sa, la întoarcerea de la parastas s-a abătut din drum pentru două opriri semnificative, care emoționează și acum, la aproape trei săptămâni de la eveniment: odată, la mormântul lui Ștefan de la Tg. Cărbunești, unde fiecare a depus o lumânare la crucea celui dispărut și care a fost atât de iubit de prieteni! și, a doua oară, la gospodăria fratelui lui Daminan Ureche, în Rugetu, Slătoarele, Vâlcea... Toți au rămas îndatorați colegului Gh Cărbunescu care a făcut pe cheltuiala dumnealui întreaga deplasare, dovedind și de această dată că este un șofer foarte bun și un om darnic...

*

«Brancuși s-a stins din viață la vârsta de 81 de ani. O slujba de pomenire și de comemorare a marelui sculptor Constantin Brâncuși, care a murit în urmă cu 64 de ani a avut loc astăzi la Mănăstirea Lainici, de pe Defileul Jiului.

Duminică, 13 martie 2021, la Sfânta Mănăstire Lainici, județul Gorj a avut loc slujba de pomenire și de comemorare a marelui sculptor Constantin Brâncuși, care s-a înălțat la cer la data de 16 martie 1957, și este înmormântat la Paris în cimitirul Montparnasse“, este mesajul transmis pe Facebook de comunitatea din localitatea Peștișani, locul în care s-a născut cel mai important artist român din toate timpurile. Cu puțin timp înainte de a se stinge din viață, Brâncuși, care era slăbit din cauza suferinței, l-a chemat la el pe arhiepiscopul Teofil, preot la biserica ortodoxă, pentru a se spovedi și împărtăși, după care îi mărturisește: „Mor cu inima tristă pentru că nu mă pot întoarce în țara mea”. La 16 martie 1957, la ora 2 dimineața, Constantin Brâncuși își dă sufletul, iar la 19 martie este înmormântat la cimitirul Montparnasse din Paris. A existat o mișcare în România, inițiată de scriitorul Laurian Stănchescu, pentru aducerea în țară a osemintelor lui Brâncuși, mai ales că în același loc de veci se mai află îngropați Alexandre Istrati și Natalia Dumitresco, cei care au fost și legatarii testamentari ai marelui artist. Cei doi l-au îngrijit în ultimii ani ai vieții sale pe Brâncuși. L-au cunoscut pe Brâncuși după ce în anul 1948 au închiriat un atelier în Impasse Ronsin, alături de atelierul artistului. (Fragment din articolul «Se împlinesc 64 de ani de la moartea lui Brâncuși: „Mor cu inima tristă pentru că nu mă pot întoarce în țara mea”» Alin Ion, 16 03 21, adevarul. ro)

Parastasul de la Mânăstirea Lainici

««Preacuviosul Părinte Ioachim Pârvulescu, precizând că: ,,Tot ceea ce vă spun provine de la Sfinții Părinți! La sfârșitul lumii se face judecata universală. Totul este dinamică și evoluție în toată Creația Lui Dumnezeu! Se știe că primul organ care se zămislește în trupul fătului din pântecele mamei sale este inima, iar ultimul organ care se descompune, după cele 40 de zile de la moartea omului, este tot inima! Toate elementele Universului sunt în corpul nostru, iar sufletul omului este mereu tânăr și nemuritor! Pentru noi este o obligație morală să-l pomenim pe Constantin Brâncuși, pentru că el ne-a arătat cât de mult contează ceea ce rămâne după noi! Ceea ce facem după trup, rămâne aici, dar ceea ce facem după suflet, merge cu noi în veșnicie. Numai cu ceea ce le facem altora, mergem dincolo, iar Brâncuși a scos din ancestralul existent anumite tradiții ale omului de la țară și le-a dat o interpretare metafizică! «Poarta Sărutului» este o intrare în religia iubirii, iar Brâncuși a pus accent pe suflet, nu pe trupul omului, iar prin aceasta, fiind un artist cu har, nu a rămas la imanent, ci s-a ridicat la transcendent! Asfel, putem spune că el nu a fost nici prea omenesc, nici prea plastic, iar, în felul acesta, noi, cei de azi și cei de mâine, se poate spune că avem figuri emblematice, nu numai pe pământ, dar și în veșnicie. Felicităm pe cei care au inițiat această manifestare și ne bucurăm că ați venit, astăzi, aici! Toți avem nevoie de rugăciune, și cei vii și cei morți”, a încheiat cuvântul Preacuviosul Stareț!

,,Brâncuși a gândit filosofic Ansamblul de la Târgu-Jiu”!

În continuare, domnul prof. univ. dr. Ion Mocioi, cunoscut brâncușiolog, a pornit de la faptul că merită să-l sărbătorim pe Constantin Brâncuși, pentru că de cinci ani avem un muzeu «Constantin Brâncuși» la Târgu-Jiu, iar Brâncuși este un cetățean al întregii lumi! ,,Aici este un loc în care să spunem adevărul, mai ales că pomenirea de astăzi este o hotărâre a specialiștilor împreună cu biserica! La Târgu-Jiu, avem un ansamblu

PETRE CICHIRDAN - PREMIUL UZPR/2016 PENTRU „REVISTELE CULTURALE ALE RÂMNICULUI” CULTURA *Ars Mundi* • CULTURA *vâlceană* • POVESTEA VORBII 21 • SENIORII • FORUM *vâlcean*

sculptural care exprimă concepția de viață a lui Constantin Brâncuși. «Coloana» este ca un stâlp de casă în care Brâncuși a suprapus 16 clepsidre! Nu putem ignora înțelesul «Aleii Scaunelor» și nici așezarea bisericii pe axa întregului ansamblu sculptural. În «Poarta Sărutului» sunt sculptate 16 figuri umane într-un dans țărănesc! «Masa Tăcerii» este cea mai importantă după «Coloană», pentru că masa înseamnă timpul, iar scaunele reprezintă mișcarea! Brâncuși a gândit filosofic Ansamblul de la Târgu-Jiu! «Poarta Sărutului» sau «Portalul Păcii» este o poartă a vieții și a morții! Cifra 16 era în antichitate simbolul libertății, iar «Coloana» simbolizează înălțarea, prin alcătuirea sa de 15 romboide și două jumătăți care dau cifra 16. La inaugurare, s-a preconizat ca prin ajutorul lui Gheorghe Tătărescu să fie aurită «Coloana», pentru ca fonta să fie aluminată, apoi argintată și în cele din urmă suflată cu aur. Brâncuși nu a participat la inaugurarea «Coloanei» pentru că nu i s-a dat acesteia culoarea pe care el o dorea, participând, însă, la inaugurarea bisericii. L-a felicitat pe Iosif Keber pentru pictarea bisericii, iar «Coloana» a fost redată într-un ciclu de 7 lucrări", a încheiat cuvântul său vorbitorul.

,,Brâncuși a fost un vizionar prin cultură, perspicacitate și perseverență"!

Domnul Gheorghe Cărbunescu, autor de carte și cu expertiză în activitaea inginerească, un gorjean născut la Alimpești, dar stabilit în Râmnicu-Vâlcea, a solicitat păstrarea unui moment de reculegere pentru domnul Ștefan Stăiculescu, un inițiator de suflet al manifestărilor de comemorare a lui Brâncuși la Mănăstirea Lainici, după care a dat citire unor catrene evocatoare interesante.

Venit din aceeași zonă a Olteniei, Domnul Mihai Vinereanu, din Vaideenii de Vâlcea, autor de carte, cu o activitatea didactică de aproape treizeci de ani în Statele Unite, un remarcabil cercetător în domeniul lingvisticii, a subliniat faptul că avem o cultură de peste opt mii de ani și orice guvern român trebuie să se preocupe de promovarea culturii românești în străinătate! ,,De aceea, să fim atenți că la o nouă reîmpărțire a lumii, nu vom avea de câștigat, pentru că nu știm să ne păstrăm valorile și identitatea"! Cât privește criza pandemică, vorbitorul s-a referit la faptul că vaccinurile care ni se propun sunt cu adevărat periculoase și înseamnă sinucidere!

În încheierea momentului comemorativ de la Mănăstirea Lainici, domnul prof. univ. dr. Moise Bojincă, fost rector al Universității «Constantin Brâncuși» din Târgu-Jiu, a început prin a spune că trebuie să-I mulțumim Bunului Dumnezeu pentru că și în aceste vremuri mai dificile de restricții, ,,avem posibilitatea să-l omagiem pe Constantin Brâncuși, pentru a oferi o veritabilă «lecție» de educație pertinentă pentru fiecare dintre noi, pentru că Brâncuși a fost un vizionar prin cultură, perspicacitate și perseverență"! În opinia domniei sale, întreaga operă brâncușiană are trei dimensiuni: vastitatea, urmărirea unui plan tematic și ancorarea în spiritualitatea românească! În încheierea cuvântului său, domnul Moise Bojincă a dat citire unor versuri descoperite de către Doina Lemny în atelierul sculptorului: ,,Deșteaptă-te om, pe drumul bun, / Pornește și învinge trândăvia și lenea ce te oprește, / Ca vulturul te avântă spre sferile senine, / Darul lumei cântă, uităte pe tine"!

După încheierea manifestătării de comemorare a lui Constantin Brâncuși, participanții au fost invitați la parastasul pregătit cu acest prilej sub forma unei agape frățești în trapeza Mănăstirii Lainici.»» (Gorjeanul, Tg Jiu, 15 03 21, prof. dr. Vasile Gogonea)

BRÂNCUȘI ȘI NOI

Victorița STOLOJAN

Bărbați și femei intrați în legendă sunt în Gorj.

Unul este Brâncuși, titanul ce la 11 ani n-a mai avut nevoie de protecția părintească, plecat pe jos la Paris care nu a acceptat protecția nimănui și-a cioplit drum din legendele Gorjului, preamărind, așa cum s-a spus, idei esențiale:

- masa rotundă a țăranilor cu guri multe în jur (simțul unității familiei, a poporului),
- poarta casei în care oamenii se sărută în pragul plecărilor, de multe ori plecări fără întoarcere, în lupta cu dușmanii, ori a sosirilor îndelung așteptate, întoarceri victorioase,
- coloana șirului nesfârșit al eroilor înălțându-se etern spre un ideal.

Brâncuși, legenda nepereche a Gorjului, practic Hobița și titanul Brâncuși au născut în sufletele sensibile întrebări și acestea au primit, prin strădania urmașilor, răspunsuri fiindcă ideile maestrului sunt perene, ideile lui Brâncuși enumerate mai sus, sunt concluzive pentru tot ce înseamnă român și România. A făcut mult pentru noi.

Ce am făcut noi în amintirea acestuia?

La 21 februarie 1979, când se împlineau 103 ani de la nașterea lui Constantin Brâncuși, a fost dezvelit bustul lui Constantin Brâncuși, lucrare semnată de Ion Irimescu, „artist al poporului" cum se spunea (va intra în legendă această titulatură sau va rămâne ,,de tristă amintire", că se spune și așa?) Lucrarea îl reprezintă pe „părintele sculpturii moderne", artistul care n-a dăltuit ,,păsări măiestre" ci zborul lor înalt, într-un moment de meditație.

Vasile Blendea - două mari modele (Brâncuși și Eminescu): reconstituie prin fotografie întregul itinerar parcurs ca pribeag de Titanul de la Hobița până la Paris, apoi în America, Canada etc, unde sunt răspândite și azi capodoperele brâncușiene cu care ilustrează monografia Brâncuși a lui Ion Pogorilovschi. Acesta realizează și un documentar foto consacrat lui Mihai Eminescu, urmărindu-i drumurile prin lume, de la Ipotești și Cernăuți, unde a învățat primele clase la celebra Hauptschule, cu iubitul său dascăl Aron Pumnul, până la Universitatea din Viena și Berlin, de unde se întoarce după 1874 la Iași și București.

Pe urmele lui Brâncuși au pornit și Vasile Blendea, și Ion Pogorilovschi dar și Profesorul Ion Mocioi și, iată-ne și pe noi azi, 13.03.2021 pe urmele sale, comemorându-l la Lainici.

O INFORMAȚIE DE ULTIMA ORĂ (AȘTEPTÂND-O DE 45 DE ANI!)

Constantin ZĂRNESCU

În anul 1976, vara, cu prilejul Anului Centenar Brâncuși, l-am vizitat, de două ori, la Craiova, pe bătrânul, distinsul critic și istoric de artă, Vasile Georgescu Paleolog, pregătind un interviu, cu dumnealui, pe un magnetofon ceh, mare, cât o valiză. Iată o amintire a sa, care a fost cenzurată, pe-atunci, din cauze ușor de înțeles! Fusese ajutat de doi diplomați români, de la Paris, reușind să aducă în țară, două vagoane de grinzi, bârne, le spunea el, din Atelierele lui Brâncuși, care fuseseră demolate, împreună cu toate celelalte ateliere, un adevărat „cartier" de artiști, spre a se construi Facultatea de medicină Necker. Ele fuseseră ridicate, în 1889, la Centenarul Revoluției Franceze, servind drept pavilioane, de expoziții, țărilor participante. Primăria Parisului le-a închiriat, apoi, fiind protejate de grădini, ideale pentru creație, însă insalubre și tot mai scumpe.

Constantin Brâncuși a locuit acolo, din 1916, până la sfârșitul vieții sale: 31 de ani. Vecinii săi erau artiști moderni americani, italieni și englezi, știind că nu vor mai fi tolerați, decât atât cât va (mai) trăi sculptorul, Seniorul lor!...

V.G. Paleolog a dat eforturilor sale, o valoare mistică. Și, aici, s-a opus, drastic, cenzura. El insista că „istovul" său, truda sa „de Hercule", epopeică, sacrificiul omenesc și artistic al lui Brâncuși, este ilustrativ, exemplar pentru generațiile viitorimii.

Grinzile, bârnele erau înalte și uriașe, groase, fiind numite, de V.G. Paleolog, în memoriile către autorități: „vestigii sacre!".

Expresia de origine latină era minunată, pentru educație; însă interzisă, ideologic.

Se năștea, după acel Centenar Brâncuși (1976), o știință nouă, care, ca și Eminescologia, avea membrii-cercetători, plini de râvnă, venind din-spre diverse arte, misiuni și meserii: istorici, scriitori, arhitecți, teologi și filosofi, chiar sculptori populari (cioplitori de porți, acoperitori de case, constructori de biserici); și chiar preoți și călugări. Se numea: Brâncușiologia – disciplină atât națională, cât mai ales internațională. De 45 de ani, actele, studiile, documentele, memoriile acelor cercetători: de a se reconstrui Atelierul - Muzeu „Brâncuși", în Craiova au fost amânate și ratate, au dat greș! Zeci de primari s-au perindat, prin minunatul oraș al Olteniei, cu imenși plămâni de câmpie, cum îl numeau poeții: vechiul municipiu Craiova.

La alt Centenar - al Primului Război Mondial, în care celebrul Ansamblu sculptural-arhitectural „Brâncuși" adusese un sublim omagiu eroilor care și-au dat viața pentru Reîntregirea Patriei Mame, România, s-a reînnoit, a câta și a câta oară, vreme de patru decenii și jumătate, înălțarea unui edificiu - muzeu al operelor, din țară, ale lui Constantin Brâncuși.

Cunoscut și pe plan internațional, Arh. Dorin Ștefan a câștigat concursul, re-instituind ideea revoluționară a „sculpturii locuibile" (din Teoriile și Aforismele artistului, alegând sintagma - blazon: ou, ochi, romboedru – simbol desăvârșit al istoriei Civilizației imaginii.

ORAȘUL DE CARTON

Constantin MĂNESCU-HUREZI

Între adevărații prieteni și oameni cu un caracter bun, pe care viața mi i-a scos în cale, se numără și Petre Cichirdan. Îi face mare plăcere, atât dânsului, cât și soției sale, atunci când îi trec pragul casei, și mă introduce cu bucurie în universul preocupărilor sale, în camera sa de lucru, care este un adevărat „laborator de idei". În cursul vizitei din luna aprilie (trebuie să precizez că aceste vizite se petrec la un interval de o lună), dânsul îmi oferă o carte cu titlul: „Apocalipsa după 2000. Orașul de carton", apărută la Editura Intol Press, Râmnicu Vâlcea, 2020, autor, desigur, Petre Cichirdan. O primesc bucuros și, la prima răsfoire, văd că este un roman epistolar, care se întinde pe parcursul a 506 pagini și care este alcătuit din două părți:

I. Orașul de piatră (p.7-57) și II. Orașul de carton (p. 58-506). Ajung acasă și constat că pentru câteva zile această carte reușește să mă „fure" din toiul preocupărilor zilnice și mă captivează, făcându-mă să o citesc pe nerăsuflate.

Cunoaștem, cât de cât, viața autorului, greutățile prin care a trecut, preocupările sale culturale și artistice, trăsătura sa definitorie rămânând modestia. Trebuie să recunosc faptul că pe parcursul epistolelor care alcătuiesc acest roman, scrise în intervalul de timp 3 martie-2005-21 februarie 2020, am descoperit noi valențe ale caracterului și spiritului său, și anume: ziarist, publicist, editor, autor al mai multor invenții și inovații, fiind timp de 22 de ani expert judiciar în construcții de mașini, din punct de vedere energetic. Cartea este concepută ca un dialog între Poe C. Poe, șeful cabinetului juridic de la Curtea Constituțională a României, „cel mai mare ziarist copil", și Toschris Ceckirdas, pseudonimul autorului. Majoritatea personajelor din acest roman apare cu pseudonime. Din nefericire, unele dintre acestea nu mai sunt la ora actuală printre noi (Ștefanache Stoicescu, Johann Sone, Costea Marinoiu, Alexandru Alexandru Bălcești din Mihăești și alții). Dialogul dintre cele două personaje (care sunt, de altfel prieteni), ajunge la faza de duel epistolar.

În prima parte a romanului, autorul descrie Orașul de piatră. Este vorba despre Râmnicul Vâlcii, orașul vechi, care a fost, mai ales după 1944, orașul străinilor. Aici s-au așezat sașii, grecii, fiii lui Israel (evreii), bulgarii, albanezii, majoritatea fiind negustori, iar mai apoi basarabenii și nord bucovinenii. Acesta a durat cam până prin anul 1968 și este numit Orașul de piatră, pentru că între acești ani au mai existat valorile trainice, durabile, tari ca piatra ale Râmnicului de altădată. Este folosită această sintagmă, deoarece piatra sugerează statornicia, rezistența în timp, durabilitatea. „Apa trece, pietrele rămân", spune înțelepciunea populară. Latinii spuneau pietrei „petra", de aici toponimele Petroșani, Petrila, Piatra Olt. Grecii îi spuneau „lithos", dar și „lainos", de unde derivă toponimul Lainici. Autorul face referire chiar la „piatra cea din capul unghiului", aceasta fiind cea care închide un sistem constructiv, o lucrare, sfârșește o operă, o încoronează. În sens metaforic, piatra cea din capul unghiului este însuși Iisus Hristos. În bisericile ortodoxe, cheia de boltă sau piesa cea mai înaltă a edificiului este marcată de prezența icoanei lui Iisus Pantokrator (Atotputernic), cea mai importantă icoană a spațiului sacru al bisericii și cea mai sus plasată.

Adevărul istoric despre Râmnic este asemănat de autor cu piatra pe care a pus capul Iacov să doarmă și a visat scara la cer, îngerii suind și coborând. Locul acesta a devenit topos sacru și s-a numit Betel (bet-casă; El, prescurtare de la Elohim, deci Casa lui Dumnezeu). Un astfel de topos sacru trebuie să fie pentru noi Râmnicul, cu sacralitatea sa întipărită pe ecranul timpului. Trebuie să menționăm și caracterul tare, puternic al lui Petre Cichirdan, purtător al numelui celui mai bătrân dintre apostoli, care s-a numit la început Simon. Să nu uităm mărturisirea de credință a lui Simon, fiul lui Iona, în Cezareea lui Filip referitoare la Mântuitorul Hristos: „Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Cel Viu" (Matei 16, 16). La care Mântuitorul i-a răspuns: „De acum înainte tu te vei numi Petru și pe această piatră, adică pe mărturisirea ta de neclintit, voi zidi Biserica Mea". Iată, deci, că piatra, stânca, statornicia în adevăr, inflexibilitatea în fața vitregiilor aduse de valurile istoriei rămân peste veacuri, oricât au încercat buldozerele comuniste să le dărâme. Chiar dacă ele au reușit la propriu, a rămas amintirea adevărului la generațiile următoare, pentru că dacă vor tăcea istoricii, pietrele vor vorbi în locul lor.

Petre Cichirdan are curajul de a răscoli și de a prezenta în această carte un trecut uitat pe nedrept al Râmnicului și, în fond, al istoriei noastre naționale, de a readuce în lumină valori intelectuale și morale, precum Leca Morariu, refugiat din Bucovina. Domnia sa ține să facă deosebirea între basarabenii refugiați și cei evacuați. Se știe faptul că la 26 iunie 1940, V. M. Molotov înmânează ministrului României la Moscova, Gheorghe Davidescu, nota ultimativă a guvernului sovietic, prin care se cerea cedarea imediată a Basarabiei și a Bucovinei de Nord. În urma acestei decizii a rușilor, în zilele de 27-28 iunie 1940 zeci de mii de oameni s-au refugiat cu numai ce aveau pe ei. Aceștia au plecat în mod haotic, dezorganizat. La 19 martie 1944 însă, Ion Antonescu a dat decretul de evacuare a românilor din Basarabia și Bucovina, aceștia primind ordin de evacuare, cu bilete de tren și destinație specială. Așadar, evacuarea a fost o părăsire forțată și organizată a domiciliului, însoțită de documente. Cu această ocazie, la 15 iulie 1944 Prefectura județului Hotin și-a înființat permanența în comuna Horezu din județul Vâlcea. Exodul evacuării s-a derulat între 19 martie-23 august 1944, basarabenii venind în județul Vâlcea.

Orașul de piatră a durat până în anul 1968. Autorul ne spune că acesta a devenit „Orașul de Carton" în anul de grație 1969, „când s-a semnat demolarea Bărăției și a centrului vechi ros de vreme și nereparat de edili nepricepuți și care au primit încă de atunci denumirea de șobolani publici" (p. 58). Cartonul, spre deosebire de piatră, sugerează perisabilitatea, șubrezenia, autodistrugerea la contactul cu apa, și, dincolo de acestea, dispariția valorilor. Trăim într-o societate, spune autorul, în care, mai ales după 1989, „munca a devenit o dezonoare și asta este o boală fără leac". Eu l-aș completa, spunând că „munca cinstită este considerată izvor de sărăcie". Asta înseamnă răsturnarea valorilor, promovarea nonvalorilor, într-o societate coruptă, într-o țară vândută străinilor. În prima Epistolă adresată lui Anton Spârlea, la 27 martie 2010, autorul spune: „Fără muncă, cinste și onoare, fără credință, fără dragoste și respect față de învățător și părinte, fără experiență pozitivă, omul născut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu nu poate exista" (p. 85). Sau poate exista, dar el trăiește ca o cârtiță, într-o lume a întunericului.

În Epistolele sale, autorul face o pledoarie pentru cultură, ne îndeamnă să ne rupem de materialul din noi, astfel încât spiritul să domine materia. În ele întâlnim aspecte din viața Societății Culturale „Anton Pann" și a Forumului Cultural Vâlcean, atât cele pozitive, cât mai ales cele negative. Autorul recomandă recunoașterea valorilor de lângă noi, stimularea reciprocă, critica constructivă și sinceră, care aduc progres în orice societate. Domnia sa are o relație sufletească și intelectuală deosebită cu Arhimandritul Veniamin Micle de la Mănăstirea Bistrița, fiind fascinat de cultura și de opera lui. Pe acesta îl numește „un călugăr romantic, plin de curaj și de imaginație și pe care nu l-a contrazis nimeni în nicio problemă" (p. 105).

Un alt aspect abordat de autor este acela al culturalizării prin intermediul muzicii clasice, Râmnicul este una din puținele localități din țară cu o tradiție în acest domeniu. Astfel, în anul 1930 s-a înființat aici o orchestră semisimfonică, cu doctorul Puțureanu la pupitru. Apoi, din „Jurnalul" lui Leca Morariu aflăm că „în o mie nouă sute patruzeci și șapte, în martie, la Prefectura județului s-a semnat înființarea Filarmonicii „Ion Puțureanu". În anul 1995 s-a reînființat această instituție, autorul este bucuros pentru această realizare, dar este total revoltat pentru faptul că Filarmonica, instituție de cultură echivalentă, ca rang, cu o școală de învățământ superior, a primit, ca spațiu în care să-și desfășoare activitatea, fostul cinematograf Unirea, care a fost și sală de festivități a Liceului Lahovari. Spațiul cel mai potrivit pentru aceasta ar fi fost anexa de la Consiliul Județean, un spațiu generos lăsat după revoluție în paragină.

Prin activitatea sa publicistică, Petre Cichirdan a devenit ambasadorul culturii râmnicene pe toate meridianele lumii. A fost și este nelipsit de la orice manifestare culturală, fapt dovedit de cronicile sale la concertele Filarmonicii orășenești, la spectacolele Teatrului „Ariel" și Teatrului „Anton Pann", la diferitele cărți lansate, la fiecare expoziție de artă plastică, în fiecare din aceste cronici numele râmnicenilor fiind alături de cele ale marilor artiști ai lumii și de cele ale marilor scriitori. El urmărește încadrarea localului în universal, ancorarea valorilor culturale locale în spațiul european, acestea nefiind cu nimic mai prejos decât valorile universale. Domnul Cichirdan spune că elita culturală regională trebuie să fie tampon în fața celei din afară, adică să-și păstreze identitatea și să promoveze valorile locale.

Problema este pusă de autor și invers: prin „Ars Mundi" (Arta Lumii) se prezintă cititorilor vâlceni informații culturale care provin din mediile pariziene, vieneze sau din alte localități europene. După cum apele Oltului se varsă în oceanul planetar, tot așa cultura vâlceană se răspândește și este cunoscută în întregul univers. Cultura trebuie să-l ajute pe om să supraviețuiască, să-i dea o direcție în viață, să-l ridice deasupra preocupărilor mărunte ale celor dominați de dorința de îmbogățire. Ce greu este să scăpăm de o „țară" care atârnă greu deasupra oamenilor de astăzi: lipsa de cultură care atârnă peste cei care se cred culți", spunea Toschris Ceckirdas în Epistola, prima către Johann Sonne, scrisă în ianuarie 2011. La care eu aș adăuga: „Sunt unii oameni care, după ce că sunt proști, mai și semnalizează!"

Petre Cichirdan s-a ocupat, în toate cărțile și articolele scrise de el, cu semaforizarea adevărului, arătând că „inovația este motorul vieții omului adevărat" (p. 201). El și-a pus întreaga viață în slujba artei, a culturii, sub toate formele sau aspectele acestor noțiuni.

Cartea aceasta mai are și subtitlul „Apocalipsa după 2000". Pentru cei mai în vârstă, este cunoscut faptul că existau, în secolul XX, curente pseudo-religioase care anunțau că sfârșitul lumii va fi în anul 2000, lucru care nu s-a întâmplat, pentru că apocalipsa, acel adevărat cataclism universal, va însemna sfârșitul lumii, cer nou și pământ nou, purificarea materiei și poate un nou mod de viață. Într-o Epistolă adresată părintelui Veniamin Micle, autorul afirmă, pe bună dreptate, că „sfârșitul lumii nu este pentru cei ce muncesc" (p. 210). Trecerea vieții este firească și ea nu are limite. Ea merge spre infinit în sensul pozitiv pentru latura spirituală mereu în creștere și acumulare, și spre infinit în sensul negativ, marcat de latura materială, care se desfășoară printr-un exponențial consum. Viața pe pământ înseamnă faptă, fapte, și nu contemplație sau contemplații. Și contemplația este, desigur importantă, fiind o consecință a faptei, dar este considerată de autor ca o analiză a realizărilor. Dumnezeu, însuși, a aranjat o zi, Duminica, pentru contemplarea propriilor fapte din celelalte șase zile și care formează săptămâna de lucru, entitate sacră! „Și a văzut Dumnezeu toate câte făcuse, și iată că erau foarte frumoase" (Facerea, capitolul I, versetul 31).

Ideea pe care o susține autorul, cu care sunt de acord întru totul, fiind corectă din punct de vedere teologic, este următoarea: „Nu există sfârșitul lumii. Lumea este construită pe principiul permanentei schimbări-transformări energetice, iar de moarte să nu te temi. Sfârșitul lumii nu există pentru organismul preocupat de activitatea sa zilnică și constructivă". Pe de altă parte, autorul vrea să ne deschidă ochii și urechile, să ne facă să înțelegem pe ce lume trăim și cine „face cărțile" la nivel global. Sunt de-a dreptul șocante afirmațiile marelui nostru economist și academician Anghel Rugină, profesor universitar de anvergură mondială, prezentate autorului într-o Epistolă primită de acesta la 29 ianuarie 2012 de la un oarecare Liviu Rusnac. Acest Anghel Rugină a afirmat, în emisiunea „Marius Tucă Show" de la Antena 1, cu mulți ani în urmă: „Dragii mei, lumea asta este condusă de un fel de guvern mondial, format dintr-un grup de circa două sute cincizeci persoane – trei sute de persoane, super-bogate, super-puternice și super-bine-informate, care trăiesc, ca în sânul lui Avraam! Oamenii ăștia dețin puterea absolută pe planetă. În afară de accesul imediat la toate resursele economice și la cele mai recente descoperiri tehnico-științifice, multe ținute în secret, au la dispoziție, în toate țările lumii, institute de cercetări psiho-sociologice, cu ajutorul cărora țin sub control toate popoarele planetei" (p. 215-216). Și dezvăluirile, desigur continuă. Cine are urechi de auzit, să audă! Să fie, oare, același grup care a declanșat pandemia la nivel mondial?

Dar cred că v-am spus prea multe. Nu am vrut decât să vă trezesc curiozitatea și interesul pentru o carte scrisă de un adevărat OM, care crede în meserie și nu în diploma ei, care luptă pentru promovarea binelui, a adevărului, a frumosului. Un om pentru care trecutul glorios al strămoșilor trebuie să constituie sursa de aer pentru vitalitatea prezentului. Vă invit să descoperiți universul fascinant al CULTURII VÂLCENE!.

DANTE ALIGHIERI

Mircea VASII

Dante Alighieri, pe numele adevărat Durante degli Alighieri, a fost primul mare poet de limbă italiană, considerat „Sommo Poeta", însemnând poet în cel mai înalt grad.

S-a născut în anul 1265 la Florența, care atunci era Republica Florentină, într-o familie de mici nobili, tatăl său, Alighiero di Bellincione ocupându-se cu negustoria și a murit pe când poetul avea 17 ani, iar mama sa, Gabriela degli Abati, a murit pe când poetul era mai crud, în copilărie.

Se cunosc puține date despre educația primită, dar operele sale scot în evidență o conștiință și o erudiție deosebite pentru acele timpuri. A studiat mult din retorica și filozofia lui Brunetto Latini, fiind impresionat de opera sa, iar acesta apare ca personaj important în capodopera sa „Divina Comedie". Audiază prelegeri de filozofie și teologie la școlile franciscane (pe lângă biserica Santa Croce) și dominicane (pe lângă biserica Santa Maria Novella), studiind mult din Aristotel și Toma d'Aquino. Din puținele date, se află că prin anul 1285 Dante se afla la Bologna, considerându-se că ar fi studiat la renumita Universitate din acest oraș, prima din Europa și pare-se și din lume.

Giovanni Boccacio în „Trattatello in laude di Dante" îl descrie ca pe un om de statură mijlocie, cu un umblet grav și liniștit, o față lungă, nas acvilin, ochi mari, brun la piele, păr negru și des, totdeauna cu o căutătură melancolică și gânditoare.

În contextul istoric al perioadei respective, Dante face cu asiduitate și politică, Florența fiind pe cale să devină cel mai puternic și important oraș din Italia centrală. De prin anul 1250 un guvern comunal constituit din burghezi și meseriași răstoarnă nobilimea, iar doi ani mai târziu se bat primele monezi de aur sub numele de „fiorini" care a devenit o monedă importantă a comerțului european. Dar mai târziu au început conflictele între „Guelfi" fideli autorității temporale a papei și „Ghibellini" care susțineau primatul politic al împăraților germani ai „Sfântului Imperiu Roman" aceste conflicte denaturând într-un război între nobili și burghezie. În jurul datei de naștere a poetului, se aflau la putere Ghibellinii, dar un an mai târziu au fost expulzați de către Guelfi din oraș, aceștia revenind la putere. La rândul lor, Guelfii se divid în două facțiuni: „bianchi" care încercau să limiteze hegemonia papei și „neri".

În jurul vârstei de 19 ani lui Dante i se întâmplă un eveniment semnificativ din viața sa- după cum singur susține în opera sa „La Vita Nuova"- întâlnindu-se în anul 1274 cu nobila florentină Bice di Folco Portinari, celebra Beatrice, de care se îndrăgostește până la adorația cea mai intensă și sublimă, chiar dacă a văzut-o doar de trei ori și, din nefericire, nu a reușit niciodată să-i vorbească. Pentru Dante aceasta devine simbolul angelic al grației divine, cântând-o cu exaltare în „La Vita Nuova" și mai târziu în „Divina Commedia".

În anul 1285, pe la 20 de ani Dante se căsătorește cu Gemma di Manetto Donati, dintro ramură a unei mari familii nobiliare, cu care va avea patru copii: Jacopo, Pietro, Giovanni și Antonia, cunoscându-se puține date despre biografia și ascensiunea acestora.

După moartea adoratei sale Beatrice întâmplată prin anul 1290, la doi ani după aceasta Dante începe să scrie ,,La Vita Nuova,, prima operă importantă a poetului, pe care o termină prin 1293, operă în care își exprimă marea iubire pentru Beatrice, amintirea primei întâlniri, previziunea morții sale și intensitatea sentimentelor care i-au adus o revelație spirituală deosebită.

Volumul este constituit din 31 sonete și „canzoni" reunite prin 42 de comentarii în proză, fiind una din cele mai mari realizări europene din punctul de vedere al versificației.

În același timp se angajează în treburile politice ale momentului, sperând ca împăratul „Sfântului imperiu Roman" să fie un pacifist, imaginându-și o posibilă unitate politică. Dar, în 1293 toți nobilii sunt constrânși să se îndepărteze de politică, astfel și Dante rămâne să se dedice doar creației literare. Doi ani mai târziu decretul este abolit, cu condiția ca persoanele interesate de politică să facă parte cel puțin dintro corporație artizanală. Dante se înscrie în corporația medicilor și a farmaciștilor, dar și a bibliotecarilor, cu specificația de „poet" afiliindu-se grupării „Guelfilor albi" care se opuneau influenței papei Bonifaciu al VIII-lea Caetani. Prin anul 1295 va fi trimis cu o misiune diplomatică în San Gimignano, iar prin 1300, va fi ales magistrat, unul din cei șase ,,Priori,, care supravegheau puterea executivă a ,,Signoriei,, Printre altele Dante a mijlocit ca liderii grupărilor antagoniste ,,albii,, și ,,negrii,, din rândul Guelfilor să fie exilați pentru a se restabili liniștea în oraș. Întro perioadă nefavorabilă, când Dante se afla la Roma, chemat de papa Bonifaciu VIII, „negrii" preiau puterea politică în Florența, iar lui Dante îi este interzisă intrarea în oraș, fiind și condamnat la o amendă usturătoare, dar neavând suma necesară este condamnat la moarte, dacă se va mai întoarce în Florența. Convins că a fost înșelat, Dante îi rezervă un loc special papei Bonifaciu VIII întrunul din cercurile „Infernului" din „Divina Commedia".

(Continuare în pag. 5)

GEORGE ACHIM: „ÎN BĂTAIA INIMII"

Cartea de versuri „În bătaia inimii", o carte format de buzunar, a fost tipărită în anul 2019 la Editura și Tipografia „Proșcoala", Râmnicu Vâlcea, cu o copertă și grafică aparținând lui Ion Tălmaciu. Autorul ne-a dăruit-o având pe pagina de titlu următoarea dedicație: „Lui Petre, cu dragoste, aceste vederi din Băile Govora, scrise cu inima, întru prețuire S.S. Râmnic 31.07.2019" Citim acum dedicația tipărită: „Celor ce cred încă în puterea de vindecare a apelor minerale, pe lângă care am crescut și trait și eu."

Dacă inimă nu e, nimic nu e, nici memorie, nici văi și dealuri, nici idealuri, nici cântece de sărbătoare cu toate că „iubirea-i dă ucaz" de zbor însoțit de dor galactic…Cu alte cuvinte poetul George Achim are o inimă cât blocul în care locuiește, cât județul acesta, o inimă care așa cum spune și dumnealui bate pentru orașul cu pădure, Govora Băi, desigur, ca satelit al municipiului reședință de județ, Râmnicu Vâlcea, și el, cu pădure care coboară până în centrul orașului… „Trecerile dese prin Băi,/ Cu sau fără interese,/ Mi-au dăruit misterioase căi/ Să-i văd faima cum se țese./ / De aceea-s toate azi/ În bătaia inimii mele,/ Iar iubirea-mi dă ucaz,/ Că locuiește printre stele." („În bătaia inimii")

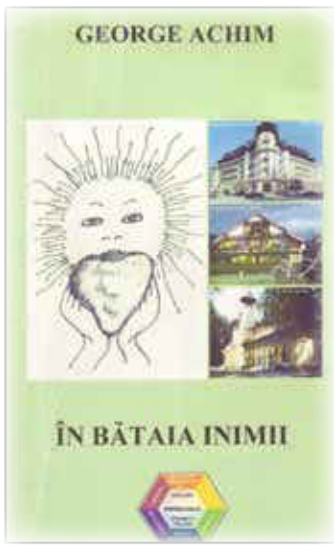

Poet de rang, încă din copilărie, elev fiind la același liceu cu noi, cu mine, Csaky, și cu Poe, George nu se lasă și, acum, septagenar trăiește ludic printre ale Govorei ape și parcă l-am vedea pe Gh Petre Govora cu o mia în brațe, că ne apare dintre dealuri, de după dealuri, venind dinspre Ocne, sau „dinspre Palangine" ori suind „Spre vârful Cucurigu" s-o întâlnească pe „Baba Floarea"…„Aceasta e Govora-Băi,/ Statornicită-ici în deal,/ Ca o fereastră deschisă/ Spre cerul ideal,/ Unde se oglindesc de-atâta vreme/ Stâlpii țării noastre/ Moșii și strămoșii lucind/ printre astre…" („Drum spre Băi")

Păduri și iar păduri, întreaga Oltenie de sub munte este o continua pădure cu grădini din loc în loc, în loc de poiene, pline de roade precum raiuri înșirate și oferite călătorului alături de puțuri de apă…Și dacă nu ești din aceste locuri, te saturi de fructe alese, fructe în mileniul trei, care nu se mai găsesc nicăieri în grădinile cu flori și pietriș, și supermarcheturile din Europa centrală și de vest, și de oriunde din această lume decăzută ecologic… Da, raiuri pe pământ în grădinile din Oltenia de sub munte!! Și nu numai în grădini, ci și de pe șanțurile marginii de drum pe care merg tineri cu chipul lui Iisus Christos, când era copil!! ...Ce Maiakovski, ce poemul „100 de milioane" al acestuia!… „Dinspre Groșet, pădurea/ Întinsă pe trei sate/ Apoi Baba Floarea, Cernele și Curături,/ Alte bătrâne și întinse păduri,/ / Coboară direct din cer,/ Valuri-valuri în cetate/Acoperind-o de mister,/ Ozonul atât de necesar/ Vieții noastre cea plăpândă,/ dar strălucind oricând, măcar,/ Cerând soarelui dobândă…"

Baba Floarea-i sus la cuci, unde zilnic vrei să urci, ouă, sarmale și „mămăligi la tuci", la Govora Băi le găsești pe toate plus frumoasele grădini de nuci…Orice român, orice om, la Govora Băi se simte ca la mama acasă, simte natura, pădurea, mirosul de floare ca…sarea-n bucate pe pământul milenar care a hrănit Europa cu sarea plecată pe Olt în jos, către Dunăre, către Marea Neagră, către oceanul planetar…către lumea întreagă… de două mii de ani! „De vrei vorbă mai aleasă/ Și fericit ca să te simți/ Chiar ca la mama acasă,/ unde nu ai cum să uiți/ Căci pământul îți dă sarea,/ Să mergi sus, la Baba Floarea!" („Baladă veche")

Alexandru Ioan Cuza este cel mai frumos și cel mai bun la suflet dintre oamenii și domnitorii din cele două principate românești pe care Țara Românească și Moldova, Oltenia mai ales, Valahia superlată l-a primit cu suflet curat…Cuza o mării și mai mult, ducând iarăși la mare hotarul silit de ruși la 1812… hotarul pe care-l cucerise Basarab cel Mare, pe care el marele Alexndru Ioan Cuza l-a readus în Țara Românească, Nistrul ca să se sărute iarăși cu Gurile Dunării, în care se varsă Jiul și Oltul… Cuza-i domnul nostru sfânt, care-n Oltenia, la soare răsare și-a cumpărat pământ! unde „Pe aleea dintre clipe/ Se vorbește despre stirpe/ Și elevii trec mereu/ Preamărind pe Dumnezeu…" În „Versaiul" meu frumos, Cuza Domn (litografie de Carol Pop de Szathmari) era cel mai frumos tablou de familie în toate caselea coperite cu șiță…„Pe aleea dintre clipe/ Se vorbește despre stirpe./ Azi e mai mult ca oricând/ Ziua fastă-e unui gând-/ Când s-a făcut Unirea mica,/ Nu se suferea de frică…/ Erau bărbați adevărați/ Plini de dorințe, aproape frați…/ Erau așa cum n-au mai fost!/ Să-i facă neamului un rost./ Și l-au scos pe Cuza-n față/ Curat ca o dimineață/ După o ploaie așteptată/ Să facă și să dreagă-ndată…" („Liceu")

Citim această carte de buzunar cu mare plăcere fiindcă este scrisă ca pentru colegii poetului din cenaclurile vâlcene de acum șaizeci de ani!...elevi vâlceni, care, odată cu revenirea la țara cu județe, și cu politicieni frumoși, discreți-desigur, atunci!-visau în armoniile și ritmurile sfârșitului de secol XIX; normal, și în începuturile de secol XX! la păsările măiestre în zbor create de Constantin Brâncuși; și, ca Tudor Arghezi, mai visau să născocească sintaxe de cuvinte noi… și simple, cum le erau chiar sufletele! …Sănătate multă domnule poet George Achim!

p cickirdan

GEORGE ACHIM

VÂNĂTOARE

Eram acel vânător
Pe același cer călător
Cu cerbul rătăcit prin dor
Pe plaiul cu trei tei
Și pârâul șuierător
Ne mângâia amăgitor
Nu era nimeni speriat
Iar eu am început să plâng
Când prima alică l-a lovit în piept
Doamne cine mai e drept
Doar luna era speriată
Și se cățărase într-un salcâm
Din care frunzele ca niște bănuți de aramă
Ne-a anunțat că deja este toamnă
Și toate au rămas în urmă
Iar cerbul cu ochii deschiși
Privea după turmă
Ca să mă poată ierta și el.

(07 aprilie 2021)

BOCET

Cerb frumos cu coarne crude
Toamna asta nu te mai aude
Stai cuminte-n luna ta
Ca să te mai pot și eu vedea
Că nimeni nu te mai aude
Și nu mai poate râde
Nici vântul sălbatic de pușca mea
Vitregă de-o vreme
Căci sunt singur și eu
Stau mistuit și înseamnă
Că deja am intrat în toamnă
Amândoi ai nimănui
Tu frumosul cerului
Eu abandonat de lume
Și totuși suntem împreună
Cerb frumos cu coarne crude
Lasă-ți lacrima să ude
Așteptarea mea firească
Pe întinderea cerească

(09 aprilie 2021)

OSTILITATEA LUI STALIN FAȚĂ DE FOSTUL JURNALIST ȘI LIDER SOCIAL-DEMOCRAT ȘTEFAN VOITEC

Nicolae TĂNĂSESCU

Este puțin probabil ca Ștefan Voitec să fi intrat în „grațiile" tătucăi Stalin, dacă înainte de 1944 nu ar fi fost lider social-democrat și ziarist. „Onoarea" ce dictatorul Rusiei comuniste și unul dintre cei mai puternici oameni politici din lume o face lui Ștefan Voitec de a se afla în vizorul său se datorează interesului său pentru spațiul geo-politic românesc. Nu-i era indiferent trecutul politic al unor politicieni, care după 1944 ajung în posturi de conducere în Partidul Comunist, manipulat potrivit intereselor rusești. Vroia oameni „ siguri" în posturi cheie.

Ștefan Voitec, prin așa-zisa unificare din 1948 dintre Partidul Social-Democrat și Partidul Comunist, are acces la înalte demnități în stat și partid: vicepreședinte al Consiliului de Stat, ministru și vicepreședinte al unor organisme de stat, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.R. și ulterior al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. etc.

După moartea lui Lothar Rădăceanu în 1955, este cel mai important dintre foștii lideri social-democrați menținut în importante funcții de partid și de stat de către comuniști, dar controlat riguros de instanțe ale P.C.R.-ului și Securității.

Opiniile lui Ștefan Voitec au fost întotdeauna de stânga. Din 1918 a fost membru al Partidului Socialist, apoi al Federației Partidelor Socialiste, iar după părăsirea lor a înființat împreună cu Litman Ghelerter formațiuni de esență radical socialistă (Partidul Socialist al Muncitorilor din România, Partidul Socialist Independent și Partidul Socialist Unitar, care în 1937 revine la matca P.S.D.). A fost adept al unității muncitorești și a militat uneori cu succes în această direcție, motiv pentru care a trezit interesul comuniștilor încă înainte de 1944. Fermitatea cu care apără unitatea de acțiune muncitorească este cea care deranjează pe unii lideri social-democrați, utilizată mai târziu ca argument „forte" în atitudini denigratoare la adresa sa.

Unii dintre aceștia, după moartea sa, au realizat că l-au cunoscut prea puțin pe fostul lor camarad acuzat și de „trădare" față de cel mai bun prieten al său, Constantin Titel-Petrescu, care în 1946 se retrage din P.S.D. formând Partidul Social-Democrat Independent ce participă pe liste proprii la alegerile din acel an.

Potrivit „partiturii" pe care Ștefan Voitec o interpretează în vremea dictaturilor dejistă și ceaușistă apare în postura de lider comunist la „suprafață". Era însă masca ce îi proteja profundul și intimul său crez socialist, pe care nu l-a abandonat niciodată. Era și o dedublare a atitudinii și demersurilor sale necesară propriei protecții și deopotrivă împlinirii misiunii sale asumate conștient: să sprijine pe foștii camarazi socialiști și social-democrați și familiile lor și să încerce, când condițiile se arătau prielnice, reabilitarea social-democrației române. A dat dovadă de mult curaj când a utilizat pozițiile de conducere ce le-a deținut după 1944 în regimul comunist ca să sprijine fuga în străinătate a unor camarazi sau cunoștințe. A riscat și când a antrenat propria familie (cumnata, cumnatul și fiica sa) precum și prieteni apropiați în prevenirea unor cunoștințe urmărite de Securitate că urmau să fie arestate și în susținerea unor familii ale foștilor militanți social-democrați.

N-a fost arestat, deși era pe „lista neagră", fiindcă regimul comunist utiliza „aureola" sa de fost social-democrat în relațiile cu partidele de aceeași esență politică din Occident, care aveau influență considerabilă în planul raporturilor internaționale. Ștefan Voitec cunoștea acest aspect, pe care dealtfel l-a exploatat cu dibăcie.

N-a știut până în iarna anului 1944 că și sovieticii aveau cunoștință de trecutul său social-democrat și mai ales de activitatea sa de jurnalist din timpul celui de al Doilea Război Mondial. Se convinge când delegația guvernamentală română, din care face parte, trebuia să fie primită de către I.V.Stalin, conducătorul atotputernic al Rusiei victorioase în războiul recent încheiat.

În 1973, sculptorul Constantin Lucaci mi-a arătat bastonul de președinte pe care i l-a sculptat lui Nicolae Ceaușescu.

Prezența lui Voitec în delegație îi irită pe ruși, care nu vor ca fostul lider social-democrat să apară în fața marelui lor conducător.

Doctorul Petru Groza, conducătorul delegației, insistă ca Voitec să fie primit de Stalin chiar dacă „omul acesta a făcut multe greșeli de partid (a silit pe mulți profesori să se înscrie în Partidul Social-Democrat). Acum, însă, se îndreaptă. L-am luat sub grija mea (subl.n.s.-n.n.)[1]", după cum afirma acesta la discuția cu reprezentanți ai conducătorului Rusiei. Partea sovietică acceptă argumentele premierului României, apreciind în final că „Ați făcut bine că l-ați adus la primire...", ceea ce lasă loc interpretării că Ștefan Voitec nu figura printre persoanele care trebuiau să fie primite de generalissim.

Refuzul initial al șefului statului sovietic își avea probabil explicația în informațiile furnizate de Gheorghiu-Dej, Ana Pauker și Gheorghe Apostol care l-au vizitat pe acesta la vila sa de la Moscova înainte de venirea delegației, precum și de Emil Bodnăraș, prin intermediul lui Ghiorghi Dimitrov, care era înștiințat de către acesta că „cel mai activ ministru social-democrat, Voitec, duce o politică partizană brutală". Din aceleași surse, dar și din surse sovietice directe, I.V.Stalin ar fi reacționat și la informațiile cu privire la activitatea de ziarist a lui Ștefan Voitec, cu accent asupra perioadei celui de al Doilea Război Mondial.

Voitec, ziarist profesionist în adevăratul înțeles al cuvântului, și-a exersat condeiul atât în publicistica militantă de factură politică cât și în cea de inspirație istorică, socio-economică, științifică. Își începe ucenicia ziaristică la „Socialismul" în 1923, unde ajunge secretar de redacție, colaborează intens la „Lumea nouă", apoi are un rol important în editarea publicațiilor socialiste „Proletarul", „Drumul Nostru", „Cooperația liberă". Publică frecvent în ziare și reviste cu orientare democrată („Adevărul", „Evenimentul", „Fapta" ș.a.). Scrierile sale sunt apreciate de Pamfil Șeicaru, care îl utilizează ca redactor la una din publicațiile editate de trustul propriu de presă. « Pe Voitec – se confesa Șeicaru fostului administrator al ziarelor „Adevărul" și „Dimineața" între 1932-1938, Otto Eduard Moscovici – l-am avut redactor la „Evenimentul" (subl. în text – n.n.) și, în 1943, i-am dat însărcinarea să alcătuiască un dicționar politic. Plecasem de la ideea că o democrație cere în prealabil o clarificare a noțiunilor. Voitec era bine pregătit în sociologia marxistă și cunoștea istoria Rusiei Sovietice[2]".

În timpul celui de al Doilea Război Mondial colaborează la versiunea în limba italiană a publicației „Soldatul" („Il Soldato") și la „Sentinela" – gazetă săptămânală pentru soldați ce apare între 1939-1944. Apariția ambelor ziare era asigurata de Serviciul de presă și propagandă al Marelui Cartier General al Armatei. Paginile celor două „ziare de front", difuzate în special printre ofițerii și soldații români care luptau pe frontul antisovietic, conțin articole al căror conținut reflectă pozițiile sale patriotice și o vădită ostilitate față de ruși. Demonstrează, totodată, „prin documente istorice dreptul României asupra Basarabiei" și „demasca regimul rusesc de teroare din Rusia instalat după venirea la putere a bolșevicilor[3]".

Într-adevăr, Stalin avea motive temeinice să nu-l agreeze pe Ștefan Voitec.

[1] Apud: Florian Tănăsescu, Între social-democrație și comu-nism. O nouă perspectivă asupra vieții și activității lui Ștefan Voitec, în "Arhivele totalitarismului", nr.3-4/2018, p.164

[2] Mihaela Glilor, Miriam Caloianu (coords), Intelectualii evrei și presa exilului românesc, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2014, p.240

[3] Horia Dumitrescu, Ștefan Voitec și Ţara Bârsei– biblioteca-digitala.ro/reviste/cronica-vrancei/dl/asp/file-homecronica...XVI...,p325.

DANTE ALIGHIERI

(Urmare din pag. 4)

Începând cu anul 1304 Dante se află întrun lung exil, mai întâi la Verona, apoi la Paris între anii 1307-1309, iar mai târziu la Ravenna, de unde nu se va mai întoarce niciodată la locurile natale. Prin anul 1310 sosește în Italia împăratul Henric al VII-lea de Luxemburg, care i-a retrezit lui Dante speranțele politice, în acesta văzând rezolvarea rivalităților dintre orașele italiene, dar moartea acestuia prin anul 1313, zădărnicește orice plan, în privința restaurării puterii imperiale. În anul 1316 conducerea orașului Florența îl invită să se întoarcă din exil, dar, refuzând condițiile umilitoare, refuză și invitația cu demnitate, spunând că se va întoarce doar dacă i se va restabili în întregime onoarea („senza onore e dignita di Dante...a Firenze non entrero mai...")

În anul 1321 Dante este trimis din Florența ca ambasador la Veneția, dar la întoarcere suferă un atac de malarie și în noaptea de 23 spre 24 septembrie acelaș an moare la Ravenna, unde i se află și astăzi mormântul, chiar dacă florentinii i-au păstrat un loc special în biserica Santa Croce.

Dante Alighieri este ultimul mare exponent al culturii medievale, care dimpreună cu cei din generația următoare, -precum Petrarca și Boccacio-va face marea trecere spre umanismul renașterii, dar devine și principalul animator al noului stil literar „Dolce Stil Novo" pe care l-a cultivat împreună cu Lapo Gianni, Guido Cavalcanti, Cino da Pistoia, Brunetto Latini.

Misticismul caracteristic epocii istorice în care a trăit își va pune amprenta asupra spiritualității sale, iar providența devine o determinantă în evenimentele din viața oamenilor zugăvite de acesta , în calea spre mântuire.

A mai scris „Le Rime" o culegere de versuri din tinerețe cu „rime pietrose" dedicate unei femei cu numele „Pietra" lipsită de sensibilitate şi care pare-se l-a făcut să sufere întrucâtva pe acesta, dar spre final are și poezii cu teme filosofice, dialoguri cu personaje alegorice, denumite „Justiția Divină", „Justiția Umană", „Legea".

Dar capodopera sa o constituie „Divina Commedia" o alegorie în versuri, de o precizie și o forță dramatică deosebită, începută probabil prin anul 1306 și terminată cu puțin timp înainte de a muri. Titlul original dat de autor ar fi fost „Comedia" în varianta „Divina Commedia" apărând doar prin anul 1555, în urma alăturării de către Givanni Boccacio și a adjectivului „divina" în lucrarea „Trattatello in laude di Dante".

Opera este împărțită în trei secțiuni: „Inferno" , „Purgatorio", „Paradiso", prin care poetul călătorește imaginar în aceste lumi de după moarte, întâlnind personaje mitologice, istorice sau chiar contemporane lui. Personajele sunt purtătoarele fie a unei virtuți, fie a unui viciu, după cum s-au comporat uneori și în lumea reală, aici intervenind criteriul subiectiv al autorului, călătorindu-i simbolic pe aceștia prin cele trei lumi. Prin Infern și Purgatoriu Dante este călăuzit de către poetul Virgiliu, ca simbol al înțelepciunii, iar drumul spre Paradis îi este arătat de Beatrice, -ființa pe care a adorat-o- , aceasta constituindu-se în instrumentul voinței divine, în Paradis înțelegând că iubirea mișcă sori și stele („l'amor che muove il sole e l'altre stelle").

Fiecare secțiune cuprinde câte 33 de cântece, cu excepția primei, care are un cântec în plus, acesta servind ca introducere, iar toată opera este scrisă în „terțete" („terza rima")

Grandioasa operă oferă o sinteză a cunoștințelor filosofice, științifice și politice ale autorului, interpretate întrun stil literar alegoric, moral, mistic, dând o profunzime aparte lucrării, pornind de la dramatizarea teologiei creștine medievale, „Divina Commedia" devenind o alegorie perfectă pentru purificarea sufletului și a dobândirii liniștei interioare, prin înțelepciune și dragoste.

A mai scris câteva opere filosofice și politice , care din nefericire au rămas neterminate: ● „Il Convivio" („Banchetul") scris prin anii 1304-1307, proiectat în 15 volume, primul introducerea, iar celelalte 14 urmau să cuprindă comentarii detaliate asupra cunoștințelor vremii, ar s-a oprit la volumul 4. ● „De vulgari eloquenția" („Cu privire la vorbirea comună") în care Dante folosește pentru prima dată în locul limbii latine, limba „il volgare" în care a fost tradusă inițial și Biblia („Vulgata"). În această lucrare autorul face analiza diverselor stiluri lingvistice și literare, fiind proiectată în patru cărți, după obiceiul retoricii medievale, dar opera este întreruptă la capitolul al XIV-lea al cărții a doua, neștiindu-se din ce motive. ● „De Monarchia" („Despre Monarhie") scrisă între anii 1311-1313, un tratat politic tot în latina medievală, în care autorul își expune filosofia politică, incluzând necesitatea unei structuri multinaționale a „Sfântului Imperiu Roman" cu o separare completă a bisericii de stat, aceasta fiind scrisă probabil când împăratul Henric VII se afla în Italia. Analizând viața și opera lui Dante Alighieri cu adevărat îl putem numi cel mai mare scriitor european al Evului Mediu.

UN MUZEU CÂT O „ȚARĂ” !
(Muzeul satului loviștean din Titeşti- Vâlcea)

Ion TALPOȘ

„Țară de legende, împărăție a munților, plai strămoșesc al păstorilor, vechi și curat leagăn al românismului, cronică de viață și de luptă a unor oameni frumoși la suflet, grai și port (...) Mireasă dintotdeauna frumoasă, ale cărei veșminte sunt țesute cu firul de aur al cântecului, cu firele de iarbă ale plaiului, cu frunzele codrului, cu susurul izvoarelor și freamătul brazilor (...) Oricât de multe definiții am da Loviștei, n-am putea reda totul, deoarece frumusețea ei e infinită. Aici este infinit totul. E infinită setea de nou a locuitorilor, hărnicia lor în crearea noului. E infinită înțelepciunea bătrânilor... I-am ascultat cu nesaț și uimire... Câtă istorie nescrisă cunosc bătrânii din Boișoara sau Titești, Ciunget, Malaia sau Voineasa!... Prin ei, istoria fiecărui munte, a fiecărui loc din acest plai mirific e vie și proaspătă ca apa izvoarelor”.[1]

Nu știu dacă aș fi putut, prin cuvintele mele, să definesc zona Țării Loviștei în cuvinte mai expresive decât a făcut-o Nicolae Ciurea-Genuneni, autorul fragmentului de carte de mai sus.

M-am întrebat, adesea: de ce, oare, mulți istorici de-ai neamului nostru au considerat, de-a lungul timpului, meleagurile acestea de o frumusețe rară ca fiind, ele în sine, o „Țară”?

O parte din răspunsul la această întrebare poate fi găsit, cred eu, în mărturiile nenumăraților călători care, din vremuri imemoriale, și-au tocit încălțările prin colbul acestor ținuturi minunate.

Pentru că, de-a lungul veacurilor, mulți cărturari, istorici, geografi sau oameni simpli și-au adus, în felul lor, aportul la cunoașterea acestei frumoase zone intracarpatice numită ”Țara Loviștei”. Au făcut-o, în cele mai multe cazuri, fiind impresionați de modul de viață simplu și de hărnicia oamenilor locului, de frumusețea peisajelor de aici, de autenticitatea și modul de conservare a tot ceea ce înseamnă viață spirituală, tradiții culturale, folclor etc.

Ideea amenajării unui muzeu în Titești este una mai veche. A fost susținută de mai multe persoane din Titești (Constanța Ștefan, profesorul Mihail Călinoiu, învățătorul Florea Vlădescu, profesorul universitar Alexandru Stănescu, etc.). S-a concretizat, însă, în anul 2012 când consilierul local Constanța Ștefan a propus Consiliului Local Titești înființarea asociației cultural-istorice „Plai Loviștean” care urma să preia inițiativa, ocupându-se de amenajarea și acreditarea muzeului. Proiectul a primit girul consilierilor locali, care au aprobat și decontarea de către Primărie a cheltuielilor făcute pentru constituirea și înregistrarea asociației. Ulterior, proiectul de amenajare a muzeului a fost susținut prin contribuții financiare și donații materiale ale Obștilor de moșneni, ale oamenilor locului și ale Primăriei Titești.

După cum mi-a relatat Constanța Ștefan „...inițial, eu am vrut ca muzeul să fie unul al Țării Loviștei, în care să avem amenajat câte un colț pentru fiecare comună aparținătoare acestei zone. Pentru că, din punct de vedere geografic, eu văd Titeștiul ca fiind inima Țării Loviștei, datorită așezării sale în zona centrală a depresiunii”

Deși au existat discuții pro și contra înființării asociației, după mai bine de trei luni s-a ajuns la un consens. Asociația a fost înregistrată, avându-i membri fondatori pe Constanța Ștefan, Florea Vlădescu și Mihail Călinoiu. Prin efortul comun al consilierilor de atunci, al Asociației Agricole „Țara Loviștei” și al altor persoane din afara comunei, a fost constituit un fond reprezentând patrimoniul asociației.

Odată așezate pe făgașul lor firesc, evenimentele s-au derulat, oarecum, în condiții normale:

„Primăria comunei Titești a pus la dispoziție spațiul necesar amenajării muzeului, în incinta clădirii școlii vechi din localitate. Pornind de la o idee a profesorului Mihail Călinoiu, într-una din sălile mari de clasă a fost amenajată o căsuță tradițională lovișteană, cu „camera bună”, cu pridvor, cu cămară, cu bucătărie, cu tot ce trebuie, pe care să o mobilăm exact ca pe o locuință. Am găsit oameni pricepuți care să o construiască: doi meșteri populari din Boișoara, Doru Popa și Laurențiu Năstase. Trebuiau găsite soluții pentru plata meșterilor populari, asta însemnând decontarea unor cheltuieli de transport, cheltuieli de masă, etc. Nu s-au cheltuit bani pentru drepturi salariale, dorința meșterilor populari fiind aceea de a-și oferi rodul muncii lor ca și contribuție pentru înființarea muzeului. Aceste cheltuieli și altele necesare achiziționării unor materiale necesare amenajării spațiilor muzeului, au fost acoperite cu sprijinul Obștilor de moșneni Titești și Mâzgavu. Profesorul Mihail Călinoiu a fost cel care, folosindu-și priceperea, a sculptat lemnul porților de la intrarea în muzeu. Cătălin Daneș, Primarul comunei, a venit cu ideea construirii stânei și a gardului de nuiele din incintă. A fost un efort comun, încununat de succes”. (Constanța Ștefan)

„O altă pagină din istoria înființării muzeului a fost scrisă chiar de locuitorii satului care, înțelegând rolul de reprezentare al muzeului pentru localitate și nu numai, scotocind prin gospodăriile proprii, au adunat și donat muzeului tot felul de articole reprezentative pentru categoriile importante de meșteșuguri desfășurate în sat: scule folosite pentru cultivarea pământului, pentru tâmplărie, dogărit, pentru țesutul în război, etc.” (Constanța Ștefan)

Lucrările desfășurate în echipă, nu au fost lipsite de tensiuni! În general, discuțiile contradictorii se pur-tau pe tema mijloacelor folosite pentru oglindiriea fidelă a unor obiceiuri locale străvechi... Aceste controverse ar fi trebuit să aibă un caracter progresist dar, din păcate, ele au dus la scindarea echipei și retrragerea din echipă a unuia dintre membrii fondatori ai asociației.

„Nu m-am implicat foarte mult pe partea aceasta de amenajare a spațiilor din interior. Am considerat că profesorul Mihail Călinoiu, fiind un om priceput la prelucrarea și finisarea lemnului, are priceperea necesară coordonării echipei de lucru. M-am ocupat, împreună cu bibliotecara Lenuța Rouă, de amenajarea spațiilor create de echipa de lucru, de distribuirea obiectelor de mobilier și ale celorlalte obiecte de uz gospodăresc în acele spații, în ordinea lor firească” (Constanța Ștefan).

Muzeul a fost inaugurat pe data de 18 octombrie 2014 și expune o impresionantă colecție de obiecte de uz casnic, artizanat și construcții tradiționale din Țara Loviștei, adunate cu trudă de prin gospodăriile sătenilor lovișteni, de către inițiatorii proiectului.

Vreau să menționez că o mare parte a documentelor și obiectelor de uz gospodăresc expuse la muzeu au fost donate chiar de către membrii fondatori ai asociașiei „Plai Loviștean”. Profesorul Mihail Călinoiu deține o colecție impresionantă de acte vechi de proprietate, moștenite din partea familiei care pot lămuri, pentru cei interesați de istoria locală, multe dintre problemele de genealogie și de proprietate ale familiilor din Titești (înrudite prin căsătorie, cu zestre moștenită ca „dotă”) sau cu proprietăți transferate între familii prin acte notariale.

Profesorul Mișu Călinoiu, loviștean get-beget, membru fondator al asociației cultural-istorice „Plai Loviștean”, a preluat și funcția onorifică de custode al muzeului. Ar mai trebui menționat, cred eu, că prin grija custodelui, muzeului i-au fost aduse, continuu, îmbunătățiri în anii care au urmat inaugurării, prin adăugarea de noi exponate și piese noi de mobilier (vitrine).

Printre altele, la Muzeul satului din comuna Titești se află expus un caiet care mi-a atras atenția. I-a aparținut elevului Mihail M. Călinoiu, fiul lui Mieilă Călinoiu (1872-1944) din Titești și al Vetei Gorunescu, din Valea Danului-Argeș. Elevul Mihail M. Călinoiu se afla atunci în clasa 5, primară, a școlii din satul Titești.

Mihail M. Călinoiu, la rândul lui, a fost căsătorit cu Aneta. A decedat în anul 1944, pe frontul celui de-al doilea război mondial.

Caietul, așa cum am mai amintit, alături de multe alte obiecte și documente expuse în muzeu, importante prin natura informațiilor conținute (zapisuri, contracte de arendă, acte de proprietate, manuale școlare vechi, fotografii, etc), a făcut parte din arhiva personală a familiei profesorului Mihail Călinoiu din Titești.

Am avut privilegiul să răsfoiesc filele zdrențuite ale caietului. M-au surprins, încă de la început, câteva aspecte legate de conținut. Cursivitatea scrierii, numărul relativ mic al greșelilor de ortografie făcute, înlănțuirea firească a ideilor exprimate de elev și varietatea subiectelor abordate, ca și tematică, m-au lămurit că mulți dintre dascălii de atunci erau oameni cu vocație și dăruire pentru meseria aleasă. Ca și remarcă făcută de profesorul Mihail Călinoiu, caietul conținea, pe una dintre file, semnătura învățătorului Alexandru Georgescu (d. 1943), socrul preotului Nicolae Boncea din Titești. De asemenea, pe două dintre file erau trecute, de către elev, două date: 31 decenvrie 1914, respectiv 10 martie 1920. Fiind vorba de o diferență de șase ani între cele două date notate, presupun că una dintre aceste date a fost adăugată, pe una din file, mai târziu.

Ca și tematică abordată, titlurile compunerilor conținute între filele caietului, sunt următoarele: *Lupta de la Călugăreni; Scrisoare către părinți (din București); Plugurile; Plantele alimentare; Plângere către judecător; Greșeala iertată; Neguțătorul Florentin; Scrisoare către un prieten; Calcule de geometrie (calculul suprafețelor); Respect părinților; Mihai Viteazul; Sărbătoare (poezie); Nașterea Domnului Isus Hristos; Despre taine; Constantin Brâncoveanu...*

Deși sumare, subiectele tratate în compunerile întocmite de elev sunt pline de substanță și acoperă, ca diversitate, o plajă largă a materiilor studiate: istorie, limba română, religie, etc. Mi-au plăcut două dintre subiectele tratate în compunerile sale dar din cauza spațiului o să reproduc doar unul: *Din afund de zare,/ Oaspeți dragi răsar./ Stoluri de cocoare,/ Vin în țară iar.// Ca și o mireasă,/ Lumea s’a gătit/ Așteptând să vie/ Mirele dorit.// Soarele e mire,/ Mierle-s lăutari./ Iar nuntași sunt brazii,/ Și voinici stejari.// În văzduh se’nalță,/ Glas de ciocârlii./ Duce’n lume vestea,/ Mândrei cununii.// Hai și noi la nuntă,/ Să jucăm cu foc./ Și să’ntindem, veseli,/ Hora la mijloc.// Hai să-ntindem hora,/ Până la hotar./ La mijloc s’o strângem,/ Și s’o’ntindem iar. (Sărbătoare)* (Călinoiu M. Mihail, clasa 5 primară)

1. Ciurea-Genuneni, Nicolae, Lovișe, mirific plai-legende populare, Inspectoratul școlar județean Vâlcea, 19871, p.23-24

CSAKY E POE

„BĂLCESCU FLUTURÂND”

(Poeme inspirate din volumul cu același titlu de Ștefan Dumitrescu)

MOTTO
Poezie filosofică,
revoluționară
având ca drapel-stindard
pe Bălcescu Nicolae;
flamură,
acoperiș în loc de ceruri,
și cu un imens regret
ancestral
sacral,
că acest popor
nu este demn
de...marele republican.

BĂRBATUL CARE A DAT NUME POPOARELOR

Solemnitate
nou nume
nou bărbat
Bălcescu Nicolae
ridicat dintre
și în fața popoarelor lumii.
Acestei lumi
și lumini
de dincolo de lume
din spațiul sideral.

Coboară în istoria adâncă
a începutului de lume
când cimitirele în loc de cruci
aveau lumini,
lumini la Dunăre.
Aveau spirale infinite
și porți
și-altare
lumini la nord de Dunăre.

Lumini purtate
peste mări pân’ la ocean...
Inimi
și suflete lumine.

Nici flamure,
nici steaguri,
nu puteau să sufere mai rău
să sufere de fâlfâire
cum suflă vântul
peste aceste lumi;
vărsat de vânt
vărsat de om
cum marele bărbat
fuge acum prin nori
fuge de vânt și steag
precum un câine
și om stingher
fuge din fața poporului său
din fața popoarelor lumii.

De rușine fuge
vechiul bărbat
și se ascunde acum
de rușinea de-a fi fost steag
peste un rânduit popor
care aleargă besmetic
și de pripas
cu zăbala
Calului Troianîn gură
și care acum se ascunde
că este rudă cu Decebal rege
și împăratul Traian.

OMUL CU AURĂ DE SFÂNT

Iată și eu vin din altă lume
cu lumină
peste acest Olt prăbușit
să dea lumină
din oțel și beton
pentru un pustiu
de întuneric.

Și strig către muntele
cu așa zisă miere
care se scurge nicăieri
a nimănui și de nicăieri.

Ce rușine să ai un Domn
ca Domnul Nicolae
care să vină acum
cu mâna întinsă peste popoare
peste moartea și învierea
unor popoare;
dar mai ales
peste moartea și învierea
poporului român
cu destin invers
cu destin cât roata
Carului Mare
acum căzut cu fața în sus!
Atenție Sfinte Nicolae
să nu fii un Crai Nou!
Acela a murit prea tânăr
Și prea neîmplinit.
Atenție
Sfinte Bălcescu Nicolae
dacă murim acum
murim că n-am știut să trăim
după noi potopul să vină
potop între Jiu și Olt
căci nimic n-o să rămâie
decât poate
caragialească comedie
a poporului român
„Și astfel e noapte,
Și astfel e zi”...
urmează mai mult întuneric
decât lumină!

ȚARA MEA E TOT UN RÂSET

Nu, nu, maxima negației e
râsul!
„Ci râde țara mea ci râde”
Că ești o țară plină de papagali
Și de maimuțe
Ci mai rău, papagali ce
mănâncă
Ce iasă din maimuțe...
Cine râd și râde
Și iarăși râd de papagali
Și chiar de maimuțe...

FRATELE MEU DE STEAG

(Lui Ștefan Dumitrescu)

Și iată
în fața Parlamentului lumii...
Republicilor toate
Republicilor mondializate
declar sus și tare
că sunt frate cu
Bălcescu Nicolae
„Fratele meu de pământ
Și de fluturat în vânt”.

Atât ne-a mai rămas sfânt
din țara noastră românească
din Roma lui Traian
din Dacia lui Decebal
....Să fim toți ca o Flamură
și-n dânsa...
să ne dăm gaură!

MIORIȚĂ LAIE, LAIE BUCĂLAIE

Te văd simplă poezie
cântare și mireasmă vie
apă moartă
apă vie și destin
„Te-aș lua în brațe însă îmi ești zare”
mă risipesc
plutesc și mă avânt după Fata Morgana
alerg să te prind ca Prometeu
până la soare
„Parca-i fi cosmos și parc-ai fi înger”
și cad fărâmă
mii de stele căzătoare...
În tărâme și bătături
precum Sărbători ale Primăverii
pe teluricul pământ...
Igor mă cheamă
și „Sacre de Prientemps”
Sacralitate
Dumnezeu
și crimă între frați...
Cain și Abel
Iuda și Iisus Christos.

TRANSFIGURARE CU MIHAI VITEAZUL, ÎN 1859

Transfigurare fără cusur
imagine de film panoramic
în fond și dintotdeauna
în mantie albă de lumină
l-am văzut pe Alexandru Ioan Cuza
dar mai ales pe cel român
Mihai Viteazul
care cu tunurile
a bătut Hotinul
și s-a încoronat
la Alba Iulia
unde i-a fost destinul
...de mare împărat.

JOS MÂINILE DE PE JUSTIȚIE

(Slogan perpetuu...răscolitor)

Geaba vii
Geaba te duci
Geaba rupi bieții papuci!

„De la Nistru pân la Tisa
Tot românu plânsu-mi-s-a”
„Lung e drumul și bătut
Din Siret și pân’ la Prut
Nu-i bătut de car de boi
Ci tot de nevoi”
De la Dunăre până-n Ucraina
De la Nistru până-n Ungaria...

Da, bătut tot de nevoi
și de spiritul ludic al lui Trifu
din Alexandria și Geneva.
Zadarnic drum abrupt și bătut
de „Nebunia lui Degeaba”.

MARIAN ILIE

PARODII

SERENADĂ-N TOLOMAKBAHCE

Într-o zi de vară nașparlie
ce-mi trecu prin minte, frate, mie?
Hai să văd cum ne trăiau boierii
de prin Cartierul Primăverii
ce-mi dădeau în tinereți pricină
să înjur și raza de lumină
care-mi făcea mintea să scânteie...
O luai deci pe bulevardul cheie
și-ndemnat de gând la nu știu ce
am intrat în Tolomakbahce-
Știți voi, casa aia mult hulită
într-o epocă afurisită
când, ademenit de vagi nevoi
adormise spiritul în noi
și ne-nțelegându-i bine rostul
ca trișati subtil la Popa Prostul
puserăm în grabă de-o zaveră
cică să clădim o nouă eră
cu covrigi în cozile canine
și minuni cerești prin magazine
râuri ce să ducă-n vale miere
și partide multe la putere...
Ehehei, și ce mai trai Nineacă
își visa românul! Și ce dacă?

S-a lăsat cu mare tărăboi
ne-mpușcam ca proștii între noi
ne bătură ca descreierații
ca să iasă-n față emanații
niște conțopiști fără decență
mirosind a falsă dizidență
ce știind de mai-nainte blatul
ne contaminară cu-mpușcatul
ca s-apară ei drept salvatori
ai mult-înceracatei noastre țări
care-mpinsă-n sus de Tolomak
ajunsese din copil sărac
un fițos al scenei mondiale
branduit cu magazine goale...

Cu regret, dar am s-o spun pe șleau
mărfuri ar fi fost, dar se goleau
că toti am fi vrut s-avem mai mult
și de-aici acel vestit tumult
cu șezut proverbial la cozi
de-a mers vestea până-n Antipozi
c-am fi fost un fel de emirat
c-un șeic bolnav de lăudat
tolănit pe munți întinși de aur
și de nestemate în Tezaur
bogății imense sub pământ
și câmpii mănoase...
- Pe cuvânt
șeicul ar fi fost mai bun, mai drept
de nu-l pacăleați că-i PreaDeștept
ca tot voi să-l faceți de ocară
v-ar fi făcut țara ca afară
doar c-ademeniți de pamplezire
și în goană după chilipire
slugi măririi, fără redingote
cu apucături fanariote
și cu grețuri prea cosmopolite
pupători de funduri fandosite
ce mânați de-o vrere retrogradă
va dădurați curca din ogradă
pe-un fazan din codrul cel fălos
răsturnarăți tot cu susu-n jos!

Nu că spun dar țin ca să vă zic
ați vrut mult- nu mai aveți nimic
că ne-a invadat sobor de zmei
vai de țară, de trecutul ei
vai de azi și vai de viitor
vai de umilitul meu popor
vai copiilor! – Vă rog, păziți-i
de-ale mele sumbre premoniții
ce-mi inspiră astă așazisă
serenadă pentru Nea Caisă
în acest mini-palat anost
care nici măcar al lui n-a fost!

ORDINARA CAPRĂ

Sunt un agent tocmit pe veresie
Al nației cumva predestinate
Să risipească-n lume bogăție
Cărând prin vremi Istoria în spate

Sunt mândru că-s roman- nimic de zis
Bătătorite palme mi-s dovada
Dar și mai mândru-aș fi, precum stă scris
De nu mi-ar vântura capra ograda
O capră am și mândru sunt de ea
Dar ce mă fac, că dincolo de gard
O capră din vecini, mai hop-ș-așa
Îmi scurmă sentimentul revanșard

Păi cum, măi frate, s-aibă ce am eu
Bicisnicul vecin ce-mi calcă nervii
Să-mi ecraneze mușchii ? Ce tupeu !
Să facă bine-a sta la firul ierbii !

Că io-s român sadea din moși strămoși
- Și chiar dacă n-aș fi nu-i o scofală -
Nu-s dintre cei de rând lăudăroși
Am mușchi ce nu se pun la îndoială

Și nu m-aș măsura decât, cumva
Cu exponenți ai lumii de afară
Nu-achiesez ca lângă curtea mea
Să behăie o capră ordinară!

DEMOCRAȚIA CIU-CE

M-am înveșmântat în strai de gală
Dar nu știu zău încotro m-oi duce
Că în noua ordine globală
Se iscă democrația ciu-ce
Ce se agăță, așa, deodată
De structura mea filozofală
Unde lumea este explorată
Ca o temă-n orele da școală

Mă tot uit spre cer și îmi fac cruce
Nu pricep o iotă- colpa mia!-
Năpădit de năzăriri caduce
Cu progresul și democrația

În această nouă rânduire
Amalgam subit de cuci și cuce
Mă pleoștesc de nu-mi mai vin în fire
Inhalând democrație ciu-ce

Cu miros stătut de dinastie
Urne stivuite-n crematorii
Sugerând acea democrație
Învârtită-n van sub piatra morii

Să trăiești la infinit năpasta
Nu-i de înțeles – când n-ai vreo vină
Mai învârte Doamne roata asta
Să mai curga și ceva făină

Pentru obidiții din bordeie
Fumegând speranțele în Tine
Dă-le-un rol în Marea Odisee-
Vor juca Frumos și va fi Bine

Ca să curgă însă pe uluce
Pân’ la ei mirifica făină
Scoate-le din cap gândirea ciu-ce
Aureolează-i cu Lumină !

CALEIDOSCOPUL SEMINȚIILOR

- De vorbă cu artista plastică Orbocea Elena -

Tania NICOLESCU

Despre teritoriul cuprins între Dunăre și Marea Neagră, numit cândva Scithya Minor și care mai apoi, și-a luat denumirea de la viteazul conducător bulgar Dobrotici(1347-1386) cel ce a reușit să-și proclame independența față de Imperiul Bizantin, Geo Bogza spunea: „În orice țară ar fi fost să ajung, de orice forme ale vieții aș fi fost înconjurat, gândul – iar apoi întreaga mea ființă – s-a întors de fiecare dată în Dobrogea, la praful și mărăcinii ei, la vântul ei de stepă, la chipul ei teluric și generos. Oriunde m-aș fi aflat, dorul de ea mă ajungea în cele din urmă. Dobrogea! Dobrogea! Pe fata aceasta ciudată, fiică de rege get și de dansatoare tătăroaică, eu am iubit-o de pe vremea când umbla cu picioarele goale în țărână”[1].

De-a lungul veacurilor, multe popoare s-au perindat prin acest ținut pierdut între ape și cer, refugiindu-se fie din calea masacrelor, fie încercând să evite circumstanțele incomode ale vieții și nu puțini au fost cei care, înțelegând că iadul nu înseamnă ceilalți oameni(L’enfer c’est les autres)[2] ci mai degrabă intoleranța și lipsa empatiei pentru ceilalți semeni, au ales să rămână în acest loc mirific, scăldat și de apele mării și de undele Dunării, înmiresmat de parfumul pădurilor de tei de la poalele vechilor munți, sau de aroma amăruie a ierburilor de stepă, alcătuind cu timpul, un mozaic de etnii, sau poate, un fel de caleidoscop în care, nu rareori, ți se întâmplă să vezi și astăzi cum se îmbină firesc și armonios, culorile porturilor, obiceiurile sau sunetele limbilor în care comunică. Și astăzi poți să observi cum o conversație ce începe într-o anumită limbă, poate continua firesc într- alta, cum urările cu ocazia sărbătorilor tradiționale trec de la o etnie la alta, iar sărbătorirea Crăciunului și a Anului nou poate avea loc și-n decembrie și-n ianuarie, căci aici, noul, nu se grăbește să excludă vechiul. Tulcea este locul în care viețuiesc în bună înțelegere, 14 etnii (români, lipoveni, ucraineni, turci, tătari, greci, italieni, rromi, bulgari, maghiari, armeni, germani, evrei, aromâni). Și doar perspectiva interculturală a făcut ca diferențele etnice(cutumele vestimentare, culinare, modalitățile de socializare și relaționare) să nu devină o sursă a tensiunilor și conflictelor, ci a favorizat comunicarea, cunoașterea reciprocă, valorizarea și schimbul între comunități.

Ca o ilustrare a mozaicului etnic al Tulcei, vine și colecția de păpuși cu marcă identitară, realizată de artista plastică Elena Orbocea. Păpușile caracterizează o anumită cultură. Se cunoaște despre păpuși, faptul că primele datează din antichitate, când erau folosite mai mult ca ofrande închinate zeilor, apoi au devenit și jucării(fiind printre primele jucării cunoscute). În Europa, cea mai veche păpușă cunoscută, ar data din secolul XVI, fiind confecționată în Germania. Una dintre cele mai cunoscute păpuși identitare este păpușa rusească Matrioșca. Inspirată după modelul Zeițelor fericirii de la japonezi, ea a devenit un adevărat simbol național, dar și simbol al fertilității(la școală, copiii învățau că ea reprezintă spiritul rusesc). În vremea bolșevicilor, păpușile s-au ideologizat, reprezentând clasele sociale(muncitorul, țăranul, dușmanul poporului, etc). Așadar, păpușile pot transmite valori și credințe ale unei societăți.

Rolul păpușilor de-a lungul vremurilor a fost divers: au avut rol tămăduitor, sau dimpotrivă, au fost utilizate pentru „a aduce răul” prin vrăjitorii, au avut rol terapeutic(scăpau de deochi, dezvoltau imaginația, abilitățile sociale, empatia și responsabilitatea copiilor) sau de comunicare(în zona Vișeului, păpușile puse la ferestre, transmit mesajul că în casă ar exista o fată de măritat). Utilizate în teatrele de păpuși, rolul lor a fost de a educa dar și de a comunica, împărtășind și oferind șansa de a interacționa, ceea ce este foarte important, căci: „Oamenii se urăsc pentru că se tem, se tem pentru că nu se cunosc și nu se cunosc pentru că nu comunică”. – spunea Martin Luther King. Și privind în ochii plini de candoare ai păpușilor Elenei Orbocea, mi-am dorit să aflu chiar de la creatoarea lor, care le este rostul și pentru ce anume au fost create.

*

TN – Când și cum v-a venit ideea de a face această colecție de păpuși?

EO- Povestea este lungă... Eu am avut niște prieteni în Brașov și ei mă invitau de multe ori acolo, unde sunt multe de văzut. Și eu, cu bucurie, pentru că-mi iubesc orașul mi-am zis să-i invit și eu, aici la mine, numai că nu știam prea multe despre oraș și nici nu aveam cum să le ofer ceea ce ce-mi ofereau ei acolo... în cel mai bun caz, puteam să-i invit în Deltă, dar.... Și-atunci, mi-am spus că ar fi bine să învăț ceva despre oraș că-mi place ideea asta de... adică, eu nu înțeleg disputa dintre unguri și români de-acolo din Transilvania care-mi pare artificiala... și mi-am dat seama că aici la noi este atât de frumos cum se înțeleg la noi oamenii, cum serbează unii împreună cu alții, cum musulmanii urează ortodocșilor Hristos a înviat... Da, îmi place armonia asta și n-am știut cum s-o exprim. Dar tocmai se ivise pe atunci ocazia unui curs de ghizi interetnici- dacă vin turiștii, noi să le povestim despre etniile de-aici – și-acolo am mai învățat câte ceva, însă tot nu eram satisfăcută, voiam altceva... Și-atunci, pentru că tot voiam de multă vreme să învăț să fac păpuși, mi-am spus de ce n-aș face păpuși, având această temă. Și-n clipa în care mi-a venit ideea, mi s-a părut genială, pentru că nimeni până acum n-a mai făcut păpuși de genul acesta în România, așa că și am păstrat-o secretă și m-am grăbit... încet, ca să fac eu prima, aceste păpuși.

TN - Totuși, parcă am mai văzut pe vremuri păpuși – stas, desigur – îmbrăcate în costume populare.

EO – Da, este adevărat, numai că în tehnica pe care am ales-o eu, n-a mai lucrat nimeni, și nu doar în România.

TN – Și în ce constă tehnica?

EO – Eu fac păpuși unicat, pornind de la zero, de la sârma dinăuntru până la costum. Nu colaborez cu nimeni, cu vreo unitate care să-mi facă costumele.

TN – Și cam cât timp durează ca să confecționați o astfel de păpușă?

EO – Nu am stat să calculez efectiv, este prima dată când mi se pune această întrebare, dar aproximativ, în funcție de complexitatea ei, cam o lună- două, pentru că sunt o mulțime de activități pentru a realiza o păpușă. Cele mai simple durează mai puțin, dar dacă mai sunt și broderii de făcut, mult mai mult.

TN- Ceea ce m-a mirat când am văzut păpușile dumneavoastră, a fost faptul că nu au pereche.

EO – Nu, nu sunt pereche, am pus câte un reprezentant al fiecărei etnii.

TN – Dar de ce – sunt mai mult fete- pentru că și băieții au costumele interesante?

EO- Așa este, însă am ales dintre perechi, personajul cu costumul cel sunt mai spectaculos. Multă lume m-a întrebat dacă am de gând să fac pereche, sau nu... Nu știu, o să mă mai gândesc.

TN – Dar cum ați ales etniile pe care să le reprezinte păpușile?

EO – Am făcut întâi o cercetare ca să văd ce etnii avem, cam în ce proporții, m-am uitat după costume, ce cusături au, după port, chiar am mers și la a sediul comunităților etnice ca să palpez, să simt în mână cum arată costumul respectiv. Păpușile sunt îmbrăcate cu haine inspirate din portul respectiv, totuși, mi-am adus și eu aportul artistic, stilizându-le, aducându-le în altă zonă cumva, pentru a nu face doar o imitație. Și am îmbinat ceea ce am văzut, pentru că la aceeași etnie sunt mai multe porturi, de fete, de femei căsătorite, așa că mi-am interpretat cumva costumele.

TN- Cum vă găsiți timpul și pentru acestă activitate, știind că mergeți și la serviciu și că, pentru o femeie este destul de dificil în aceste condiții, să-și mai găsească timp și pentru o altă ocupație?

EO – Mă ajută soțul în treburile gospodărești și, cum se spune, dacă vrei să-ți faci timp, îți faci...

TN – Din câte știu, și familia dumneavoastră a fost o familie mixtă.

EO – Da, eu m-am născut în Mila 23, tata fiind grec și mama lipoveancă. Mă simt cumva mândră că provin din două lumi.

TN- Și-n ce limbă vorbeați în copilărie?

EO – În casă se vorbea în limba română, limba în care se înțelegeau părinții. De aceea nu am învățat o altă limbă în casă. Însă bunica îmi vorbea în rusă, iar eu îi răspundeam... în română, că mi-era jenă, sau, poate n-aveam curaj, pentru că nu stăpâneam limba, mai ales că gramatica limbii ruse nu este deloc ușoară. Iar cu ceilalți copii, care știam limba rusă, nu prea mă întâlneam de frica Dunării, pentru că apa creștea uneori până la poartă, așa cu prea ieșeam din curte. Cealaltă bunică îmi vorbea în greacă. Nu prea am învățat greaca, înțeleg ce se vorbește în jurul meu, dar... În schimb, am învățat rusa de la cursurile de la televizor și spre surprinderea bunicii și mai ales a mamei, o dată, i-am vorbit bunicii la telefon în rusă... rusa aceea de începător. Și mi-a prins bine să știu limba rusă, pentru că ceea ce am învățat eu despre păpuși - aproape totul - am învățat de la ucrainence și rusoaice, pentru că acolo sunt foarte mulți creatori de păpuși și mă gândeam atunci, ce noroc am să știu limba rusă. Apoi, am mai învățat și din fotografii și chiar de la păpușă la păpușă, învățam din greșelile pe care le făceam. Dacă îmi dădeam seama mai repede unde am greșit, o desfăceam și o făceam din nou, că nu-mi era frică să o iau de la început. De exemplu, prima lipoveancă pe care am realizat-o, nu mi-a plăcut. Era prea... moale, nu-mi plăcea, nu era ok. Mi-am zis să o refac Și am refăcut-o. Și pe aia urâtă, mama m-a rugat să i-o dau eu. Dar, după o expoziție, m-am apucat să o refac pe urâtă și i-am făcut o rochie, dintr-o rochie a mamei.

TN – Nu-mi aduc aminte acum exact cum arata costumul lipovencei – am văzut în fotografii păpușile- dar mi se pare că aduce foarte bine cu costumul popular al rusoaicelor, un port de sărbătoare.

EO – Da, este portul adoptat de către lipovenii din ziua de azi, pentru spectacole, din portul orășenesc.

TN – Pentru că mă gândesc la cum arată portul lipovencilor bătrâne, pe care le-am văzut prin Sulina – și eu provin dintr-o familie mixtă – și care aveau pe cap, ceva care numea... chicika.

EO – Da, chicika.

TN – Da...

EO – Lipoveanca pe care am făcut-o, am vândut-o, pentru că cineva s-a tot rugat de mine, încă de când am făcut prima expoziție. Pe cea de-a doua, am dat-o mamei. Și-acum, am făcut-o pe a treia, care va rămâne în colecție ca să refac colecția, și-aceasta, este după portul clasic al lipovencelor de la noi.

TN – Într-adevăr, costumul inițial mi-a atras atenția prin faptul că era diferit față de cel al lipovencelor de la noi.

EO – Aceasta – a treia- are și chicika, și baticul lăsat așa ca să se vadă chicika, are și mătănii...

TN- Exact, cum avea și bunica... Însă n-ar fi fost lipsit de interes să fie și perechile lor, așa cum vedem de exemplu în picturile lui Ion Sirota, bătrânul pescar lipovean cu rubașca lui...

EO – Da, ar fi fost, sunt frumoase și costumele lor, nu tăgăduiesc... însă acum am un alt proiect, care va fi și el foarte frumos dacă-mi va ieși așa cum este în capul meu.

---

1 Geo Bogza- Priveliști și sentimente
2 Jean Paul Sartre – Cu ușile închise

(Va urma)

Anaid – armeanca

Floarea- țiganca

Ana – ucrainianca

Canan- turcoaica

Stephanos – grecul

TITEȘTI-VÂLCEA. FILE DE MONOGRAFIE

Mihai SPORIȘ

Am primit, prin Intol Press, cartea cu acest inspirat titlu. Apărută la Editura AGATON, din Făgăraș, în 2021, Cartea „Titești-Vâlcea/File de istorie", autor Ion Talpoș are în Mihăiță Lupu un prefațator informat care știe, în spiritul generației de mijloc, să ne răspundă întrebării cui folosește (Cui prodest? Se întreba și în vechime latinul!) această nouă apariție editorială.

Cartea, o reușită realizare tipografică, ne reține atenția cu copertele sale ca o invitație imediată de-a răsfoi-o. O pictură sugestivă a vechii biserici din Titești, care parcă ne vorbește de ascunderea ei în umbra mai noului edificiu ridicat slujirii vremurilor ce vin, iar coperta patru cu autorul, invitându-ne în Loviștea argeșană bine determinată geografic, în care Titeștiul pozează la poalele sud –vestice ale munților Făgăraș, dar încadrat fiind de tineri colindători și o familie în portul tradițional de pe vremea când autorul însuși era departe de cel din medalionul invitației. O carte cu toate timpurile prezente în cele peste 300 de pagini. Poveștile, documentele, fotografiile cu oameni plecați, dar cu numele reținute să fie de pomenire ne vorbesc despre trecut, iar un glosar cu explicații pentru cuvintele rar auzite azi, deasemenea! Despre trecut, dar din prezentul conștient totuși de rădăcini, ne vorbește și muzeul sătesc amenajat de oamenii de azi. Nu despre trecut ne vorbește și bibliografia cu atâția înaintași remarcabili ai culturii naționale, aducând vorba despre Titești, Lovește și marea istorie la care au fost părtașe locurile? Să-i amintim în trecere pe cei trecuți deja în eternitate: Nicolae Iorga, Ion Conea, Ilie Purcariu, Nicolae Stoicescu, Florian Tucă, Andrei Pandrea, Dumitru Bălașa ș.a Chiar din locul acesta, iată-l aici de poveste, se vor fi ridicat mărturiile multor trăitori, ori vor fi fost invocate mai vechile lor file adăugate, unei cuprinzătoare și fără sfârșit monografii: Florea Vlădescu (Da! Un prieten drag și mie!), Telu Popescu (oșteanul cu care am dus lupta, pentru recuperarea Posadei, undeva, oriunde, să nu fie uitată de trăirea prezentului!). În filele acestea, completând, o imposibil de cuprins întindere, se vor adăuga probabil și filele lui Petre Petria, Emilian Rouă și ale vecinilor Constantin Mohanu, Ion Piloiu, Petre Bardașu... Vorbind despre prezent, să remarcăm în autor pe reporterul care stă de vorbă cu oamenii din scenă, cărora le surprinde, cu vorbele lor, clipa prezentă trăind nostalgic și nutrind speranțe, ba chiar probând cu faptele lor cele noi din slujba locului și oamenilor lui. Sunt în dialog toate vârstele cu impulsuri năvalnice , dar și experiențe incontestabile, aici să-l amintim doar pe nonagenarul Niță Bărăgan.

În prim plan au fost aduși cei apropiați, din neamul Talpoș, mai accesibili și fără barierele pe care le impun diferitele distanțări. Trăisem pe cont propriu o astfel de experiență, când vom fi scris și noi o carte, pe care nici noi nu o legitimasem ca o monografie pe de-a întregul : „Undeva în Loviștea eternă - povestea unui neam de moșneni", Editura ADRIANSO, Rm. Vâlcea, 2015. Noi (împreună cu frații Nicolae și Gheorghe) vom fi recuperat pornind dinspre familia, neamul, din ce în ce mai răspândit prin lume, arborele genealogic, date , documente și istoria locului și ale instituțiilor locale, obieiuri, tradiții etc. și le vom fi pus împreună cu generalitatea adusă în față de bibliografia disponibilă și cunoscută apriori. Reporterul celor prezente, adaugă filele, ca o cronică necesară la cele spuse deja. Uneori reia în discuție chestiuni asupra cărora istoria lăsase loc îndoielilor și câmp deschis dezbaterilor, noilor ipoteze (frumos este invocat D. Bălașa când atrage atenția asupra pragului dintre legendă și realitatea posibilă!). Problema Posada și a descoperirilor arheologice, cu inscripții descifrate și interpretate de noii... cercetători : dr. Constantin Ionițescu, poet George Voica, dar și abordarea științifică a prof. de istorie Mișu Călinoiu – nu întâmplător custodele onorific al Muzeului local!

Toți „reporterii", martori vii ai celor relatate, ori mesageri ai unei ștefete prin vreme celor primite să dăinuiască, devin vocile simfonice ale tuturor generațiilor și tuturor preocupărilor, ei reprezintă acea elită a locului care dă seamă de rosturile înțelese și ni le împărtășesc cu onestitate. Ei trag înainte comunitatea locală de-a împreună cu oamenii aleși în spiritul legiuirilor cele noi. O enumerare sumară a celor ce completează cu mărturiile lor filele cărții, poate da sugestia diversității, tocmai remarcată: Aurica Talpoș (mama autorului, lucrător o viață ca... telefonistă!), Mișu Călinoiu (profesorul de istorie, cel cu ideea muzeului local, cercetător al mărturiilor scrise în pietrele locului!), pr. Neagoe Popa („gurița" de aur a celor tâlcuite de la altar!), Niță Bărăgan (nonagenarul... arhivă vie), toți cei din neamul Teleabă (dascăli și preoți!) amintind prin nume de ... cumanii asimilați de pământul primitor; Constanța Ștefan (ferment al unității de acțiune și imbold permanent să se urnească cele înțepenite de prea conservare și picioare înainte la înnoirea lumii!), Mihăiță Lupu (din stirpea lupilor tineri, stăpâni peste multe hotare, cu deplină înțelegere a mersului vremii și nevoia unei sincronizări firești curgerii acesteia! Nu ... acest Mihăiță, fiul unui Mihai din altă generație, a intuit soluția valorificării tradiției locale... mergând pe „drumurile lui Grigore Leșe"? Nu el a înțeles că tradiția și viața în libertate (fără cultura... cântării de porunceală a propagandelor, care falsificau realitatea!) nu trebuie pusă în conservele cu termen de garanție până la o moarte anunțată, ci trebuie trăite cu rostul pentru care au apărut, tocmai să frâneze secularizarea și îndepărtarea de crezul care ne-a întemeiat demult adâncurile? ! Nu el a inoculat ideea „teatrului de șură"? (amintind, peste milenii, de unitatea de loc a comunicării prin teatru a ... grecilor?). Aici să o amintim și pe Ioana Mărcoiu (actrița Odeonului, dar cu baștină lovișteană!), pentru că niciun Proiect (și Mihăiță a promovat și a reușit multe!), fără o expertiză autentică nu poate reuși! În lungul șir al purtătorilor de cuvânt despre trecut și prezent mai adăugăm și alte voci: Nuța Popescu Mardale, Ion Țarcă, Marioara Popescu, Oara Vlădescu, Ghiță Hagiescu, Virginia Teodorescu, Mihai Pătru, Mihai Niculescu, Nicușor Oltean, Mihai Andrei, Dinu Potcoavă. Desigur că lista este mult mai lungă și ea atestă puterea trăirii și speranța înnoirii necesare, fără a uita patrimoniul primit de moștenire și datoria cinstirii rădăcinilor... Acolo unde filele vorbesc despre viitor apar speranțele și promisiunile și sunt prezentate reușitele la zi ale Administrației Locului și aici apar Cătălin Daneș, primarul reales de mai multe ori, Elena Rouă- bibliotecarul și noua bibliotecă! Obștile reconstituite, ale moșnenilor și Asociația Agricolă „Țara Loviștei". Să amintim în trecere doar de forța organizatorică a acesteia din urmă, care prin amintita Constanța Ștefan a organizat, exemplar, de un Sf Ilie (marea nedeie a locului, cu vechime seculară!) în anul centenar, 2018, o mare horă a unirii cu oameni veniți din România Mare. Atunci l-am văzut prins în hora mare pe Radu Rey, celui ce cu o zi înainte i se promulgase legea dezvoltării zonei montane! Da, atunci, acolo si Clubul de Turism „Lotru" va fi fost prezent cu o expoziție foto, iar Intol Press-ul nostru, ca reprezentant al UZPR-ului, va fi consemnat și atunci evenimentul! Relatăm aceste lucruri reamintind și mai vechile lansări de carte și acțiunile întreprinse de la distanță pentru relansarea zonei, prea vitregită de cei de sus, dar, iată!, mișcată de oamenii locului, mai proactivi decât mecanismele anchilozate ale statului... de geaba. Pe lângă ... drumurile lui Leșe, prin trăirea sacralității înstăpânite în firea locului și oamenilor, este nevoie și de DRUMUL cel MARE –CALEA MARE!, a țării cândva, să se poată ține pasul cu lumea nouă, inevitabilă și globală!

Da. Această carte, recomandată prin prefață, răspunde așteptărilor multor cititori. Ea apare într-o perioadă de tranziție în care satele se transformă abrupt. Iată ce diagnoză pune tânărul Mihăiță Lupu satelor în general, depopulate de migrații pe coclaurii lumii: „Acum se pun ferestre din plastic pe structură de lemn, cât să nu mai respire casele, se pune și gresie la intrare în case și chiar în curți, de își rup oamenii picioarele când plouă, când ninge, când îngheață (...) apar culori stridente la pereți, care nu se mai leagă cu celelalte case de pe uliță, se vorbește vulgar, se nesocotesc proprietățile. (...) Sunt pline cârciumile cu alcool și discuții ieftine, într-un moment de transformare al satului în continuarea kitsch-ului de nevoie al anilor 80... 90 care a rupt ruralul românesc de la un soi de coerență, venită și aceea dintr-o emancipare dureros de lentă de-a lungul ultimelor secole, și l-a transformat într-un Eden pe care nu și-l mai dorește nimeni mai mult decât în niște referiri simbolice la amintiri traduse dulce din copilărie, adolescență și cărți înțelese pe jumătate..." apoi despre utilitățile care arată nivelul percepției comunitare : „... spațiile sunt făcute parcă în ciuda locatarilor, instalația de apă este pe sub asfalt, agricultura tot de subzistență este, cablurile pun presiune pe gânduri, estetică și stâlpi, albia râurilor are culori de ambalaje, casele continuă să aibe băi în fundul grădinilor de zarzavaturi." Apar întrebările. Multe. Să amintim doar două dintre ele: „... de unde ne recuperăm și consolidăm identitățile altfel oricum fluide, de unde regândim ce ne dorim din aceste comunități? (...) Ce facem să continuăm povestea noastră...?" Recomandarea citirii acestei cărți, ca pe o carte a lor, a celor din Lovește mai întâi, mai apoi a tuturor celor din ruralitatea ancestrală, dar și a celor încetățeniți urbanului și altor depărtări cu dor, este fermă. Tânărul Lup ne sugerează că păstrarea lucidității, întărirea priceperii noastre, încep prin studiul cărților scrise de oamenii frumoși, cum sunt toate monografiile, curgeri vii prin filele sincrone marii curgeri. Iar autorul Ion Talpoș, în chiar dedicația de început, lasă nepoților Nora și Toma, cu maternitatea lovișteană și cu duhul paternității din lumea globală, o autentificare a Edenului mamei lor, ca o poveste de la bunici. Nouă, tuturor cititorilor lui, o carte document, despre locuri și oameni, care se adaugă file de monografie pentru mirifiul plai lovișteean, atât de drag și nouă. Mulțumiri tuturor și un salut final acestui moment special și prielnic.

În anul 2021 s-au adăugat unei monografii, obligatoriu coloană fără sfârșire, filele cele noi. Existase o intenție din parte celei din leat autorului Ion Talpoș, Constanța Ștefan să ne dea una dinspre anul 1980. Între timp s-au schimbat multe, și chiar au apărut mai multe file monografice (două volume!) ale învățătorului exemplar Florea Vlădescu. Timpul cu... sfârșitul abrupt al lumii vechi (vezi predicția cu anul 2000 , cortina ruptă, și... lagărul risipit într-o nouă naționalizare tranzitorie!) cerea altă cronică, altă privire asupra întregului fără bariere și cu o tehnologie care scrutează amănuntul, mărind cunoașterea, dar limitând înțelegerea, cuminecarea adâncă. Cum să mai faci un lucru temeinic și atractiv? Trebuia să se întrunească, simultan, condițiile mai lărgimii și mai adâncului în același loc și puterea de-a comunica pe înțelesul celor mulți în babelul ăsta modern care amestecă amețitor limbile și felul comunicării. Multe afluențe s-au pus împreună dintr-o necesitate, inspirație bună și au făcut posibilă cartea. A fost nevoie de un spirit proactiv să învingă inerția și prejudecățiile și a apărut un lup tânăr, de nouă hotare, care a adulmecat lumea largă și se lup/tă să-i dea aerul și celei de acasă. Și s-a ivit! Proiectele sale puse-n operă îl arată cu viziune și putere de-a influența. A fost nevoie de motivația puternică, de-a zidi în nepoți, sămânța marelui arbore lovișteean și de-a-l aclimatiza prin lărgimea cu cetățenie europeană a Germaniei. Era nevoie ca mama, venind Aurică, din epoca comunicării cu fir și apel, să reamintească societății hiperinformatizată de azi, că lumea trăia distanțele altfel, cu altă viteză, departe de cea a gândului și chiar a imaginii transmisă instantaneu în eter! Era nevoie de memoria nonagenarului să se adeverească faptul că doar cele trăite cu mare intensitate rămân în arhiva vie din tradiția unei oralități milenare (vezi aici și colindele, descântecele și eroismul cotidian al marilor încercări!). Era nevoie de gurița celui cu har și vocație să tălmăcească taine și să dea sens poruncilor scripturii pe înțelesul oamenilor smeriți. Era nevoie de entuziaștii oameni școliți să fie dascăli, preoți, medici, păstori peste turme și oameni, strălucind ca o elită locală nobilă, în marele amfiteatru lovișteean, cu altarul său de Nedeie solară în Titeștiul dominant și stălucitor! Toate acestea s-au împlinit și Ion Talpoș ne-a dăruit această carte frumoasă, file de monografie, cu clipele de viață proaspătă și vechi aduceri aminte, să nu ne uităm obârșiile și acestea să se sălășluiască în nepoții săi Nora și Toma – dar și în toți copiii generației ivită sub soare mai de curând! Mulțumim autorului și tuturor complicilor lui la făptuirea acestui dar minunat!

Robești, 11 aprilie 2021

TITINA NICA ȚENE: „ÎNTÂMPLĂRI HAZLII CU O NEPOȚICĂ POVESTITE DE BUNICĂ”

Simion PETRE C.

„Mulțumesc pentru cartea doamnei Titina. Este o bijuterie exterioară și mai ales, una, interioară”...I-am scris pe internet maestrului Țene la primirea acestei cărți. O bijuterie tipografică, desigur, dar și editorială prin conținut, autoarea Titina Nica Țene, redându-ne „un model de comportament uman care conferă un sens și o valoare vieții. Iată o bunicuță care, prin scrierile ei, sunt sigură că va trezi copiilor pofta de lectură, dragostea față de natură și de joacă” (Nadia Fărcaș, Editura Ecou Transilvan Cluj Napoca). Avem, iată, editura, titlul cărții, autorul, anul de apariție 2014, să mai amintim că redactarea și tehnoredactarea este semnată de Andreia E. Precup și că volumul de povestiri pentru copii a apărut în colecția „Cărțile copilăriei” al cărui coordinator este Rareș Fărcaș. Totul la această carte este creat pentru copii, pentru a atrage copiii, începând de la copertă și până la grafica alb negru, până la grafia textului lizibilă fără eforturi a copiilor care abia au învățat să citească. Se observă că „bunicuța Titina” este o bună observatoare a minunaților noștri copii și nepoți de astăzi și, nu numai atât, care reușește să ne convingă de ceea ce notează pe coperta patru: „Spun, fără teama de a greși, că niciodată nu am învățat așa de multe din altă parte, cum am învățat de la copii. Toți copiii sunt îngeri trimiși de Dumnezeu pe pământ.”

Cartea Titinei Nica Țene nu numai că reușește să consemne un asemenea uriaș adevăr pe care-l spune mai sus cu atâta dezinvoltură: ...toți copiii sunt trimișii lui Dumnezeu pe pământ, tocmai ca să stăvilească mormanul de apucături omenești, de vicii, care stăpânesc omul în confruntarea lui nemiloasă cu viața, cu sărăcia și bogăția, cu calitățile-talentele-dar mai ales defectele care îl guvernează...în fața copiilor dar mai ales a nepoților omul este obligat să se autocontroleze, să se autofrâneze, nu există judecători mai buni și mai aspri decât acești copii care ne duc gena mai departe, ai noștri sau de aiurea- tot copiii noștri sunt- decât acești îngeri, cu bună seamă, trimiși de Domnul pe pământ...sau veniți din noi ca să fie stelele noastre nemuritoare...

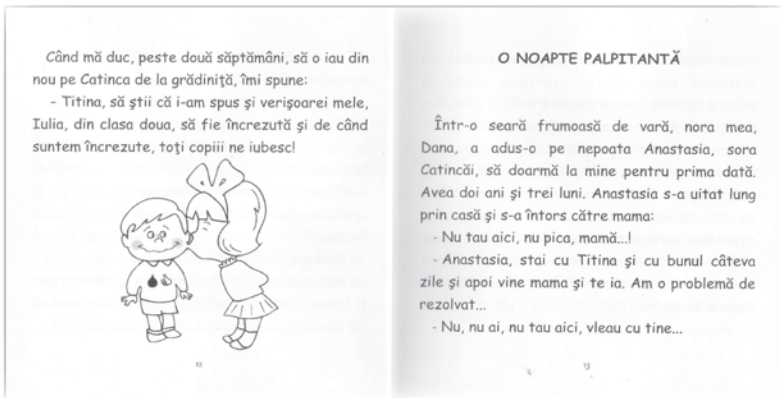

Când mă duc, peste două săptămâni, să o iau din nou pe Catinca de la grădiniță, îmi spune:
- Titina, să știi că i-am spus și verișoarei mele, Iulia, din clasa doua, să fie încrezută și de când suntem încrezute, toți copiii ne iubesc!

O NOAPTE PALPITANTĂ

Într-o seară frumoasă de vară, nora mea, Dana, a adus-o pe nepoata Anastasia, sora Catincăi, să doarmă la mine pentru prima dată. Avea doi ani și trei luni. Anastasia s-a uitat lung prin casă și s-a întors către mama:
- Nu tau aici, nu pica, mamă...!
- Anastasia, stai cu Titina și cu bunul câteva zile și apoi vine mama și te ia. Am o problemă de rezolvat...
- Nu, nu ai, nu tau aici, vleau cu tine...

Cartea iubitei bunicuțe este interesantă și pentru noi, maturii și bătrânii care, încă, mai avem bucuria de a avea copii și nepoți...Și noi avem ce învăța dintr-o asemenea lectură, cititorul, situându-se în imediata vecinătate a talentatei scriitoare de povestiri și poezii pentru copii... „La grădiniță stătea cuminte și asculta pe educatoare. Dar asta nu o caracteriza pe Anastasia, care avea foartă multă energie. Când venea acasă, nimeni nu se mai înțelegea cu ea. Voia să-și consume energia reprimată. Alerga prin casă, arunca jucăriile, și câte și mai făcea...- Anastasia, fii cuminte! Nu vezi că-mi fac lecțiile...?! Într-un târziu a venit și tăticul ei de la servici.- Anastasdia, sunt foarte oboist, te rog să fii cuminte! Anastasia ajunsese să nu mai știe unde este mai bine: acasă sau la grădiniță?” („Grădinița”)

ELENA ARMENESCU

SOMNUL SOCIAL

Lumea își doarme somnul social
Smecherii urcă scara pierzaniei
Travestindu-se în conducători
Păstorii cei răi, care duc turma
Spre ape otrăvite...

Ștefan Stăiculescu (1935-2020)
desen de Valeriu Ionescu (2019)

Tu, nu te tulbura iubite,
Toate acestea trebuie să se întâmple
Să simtă omenirea junghiul în tâmple
Să vadă
Cum unul câte unul încep să cadă
Intoxicat cu INITIO, dus urgent la spital

Alții, lipsiți de ideal
Aleargă după avut material
MUNCESC FĂRĂ MĂSURĂ
Mor de tineri cu râsul în gură
Uitând de Dumnezeu
De mesajul Fiului Său
De iubire, de dragoste între frați,
Când le amintești, îți răspund cu tupeu:
- Lăsați-ne! De ce ne tulburați
Ori te privesc disprețuitor:
Tatae, Mamae, voi sunteți Trecut,
Noi, Viitor!

Doar o rămășiță de inițiati
Viețuitori în Alpi, Hymalaia, Carpați,
Dezlegând mistere, martori ai tainelor
Iubitorii creației, prietenii animalelor,
Așteaptă cu răbdare
Să vină pentru omenire Ziua cea Mare.

(Poezia ne-a fost transmisă prin luna aprilie 2019 de către prietenul nostru Ștefan Stăiculescu care ne-a parasit înălțându-se la cer pe 17 ianuarie 2020)

CULTURA NOASTRĂ DIN ORAȘUL DE PIATRĂ

Leontina RUS

În aceste zile au avut loc mai multe evenimente culturale, care, parcă, ar fi venit contra evenimentelor pe care le-am citit în cartea „Orașul de carton”, roman semnat de Petre Cichirdan, în care evenimente post anului 2003 ar fi dus orașul nostru de la etichetarea simbolică de „oraș de piatră” la cea de „oraș de carton”... Unul dintre aceste evenimente (contra realităților din carte) s-a petrecut de curând la Arhiepiscopia Râmnicului, unde a fost comemorat, sărbătorit chiar, fostul episcop de Vâlcea, Sfântul Ierarh Calinic, activ în perioada domnitorului Alexandru Ioan Cuza, cel care a ctitorit Mânăstirea Frăsinei; ocazie care a prilejuit organizarea unui spectacol de elită, muzical literar, susținut de Grupul Psaltic „Martyria” al Catedralei Arhiepiscopale din Râmnicu Vâlcea la care și-au dat concursul: Daniela Nane și Silviu Biriș, cunoscuții actori ai scenei românești și Ozana Barabancea, celebra cântăreață de opera și jazz...Un spectacol care alături de cele care au avut loc la Arhiepiscopia Râmnicului de când Arhiepiscop este ÎPS Varsanufie așează Râmnicul între marile centre de cultură ale spectacolului, ale țării, sau cum ar spune alții, care ridică cultura de spectacol a Râmnicului la nivel național...Prelucrând imaginile venite la redacție de la acest spectacol am descoperit că melodia și versurile interpretate de Ozana Barabancea „Ce folos” îmi erau cunoscute, chiar foarte cunoscute, și consultând Video Arhiva www.culturaarsmundi.ro am descoperit înregistrarea video din 2017, din perioada „Cocoșului de Hurez”, de pe scena improvizată în curtea festivalului ceramicii românești, când în cadrul Formației „Perla” din Cernăuți, Ucraina, Ana Maria Calancea, o celebră adolescentă romăncă din Bucovina de nord, a interpretat acest cântec din repertoriul popular ortodox. Am fost emoționată când am făcut această constatare, două interpretări diferite a aceleiași piese, între ele fiind deja cinci ani. Titlul clipului cu pricina este « „Cocoșul de Hurez”, 2017, Formația „Perla” din Cernăuți i-a entuziasmat pe vâlceni »...Ozana Barabancea i-a entuziasmat acum pe vâlceni în anul 2021 în curtea Arhiepiscopiei într-un spectacol de zile mari pentru toți românii. Cum pentru toți românii? Da, chiar așa, pe www.culturaarsmundi.ro, redactorul director Bogdan Cichirdan, și tehnoredactor, prelucrează și montează articole scrise însoțite de video imagini, clipuri, filmate de oamenii redactori colaboratori ai ziarului on line cu același nume pe o Video Arhivă vizibilă pe You Tube de toată lumea. Acest site funcționează din anul 2012 cu acest nume (Cultura Ars Mundi) și din 2004 sub numele „Interferența Artelor 21” din cadrul târgului de artă „Global Art Fusion”; siteuri create în aceiași ani de către primul tehnoredactor al Intol Press-ului, Dragoș Comănescu, tehnoredactor și la „Info Puls” Râmnicu Vâlcea (ca și Bogdan, lucrând acum în Regatul Unit, ambii rămânând activi on line la firma noastră, de presă scrisă și video constituită după Legea 54 și mai apoi Legea 31. Am făcut câteva completări la informațiile pe care am dorit să vi le dau la început, deoarece în instituțiile „de carton” care guvernează această țară acum, nu se mai cunoaște diviziunea muncii, corect, în sectorul publicistic coordonat de UZPR (Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România); din noul statut, al ei, fiind eliminat articolul care desemnează corect cine poate să fie sau nu ziarist profesionist! ... Tehnoredactorul, domnilor, la orice publicație, astăzi! când totul se lucrează pe programe speciale de calculator, <u>crează</u> ziarul, revista, și sarcina lui este enormă (foto, grafică, estetică, sintactică...)!!

Ozana Barabancea

Ana Maria Calancea

Dar voi încheia pledoaria mea pentru cultura „orașului de piatră” versus „orașul de carton” încheind cu faptul că cele două evenimente culturale petrecute la Arhiepiscopie (de șapte ani) și la Horezu de acum cinci ani ne fac viața mai frumoasă, nouă cetățenilor liberi, și cu credință, într-un mediu complet defavorabil și care ține de guvernare... cu alte cuvinte, nici cea mai mica implicare în actul de cultură scrisă specifică cetățeanului în mediul său concurent și care este însăși comunitatea în care trăiește; nu se respectă Legea 186 din 2003 și nici o instituție a municipiului nostru, contrar legii, nu sprijină financiar activitatea care ține de ceastă cultura scrisă (în ultimii șapte ani!)... Din orașul nostru, încă de piatră, din punct de vedere al credinței religioase, cum spunea și Silviu Biriș, „pe care nu ne-o poate lua nimeni”!...

BUNICA ȘI NEPOTUL ...ZIARIȘTI

Peti, ce ne-am face noi fără bunica?
- E simplu, de aia o iubesc atât de mult!...iar tu n-ai mai face ziarul!

Peter KIS

VECHEA BIBLIOTECĂ A MĂNĂSTIRII BISTRIȚA

Fondul de manuscrise

(I)

Arhim. Veniamin MICLE

La inițiativa colonelului Dimitrie Papazoglu (1811–1892), cunoscut istoric, cartograf și geograf român, în anii 1859 și 1860, s-a desfășurat o amplă activitate de inventariere a operelor de artă și cultură, păstrate prin mănăstiri, biserici, case particulare și centre eparhiale din țară. Pentru realizarea acestui scop, s-au constituit comisii de specialiști, care au cercetat arhivele, bibliotecile și locașurile de cult. Așezămintele culturale, mai ales mănăstirile, din județele Argeș și Vâlcea, au revenit istoricului Alexandru Odobescu (1834–1895), fost ministru al monumentelor și profesor de arheologie; în aceste vetre de spiritualitate ortodoxă și cultură românească, au fost descoperite adevărate comori, formate din manuscrise, hrisoave, obiecte cultice și tipărituri – dintre ele, unicate – incunabulele tiparului din Țara Românească, datând de la începutul secolului al XVI-lea.

Cele mai valoroase rezultate le-a obținut Alexandru Odobescu din cercetările efectuate la Mănăstirea Bistrița; în consecință, el „nu se mărginește să semnaleze interesul cultural și istoric al pieselor pe care le descoperă la Bistrița, ci se străduiește să atragă atenția guvernanților vremii asupra datoriei de a aduna în Biblioteca Națională aceste tezaure neprețuite". Astfel, la 28 august 1861, solicită Ministerului de resort autorizația de a ridica aceste valori culturale, pe care le transportă la București, în cursul lunii septembrie; ele constituiau 39 volume din ce avea mai prețios mănăstirile Bistrița și Cozia, fiind păstrate astăzi în colecțiile Academiei Române și ale Muzeului de Artă, Secția feudală.

Alexandru Odobescu semnalează existența, în patrimoniul cultural păstrat la Mănăstirea Bistrița, a 150 de manuscrise, dintre care 80 slave, 40 românești și 30 grecești; opt românești și patru slave le duce la București, recunoscând că fondul bistrițean adăpostește cele mai vechi mărturii culturale, dintre mănăstirile cercetate. Operele rămase au fost păstrate aici până în anul 1884, când Grigorie Tocilescu (1850–1909), subsecretar general la Ministerul Cultelor șl Instrucțiunii Publice, ridică „două sute șaizeci și două cărți românești, grecești și slavonești, și manuscrise slavonești și românești", anume: 72 slavone și 44 românești. Raportul înaintat Episcopiei de superiorul Orest Baldovin arhimandritul, menționează că au fost duse la „București spre a fi puse în Muzeul Statului, și aceasta a urmat conform ordinului dat de Ministerul Cultelor, cu nr. 8214 din 1 august 1884".

Manuscrise slavone. Până la separarea Bisericii apusene de cea răsăriteană, limba folosită la noi în biserică a fost cea a poporului român, apropiată latinei strămoșilor noștri. După schisma din secolul al XI-lea, s-a introdus limba slavă care, în împrejurările istorice respective reprezenta „garanția și criteriul ortodoxiei noastre". Pentru promovarea limbii și, ca o necesitate a săvârșirii slujbelor bisericești, s-au importat cărți liturgice din sudul Dunării, iar ulterior au fost copiate și pe teritoriul țării noastre.

Puternicele centre de cultură slavonă din Bulgaria secolului al X-lea, numit „veac de aur", ilustrat de cărturari renumiți din preajma țarului Simeon (893–927), urmat la sfârșitul secolului al XI-lea de Serbia unde apar cronografe, codexuri de drept bisericesc, florilegii, scrieri ascetice și hagiografice, vor influența cultura nord-dunăreană de la noi. Cel mai vechi document slav scris în țara noastră este un Evangheliar din secolul al XI-lea, păstrat în Muzeul de istorie din Moscova, și cunoscut sub numele de Savina Kniga, de la „popa Sava" care a semnat una dintre filele cărții; al doilea este un Miscelaneu, descoperit în Mănăstirea poloneză Suprals, de unde numele de Codex Supralsliensis, scris pe piele. Ulterior, el a fost împărțit în trei fragmente care se păstrează la Sankt Petersburg, Varșovia și Liubliana. Tot pe teritoriul țării noastre se crede că a fost scrisă partea chirilică din renumita Evanghelie glagolitică, aflată în Catedrala din Reims (Franța). În ultimul timp a fost identificat un fragment de carte cultică, opera unui român din secolele XI–XII; de asemenea, în Biblioteca Arhiepiscopiei Sibiului, se păstrează un Penticostar aparținând secolului al XIII-lea. Din perioada respectivă, mai sunt cunoscute opt manuscrise slave copiate în diferite zone ale țării.

După reorganizarea monahismului românesc de către Sfântul Nicodim, în Oltenia sunt menționate doar câteva manuscrise, anume: Evangheliarul donat de voievodul Vladislav I (1364–1377) Mănăstirii Vodița; Scrieri teologice, trimise de patriarhul Eftimie al Târnavei mitropolitului Antim și arhimandritului Nicodim, precum Tetraevanghelul din 1405 al Sfântului Nicodim de la Tismana. De timpuriu, mănăstirile devin importante centre culturale, afirmându-se în Moldova, mai ales Neamțu, Putna, Moldovița și Voroneț, iar în Oltenia, Tismana, Cozia și Bistrița.

Dacă producția culturală a secolului al XV-lea își are ponderea în mănăstirile moldovenești, unde s-au descoperit peste 160 manuscrise, iar în cele muntenești abia zece, locul principal ocupându-l Tetraevanghelul Sfântului Nicodim, cea a secolului al XVI-lea este ilustrată de mănăstirile oltenești, în frunte cu Bistrița, de unde provin cele mai multe manuscrise ale Bibliotecii Academiei Române. Multe manuscrise slavo-române se păstrează în bibliotecile unor renumite centre universitare străine.

Mare vatră de cultură, Mănăstirea Bistrița colecționează un inestimabil tezaur de manuscrise. Printre cele mai vechi, se numără unele aduse din sudul Dunării, mai ales din Serbia, căzută sub stăpânire otomană, și de la Muntele Athos. Ștefan Ștefănescu scrie: „Importante valori culturale pentru istoria ei, au fost aduse și păstrate la Bistrița, unde continuă să lumineze făclia speranței în viitoarea eliberare a statului sârbesc care, ca și Țara Românească și Moldova, a întruchipat câtva timp tradiția imperiului bizantin".

Aceste valori au fost multiplicate de monahii bistrițeni; apoi fondul cultural s-a îmbogățit prin donațiile altor chinovii, ale centrelor eparhiale, sau ale călugărilor, aduse aici din țară și străinătate.

Pentru cunoașterea acestui tezaur, bogat și diversificat, menționăm principalele manuscrise slavone.

1. Psaltirea cu tâlc. Cunoscută și sub numele de Psaltirea comentată de Branco Mladenovici, Psaltirea cu tâlc este cel mai valoros manuscris din fondul bistrițean, cuprinzând traducerea psalmilor, interpretați de Branco Mladenovici, consilier al țarului Ștefan Dușan (1331–1355). Opera aparține lui Ioan Teologul, care o copiază în anul 1346, potrivit autografului: „Cu voia lui Dumnezeu și cu întruparea de la Duhul Sfânt și cu nașterea Fiului, s-a scris această Psaltire cu ajutorul lui Dumnezeu și a Preacuratei Maicii lui Dumnezeu în anul 6854, indiction 3, cu sârguința și cu silința din toată inima, după așezămintele dumnezeieștilor prescrieri, a scris această Psaltire Branco Mladenovici, iar cu mâna mult păcătosului, înfășuratului în zădărniciile vieții, robul lui Dumnezeu Ioan Teologul, în locul ce se zice Borăci, în zilele binecredinciosului și prea-evlaviosului și singur țar al tuturor sârbeștilor țări și părții maritime, craiul Ștefan și fiului său craiului Uroș. În acel timp, a luat domnul craiul Ștefan cetatea Costur, cetatea Belgrad, cetatea Caninu".

Descoperită la Mănăstirea Bistrița de Alexandru Odobescu, care scrie despre ea: „Cel mai vechi dintre manuscrisele Bistriței este fără îndoială o Psaltire slavonă, scrisă pe 52 coli de 80 sau 832 fețe de pergament galben, foarte ordinar, de 23 centimetri înălțime și de 16 centimetri lărgime, cu litere de forma celor capitale, de deosebite mărimi, variind de la 4 până la 1/2 milimetri înălțime. Inițialele, la începutul frazelor și titlurile în capul psalmilor, sunt scrise, după obiceiul vechilor scriitori, în cinambru (kinovar), iar textul curent, cu cerneală neagră. Cartea e legată în scoarțe de lemn, învelite cu piele neagră; încheieturile cărții au căzut". Manuscrisul este un valoros monument al culturii noastre medievale, adusă în țară, probabil, de Milița Despina, soția voievodului Neagoe Basarab, înscriindu-se între cele mai vechi manuscrise slave, păstrate pe teritoriul românesc.

2. Manuscrisul de la Hilandar. Descoperit la Mănăstirea Bistrița de Alexandru Odobescu, Manuscrisul de la Hilandar datează din anul 1408. Aflat într-o avansată stare de degradare, câteva date importante cu privire la originea sa oferă două însemnări păstrate pe unele file. Prima, în slavonă, relatează că: „S-a scris această carte în glorificarea și stăpânirea și preavrednicia marelui despot Ștefan, în marele locaș Hilandar, și sub egumenul Timotei. În anul 6916, ocolul soarelui 1, al lunei...", iar a doua, în limba greacă: „Pe ostenitorul și scriitorul, apără-l și-l miluiește, Doamne, după milostivirea bunătății Tale. Osteneala împreună cu strădania, pentru scriere la aceasta de față, au fost ale preaplecatului și smeritului între monahi Grigorie care și Gavriil...", însemnare incompletă. Despre apartenența manuscrisului la fondul bistrițean, Alexandru Odobescu se întreabă: „Oare și pe acesta nu-l vor fi adus Basarabeștii din călătoria lor în Serbia unde, poate, pe atunci manuscrisul se afla de un secol". Indiferent cine l-a adus, mitropolitul Maxim Brancovici, boierii Craiovești sau Doamna Despina, important este că a făcut parte din patrimoniul cultural al țării noastre. Regretabil este că, în prezent, nu se cunoaște locul unde se află.

3. Viața Sfântului Grigorie Decapolitul. După aducerea moaștelor Sfântului Grigorie Decapolitul de la Constantinopol la Mănăstirea Bistrița, în anul 1497, marele ban Barbu Craiovescu îndeamnă pe monahii bistrițeni să traducă Viața Sfântului din grecește în slavonește. Originalul, scris de Ignatie Diaconul, datează din jurul anului 860. Traducerea este menționată într-un manuscris de la Bistrița, din 1745, unde se confirmă că fusese „scoasă și tâlcuită pe slavonie de cuviosul între ieromonahi chir Andrei, cu porunca și osârdia celui de neam bun și de Hristos iubitor, banul Barbu Craiovescu din Țara Românească".

4. Psaltirea și Rânduieli tipiconale. Scrisă spre sfârșitul secolului al XV-lea, Psaltirea și Rânduieli tipiconale a aparținut Bistriței, potrivit unui început de hrisov al voievodului Mircea Ciobanul pentru Mănăstire, scris pe interiorul copertei din față.

5. Minei pe luna septembrie. Manuscris de origine sârbească, Mineiul datează de la sfârșitul secolului al XV-lea, fiind donat de Mănăstirea Sfântul Panteleimon din Muntele Athos fraților Craiovești, care l-au dăruit ctitoriei lor de la Bistrița.

6. Minei pe luna iulie. Aflat în fondul de manuscrise bistrițean, Mineiul a fost copiat pe la finele secolului al XV-lea.

7. Trebnicul și Pravila Sfântului Nichifor al Constantinopolului. Redactat în Țara Românească, manuscrisul aparține secolului al XV-lea și cuprinde Rânduiala călugăriei, a înmormântării călugărilor și diferite rugăciuni. De asemenea, poartă numeroase autografe ale monahilor bistrițeni, ca „Antonie ieromonah, egumen" și „popa Leontie", care atestă faptul că provine de la Mănăstirea Bistrița.

8. Cronica lui Gheorghe Amartolos. Manuscris copiat la sfârșitul secolului al XV-lea și începutul celui următor, Cronica mai cuprinde și alte texte, printre care și Cronografia pe scurt a patriarhului Nichifor.

9. Sintagma lui Matei Vlastaris. Operă cu caracter juridic, scrisă în Serbia la sfârșitul secolului al XV-lea sau la începutul secolului al XVI-lea, Sintagmă a fost donată Mănăstirii Bistrița de doamna Despina, soția voievodului Neagoe Basarab. Intitulată Adunare pe capitole cuprinzând toate cazurile sfintelor și dumnezeieștilor pravile cu truda și, în același timp, și cu întocmirea celui din urmă dintre ieromonahi Matei, a fost citită de învățatul Udrișe Năsturel, care face o serie de adnotări, oferindu-ne, printre altele, următoarea prețioasă informație: „Această carte de pravilă, alcătuită de Matei și donată Mănăstirii de cneaghina Despina, eu păcătosul Udrișe Năsturel din Fierești, am citit-o în anul Domnului 1636, în vremea lui Matei Basarab". Apartenența sa la fondul de manuscrise bistrițean o confirmă și semnătura egumenului „Vasile ot Bistrița" și pecetea Mănăstirii, fiind cunoscută și sub numele de Pravila de la Bistrița.

10. Omiliar patristic. Manuscris de origine sârbească, redactat la începutul secolului al XVI-lea, Omiliarul cuprinde o colecție de predici la duminicile și sărbătorile din perioada Triodului, respectiv a Postului Mare. Majoritatea Cuvântărilor aparțin Sfântului Ioan Gură de Aur, dar se află și Cuvinte despre pocăință și umilință ale arhiepiscopului Calist al Constantinopolului, Cuvânt despre umilința al Sfântului Efrem Sirul, și altele.

11. Antologhion de omilii patristice. Copiat la începutul secolului al XVI-lea, Antologhionul cuprinde treizeci și patru de omilii alcătuite de mari predicatori ai Ortodoxiei pentru perioada Penticostarului, excepție făcând Omilia despre îngroparea Domnului nostru Iisus Hristos de Sfântul Epifanie al Ciprului, care se rostește în Vinerea Patimilor. Dintre ele, 18 sunt ale Sfântului Ioan Gură de Aur, anume: cinci la Înviere, la Duminica Tomii, Despre slăbănog, Când a intrat Iisus în biserică, Când a vindecat Hristos pe orb, Cuvânt la Sfintele Rusalii, Despre Sfântul Duh și Laudă tuturor sfinților. De remarcat că, între omiliile hrisostomice, este inclus și Cuvântul de învățătură la Sfintele Paști, care se citește până astăzi în noaptea Învierii; alte omilii sunt: La Paști, de Sfântul Atanasie cel Mare; Despre Înviere, de Sfântul Grigorie de Nyssa; Despre Sfânta Duminică, de Eusebie al Alexandriei; Cuvânt la Înălțare, de Epifanie al Ciprului; La Înălțare, de Diadoh al Foticei; Cuvânt la Pogorârea Duhului Sfânt, de Vasile din Seleucia, și Cuvânt la Ziua Rusaliilor, de Proclu al Constantinopolului. Câteva însemnări, de valoare excepțională, indică pe autor și apartenența manuscrisului, Astfel, la finele lucrării, citim: „Slavă lui Dumnezeu, Săvârșitorului între toate. Pomeniți și pe cel ce s-a trudit, Iacob monahul", iar în altă parte: „Această carte, numită Panteleimon, este a numitului locaș al Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, Stăpâna noastră și pururea Fecioara Maria, hramul Mănăstirii numită Bistrița". Potrivit interpretărilor unor specialiști, monahul Iacob face parte din obștea bistrițeană și copiază Antologhionul la începutul secolului al XVI-lea, după un manuscris adus de la Mănăstirea Panteleimon din Muntele Athos, cu care boierii Craiovești aveau strânse legături (Va urma).

IONUȚ ȚENE: „SOLITUDINI - O SUTĂ DE POEZII”

Petre CICHIRDAN

Singurătate, izolare...precum barca sau lotca singură, cu rame, în zare. Lotca construită de Adam și care așteaptă să nu moară. Cât de frumoasă și trupeșă, și arcuită, și ușoară, și grea pe uscat pare a fi această barcă care așteaptă să înainteze pe apă, barcă pe care Adam a gândit-o în timp și a construit-o în imemorabile vremi ca pe o perfecțiune a creației timpului său și structurată să plimbe, să lucreze pe apă...

Un titlu atât de sugestiv, la fel coperta, o carte plină de sugestivitate care ne prezintă un creator deloc singur și izolat, ci mai degrabă un creator de cântece, de tristeți, ca bocete din anturajul biblic, din anturajul călătorului Moise la marginea vieții cu bariera pusă, interdicție, de a intra în Canaan...

Solitudini. Imposibilă destinație, imposibilă întoarcere în cetatea în care adastă himere gri și albastre, himere palpabile și morgane. O lume a băieților cuminți, netriști, pe străzile imperiale învăluite în ceață, ca nori răsfirați care așteaptă să fie torși, lume a celor cu ochelari fumurii care ascund orbite goale, străzi cu cer acoperit de nori fără păsări alcătuite din cuvinte parcă, toate, și sus și jos, fiind parte dintr-o uzină de fum.

„Vorbele tăcerii sunt acum cântecele noastre” un vers cât un poem, deceniu al schimbării de secol, mileniu chiar...Un drum înainte, dar mai ales înapoi, fiind drumul ales al Revoluției noastre în care „dragostea făcută pe furiș între ruinele/ Unei păci care anunță depărtarea apropierii” și mai departe „Cuvintele întind aripile chemării neștiute.” („Solitudini”)

Da, aceasta este poezia care deschide volumul lui Ionuț Țene, cu același titlu, „Solitudini” și care ne transmite starile poetului în această lume a anilor 2021 în care inceritudinea pentru ziua de mâine este marea dramă care îl macină, incertitudine pentru ziua de ieri, generic vorbind, care a reușit să o mutileze pe cea de astăzi transformând-o în dezastru...Volum de versuri apărut în anul 2021 la Cluj Napoca, la Editura „Ecou Transilvan”.

Citim poezia „Dragoste de zăpadă” și descoperim în albul pur, și în dedesubtul orașului pierdut între fulgi, atâta negru de fiori, încât nu poate fi dragoste mai sfâșietoare și respirație mai pură ca a diamantului în această lume acoperită de zăpadă....Răsuflare în buchet de gheață „Ce stinge lumânarea unei iubiri înghețate”, întotdeauna iarna, plină de alb, timpul părând ostenit și culorile din tablouri par răvășite, chiar depășite...„Inimile încremenite aleargă timpul obosit/ Într-un tablou impresionist/ Revărsat de troiene/ Peste ramele dezgolite”

Înșelăciune mare, astăzi, oamenii se ocolesc unii pe alții, cei care mai au curajul să iasă din casă, când se întâlnesc se lovesc cu cotul: și ei spun că nu se ating, că-și dau bineațe...Timpul când îi vede își ascunde fața - nu vrea să vadă-trece furios peste ei, lasă riduri adânci pe față și le dictează ca un tiran ce este: „Doar această zi fără mâine și ieri” este astăzi, doar această zi și câte mai urmează veți trăi-o „Fără o frângere de pâine și pahar de vin, la cină”. Anotimpul sau „Toamna merge tot mai grăbită pe sârmă” iar pe masa goală curg fără rost coloanele din Festivalul de la Rio, tot goale și „Pe ritmuri de samba”...Astăzi nu ne-au mai rămas decât „lacrimile care absorb transpirația lunii/ După noaptea de dragoste fierbinte/ Cu cerul înstelat.” („Înșelare”)... Un poet pătimaș după entropia zilelor care nu mai există, care au fost și care chema lumea în stradă să sărbătorească și nu să plângă!

...De ce vrei să-l înșeli, Abel, pe Domnul și să-i oferi ofrandă numai carne de miel, ar fi spus Cain...înainte de a-și ucide fratele, și de ce? doar pentru a câștiga simpatia Domnului? Un poet cerebral dar în rezonanță totală cu timpul care tace și fuge, nu spune nimic Naturii ființă care nu dă socoteală nimănui din care cauză poetul suferă și scrie...„Tăcerea”. „Tăcerea nu este aur și nici plumb”...ci doar atunci când Natura vorbește, se exprimă prea mult. Și stâncile pun capăt infinitului, depărtării și cascada își varsă prinosul în mrejele uitării, da, ci doar atunci când simbioza dintre om și pământ există prin aceeași gură arsă a „pământului plâns”, tăcerea, da, este precum „Liniștea, furtună albă în roche de seară” în impresionistele note care se scurg dintr-o pianină din care nu se aude nimic, ci doar clapele albe se văd mișcându-se în ritm, fără ca degete să joace pe ele.

Poezia lui Ionuț Țene nu este numai prezentarea, crearea unei stări poetice, ci o înșiruire dintre acestea reușindu-se acea îngemănare dintre material și spiritual, la fiecare pas, nenumărate semne și însemne, sensuri, trăiri poetice specifice unui început de secol XX, ceea ce face din creator un poet teribil! Care nu stă o clipă pe loc și care scoate din el cât pentru o cohortă de poeți. Teribil poet născut, crescut din teribili poeți!! „Ce tristă și lungă e linia vieții, poete/ Cad stele răpite defrumusețea imaginii/ Pe roibii stepei agățate agățate umbre căzătoare/ Vocea depărtării înserate doare...” („Așteptare”)

Iată oniricul, stare între trăire și netrăire, posibil între viață și moarte, între putință și neputință,desigur îmbogățit de simbolismul mai vechi decât este timpul adamic... „Spunem că venim și nu ajungem/ Zburăm și stăm prin veșnicia locului/ Venim, deși nu învingem/ /Iubim fără să vedem inima din treceri/ Floarea timpului ofilește întoarceri” („Alergare”).

Înaintând în lectura volumului ne apropiem de zona centrală, fierbinte, și era de neconceput ca strea poetică a autorului să nu fie influențată de pandemia care ne supără de aproape doi ani! Normal, plăcerea noastră, cei care suntem făcuți din același aluat, să fim solidari cu el, teribilul poet, care, iată, explodează în ritmuri și tonalități nemaiîntâlnite... Patria este „frumoasa părăsită” fiindcă a fost scoasă la vânzare!... iar noi, aici sub Cozia, pe malul drept al Oltului, ne plângeam numai știm cui, că, în anul două mii doisprezece, statul ne-a fost vândut...Guvernul! ...Am devenit „termometre ce măsoară febra roboților/ Rămășag pentru singurul/ Orb surd și șchiop dezmoștenit/ Să asculte cântecul lugubru al lupilor/ În fața țării sfâșiate de pradă” („Distopie”). O lume imaginată și negativă. Da, ne amintim de „Mașina timpului” a lui G. H. Wells, de ce nu, și de „Fahrenheit 451” cartea lui Ray Bradbury.

Așteptam aceste versuri ale protestatarului poet, cum spuneam, teribil! Care îmbracă această realitate dezbrăcată, de afoni și nepatrioți, așteptam aceste imagini care, asemeni bătrânuluii carusel învârtit „în jurul unui ax ruginit”, vorbesc despre tot ce este mai rău în prezentul acesta căruia, iată, i-a venit timpul să poarte mască...„cu parcuri golite de memorie”, cu „iarbă din plastic”, cu „depășiri necontrolate” de fum; vai, vai cu „fetele care se transformă-n femei” - țâțoase și arătoase și care plimbă cărucioare duble cu gemeni... („Caruselul”)

Ce nenorocire a cuprins omenirea, bătrâna Europă să nu mai știe ce este acela căruia îi spunem rai! Căci numai noi „De la Nistru până la Tisa” mai cultivăm în grădini mere, cireșe, gutui, mai creștem găini, mai creștem cai! Așa suntem noi, poeții!...să considerăm că tot ce-i al nostru, este rai! Și totuși, poetul teribil nu greșește: spus-am numai noi, că mai avem mere în rai... „În livada aceea de coloane infinite/ Cel mai curat măr mușcă sufletul ciobanului/ pictat ca o grădină de Nicolae Grigorescu/ În cel mai impresionist tablou înrămat/ De apele nostalgice ale Dunării, Tisei și Nistrului... („Colț de rai”)

După cum constatăm în poezia lui Ionuț Țene, metaforele abundă se țin lanț una de alta din care motiv nu vedem în nici un loc, cumva, exprimarea prozaică...Metafore create în lexicul nostru curat cu expresii și cuvinte latinești, atât de latine și dintr-o bucată și fără sensuri multiple, încât nu mai știm care dintre noi și restul popoarelor din jurul Romei sunt mai aproape de cuvintele lui Dante și...Vergilius...Sensuri multiple, da, create de metafore!!...„Sălbaticul aer aruncă brațele vântului/ Chemarea lupilor dintre mesteceni/ Zi dezbrăcată de lună” („Goliciune”).

Doamne, trebuia să ne dăm seama că trăim în 2021, an care urmează după 2020, ani în care românii asemeni țiganilor spun, dar nu se revolt, că libertatea noastră este cea mai frumoasă, și estetică, și căutată bogăție a naturii umane... „Așezat lângă colivia goală a canarului/din care triluri seducătoare aud memoria ștearsă/ Despre libertatea care și-a luat zborul/ Atât de înălțător/ În timpul perfect dedicat binelui nostru/ Când fereastra uitată deschisă este o crimă/ Despre oameni în uniformă” („Izolare”).

Încet dar sigur până mai acum un an, doi, rapid în timpul de astăzi ne apropiem de esența timpului: poezia „Minunata lume”; lume pe care ne-au tot promis-o unii obișnuiți să vorbească numai la viitor!...Cât de minunată!...încât astăzi să plângem, să ne minunăm uitându-ne în oglindă. Noi adăugăm, desigur, de la noi, prețuind poetul: chiar trebuia să ni se întâmple asta? La început de mileniu III? Să trăim ca frați lovindu-ne cu cotul și cu „mască chirurgicală” peste gură și nas? „Buzele tale au gustul unei măști chirurgicale/ Ce operează inima poveștii fără sfârșit/ Privirea apocalipsei spală lumina lunii/ De zgura oricărei interogații”...

„Nulla paga il pianto del bambino/ a cui fugge il pallone tra le case.” Două versuri din poezia „Felicita’ raggiunta, si cammina” de Eugenio Montale. Ni le-am amintit, acum, citind poezia „Lacăt pe parcul copiilor” din volumul studiat și semnat de Ionuț Țene și credem, că nu este o mare deosebire între poetul teribil de la Cluj Napoca și generația lui Montale...Noi l-am citit prin anii ”70 într-o traducere de Tudor Arghezi...Vedeți ce lume am trait noi? Și ce lume trăiesc acum, alții decât noi? Transfigurarea plânsului unui copil care pierde mingea cu care se joacă între scările blocurilor de locuit și tristețea parcului cu lacăt închis să nu se joace copii din cartier...Păi cum să se joace dacă nu merg la școală...Stați să vedeți că acuși îi vacinează și pe copii!...cât de curând, dar nimeni nu promite scoaterea măștii de pe față măcar pe trotoare. Normal, fiindcă trebuie să fim proști!...doar noi singuri ne-am dat aceste pensii nesimțite în raport cu salariul modificat ori de câte ori a fost nevoie peste noapte! Dar să citim în continuare această poezie semnată de poetul declanșat, care își trăiește timpul obsevând ceea ce este mai rău după 23 August 1944 și care ni se întâmplă nouă chiar acum, după 2012... Repetăm, lucrurile trebuie căutate, adevărurile, încă de atunci, de când nu mai avem stat! Vai, vai, rușine să vă fie nemernicilor să ne despărțiți pe noi cei de 65 de ani de copiii și nepoții noștri...Într-o târâtură de țară în care și copiii, și nepoții, nu pot trăi în marea lor majoritate fără părinți și bunici! Uitați-vă în jurul vostru și spuneți-ne dacă mințim!? „Copiii își vizitează clandestin bunicii/ Hoții și vardiștii au devenit istoria asfaltului/ Care sare șotronul/ desenat cu clor/ Nu mai știu dacă este zi sau noapte și lună”...

Chiar așa am ajuns, cei de aici de sub Cozia și de pe Valea Oltului, fără curaj și speranță, precum cei ca noi din orașul de pe Someș, din capitala a doua a țării, Cluj Napoca...noi și mai proști, căci numărul de milițieni l-a depășit pe cel de cumpărători din supermarchete; și glumeți, și trădători, cum ne spun mai toți cunoscătorii de popoare căci noi am fost primii la ras din fața luminii soarelui, și găinile!, și porcii!, în gripele porcine și aviare, în timp ce alții se prefăceau...Ai noștri, și atunci în combinezoane sucind gâturile la frumoasele noastre păsări fără asemănare, găini, și atunci acești nenorociți, umblând mascați și în combinezoane albe ca halatele lor de dedesupt, să nu li se strecoare virușii între picioare...Mare răutate este în acest popor, răutate care vine chiar din interior și nu dinafară!... „Văd roboții pe stradă/ Cu pistoale și procese verbale/ Care sancționează aerul/ Pe care-l respire umbra morții/ Și teama unei plase goale cu alimente/ de la magazinul din colt închis de ceva vreme” („Ordonanță”)

Vreau să mă opresc, să citească fiecare cartea, căci mai bun de citit, altceva, acum...nici vorbă! Dar mai am aici o notă la poezia „Pandemie”: minunată poezie, minunat popor, minunată pandemie, ursul este veșnic mâncăcios și tot așa de mincinos...mor, mor, mor! Ce rușine ne este de noi înșine văzuți de undeva de mai sus, poate chiar din ceruri!... „Ne rupem de cer la ordin/ iar isteria umblă în pielea goală pe stradă/ Râzând de molima noastră/ Care deja și-a făcut culcuș în inimă”...O carte care se înscrie în rândul cărților de mare valoare apărute chiar în acești ani de răstriște și jale pentru oamenii simțiți și despre care am avut și noi onoarea să scriem în fiecare număr, lună de lună, în cele patru reviste de cultură scrisă, sfidând pandemia și restricțiile care s-au impus în isteria globală pandemică și pe care românii care ne conduc, nu au vrut să rateze ocazia unei afirmări mondiale! Mai mult decât globale, așteptând bani și iar bani dați de pomană întru propășirea daco-românei noastre... națiuni!

SC Perfect ArgBuild SRL
• Construcții • Vânzări imobiliare
• Formare profesională
perfectargbuild@gmail.com

SC AS FORMARE SRL
• Furnizor de formare profesională
Râmnicu Vâlcea, str. Calea București, nr. 265G, județul Vâlcea, as.formare@gmail.com

ASOCIAȚIA SOCIOPROFESIONALĂ TSPR
• Furnizor de formare profesională și servicii sociale, Telefon: 0744658748

BĂRBATUL CARE PLÂNGE

Luciana Cosmina VLAD

Când l-am cunoscut pe Ovidiu, avea deja 30 de ani. Era un salariat destoinic la o firmă unde câștiga puțin. Soția, nemulțumită, îmbufnată, încruntată, stătea ore în șir la televizor, și în mica încăpere unde stăteau cu chirie, el găsea cu greu un locșor unde să își plângă amărăciunea. Neînțeles la serviciu, neînțeles acasă, unde să își găsească liniștea dorită? Mama lui plătea chiria, cam mare pentru câștigul lor redus... Dar, Dorica o ura pe mama soacră, că nu le dădea mai mult, pentru că așa se cuvenea... Din moși-strămoși, știa ea, bărbatul are casă, acareturi când se însoară, fata aduce doar ceva lenjerie de pat, ștergare și covoare de pus pe jos. Așa știa ea rânduiala căsătoriei, și după doi ani de căsnicie, ea încă susținea dreptul de a ridica pretenții.

Doamna G. îmi era, de curând vecină și se bucura să îmi spună of-ul din când în când, pentru că o admira pe soția mea, și o compara, involuntar, cu nora ei. Așa am aflat că Dorica nu făcea nimic de mâncare. Cum își aștepta soțul? Cu un cartof fiert, pus sfidător pe o farfurie, ca să înțeleagă că nu merită mai mult, de vreme ce nu aduce acasă mai mulți bani. Nu spăla cămășile bărbatului și nu făcea curățenie? De unde să găsească ea chef de treburi, când o duceau așa greu? Sigur că ar fi trebuit să lucreze și ea undeva, dar unde? Nicăieri nu găsea...Parcă anume ușile îi erau mereu închise, ca să rămână mereu țâfnoasă și respingătoare. Nici nu știe când s-a întâmplat de-a rămas însărcinată, că soțul se culca lângă ea obosit, indispus, dezinteresat de sex, mai tot timpul.

Bietul Ovidiu mergea la frigider, scotea cutia cu margarină și-și ungea felie după felie, să-și astâmpere foamea. Asta era cina în fiecare seară, după câțiva covrigi mâncați la prânz și cafeaua de dimineață. Nu, nu se plângea niciodată, și când ne vedeam glumea vesel și discutam despre fotbal. Rar venea la mama lui, nu vroia să îl judece de alegerea făcută. Se ținea tare, chiar dacă îi plângea sufletul. Mai des ne întâlneam în stația de autobuz, când ne strângeam mâinile și ne bucuram că ne vedem.

Și timpul trecu, cum trecu și Dorica născu un băiețel. Cu ce s-a hrănit ea nouă luni? Cu câte un litru de lapte pe zi și câțiva biscuiți; așa, ca să îi arate lui Ovidiu cât de săraci sunt! Venirea lui Ștefănel pe lume i-a adus Doricăi oferta unui serviciu de birou, la firma unei rude a soțului. Apoi, doamna G. le-a propus o cunoștință, femeie curată și cinstită, să îngrijească de copil. Femeie bună, Felicia o primea pe doamna G. în ascuns, să îl vadă pe Ștefănel, pentru că Dorica nu îi permitea. Striga cu arțag: „Nu are de ce veni! Ce, copilul meu este păpușă să se joace cu ea”? Ovidiu tăcea cu capul plecat. Nu o contrazicea. Plângea în sinea lui, și atât.

Sigur că un copilaș drăgălaș, aduce lumină într-o casă, iar Ștefănel cu ochii mari privea cu curiozitate lumea, dar zâmbea și râdea foarte rar. Cine să râdă cu el? Dorica venea ostenită de la serviciu, mereu cu observații despre mersul lucrurilor de la birou, Ovidiu nu mai avea grai să se vaite, asculta și tăcea. Îi plângea sufletul că nimic nu mergea bine: nici munca, nici relația cu soția, nici cu ai lui nu prea comunica, căci și-ar fi supărat consoarta, care nu-i putea suferi. De ce? Avea resentimente pentru ei, de la început, pentru că nu au primit-o ca pe un coș cu cireșe roșii, ci au văzut în ea acreala unei lămâi. Dar ea, nu s-a lăsat! L-a făcut pe Ovidiu soțul ei! Ea l-a dirijat: să nu știe nimeni ce pun ei la cale, să nu se consulte cu nimeni, ci doar să anunțe data când să se prezinte toate rudele la Casa Căsătoriilor, pentru a asista la cununia civilă. Cele două cuscre, văduve amândouă, s-au văzut atunci întâia oară. Era normal sau nu, nu conta! Nu comenta nimeni ceea ce stabileau tinerii însurăței. Iar invitația la restaurant a fost pe cheltuiala soacrei mari, doar era de datoria ei!

Ei bine, unde vor locui? În nici un caz la doamna G. S-au mutat la bunicii lui Ovidiu. Casa cu trei camere era cât de cât încăpătoare, o cameră au ocupat-o ei. Dar regulile impuse de Dorica în casa bătrânilor, nu le-a prea plăcut. Ovidiu nu se amesteca. Tăcea și suferea. O lăsa pe Dorica să se certe cu bunica, să răspundă cu ton ridicat bunicului, când acestuia nu-i plăcea dezordinea pe care o lăsa ea, în baie sau în bucătărie.

Pe atunci, Dorica lucra undeva ca secretară, iar Ovidiu la un ziar local. Dar atmosfera într-o redacție nu e nici pe departe armonioasă. Șeful mereu supărat și certăreț, nu acționa cu tact. Ovidiu, om pașnic și pus pe treabă se simțea complet debusolat. Era mereu întristat: la serviciu asista la tot felul de dispute, acasă Dorica isca tot felul de conflicte. Simțea că nu se afla lângă omul potrivit, dar credea că soarta i-a scos-o în cale și l-a orbit, ca s-o ia de nevastă...

Cui să își descarce sufletul? Mamei? O vedea nemulțumită și dornică să dezbată veștile ce îi parveneau de la părinții ei, dar Ovidiu nu-i permitea: „Acum m-am însurat, trebuie să accepți asta!” Ca și cum ea nu accepta și nu vedea, că el era tot mai nervos, mai mâhnit, mai nefericit...

Ovidiu era un tânăr bine educat. Crescuse într-o casă plină de cărți, cu pian și cu bicicletă. Vacanțele le petrecea într-o stațiune, într-o tabără școlară și la țărm. Bicicleta era o prietenă bună de fiecare zi, iar pianul tovarăș în momentele de tristă singurătate, când compunea melodii ce-i încânta și pe vecini. Deși la liceu avea mulți colegi, nu s-a putut apropia de nimeni în mod special. Adesea, ei încingeau niște partide de fotbal de le ocupa toată după- amiaza, iar seara, Ovidiu făcea în grabă lecțiile, fiind frânt de oboseală. Lipsa unui prieten de nădejde a făcut posibilă apropierea de Ancuța. I-a acordat toată încrederea. Nu conta că această fată critica mult: și școala și profesorii, și colegele, și familia lui cu care de fapt, nu avea nici un contact. Plăcerea de a fi mereu bârfitoare, de a inventa întâmplări și de a părea victimă a unor detractori, nu i-a dat de bănuit lui Ovidiu, timp de patru ani. Greu a acceptat ideea că a fost manipulat și că nu a fost nici iubit, nici respectat. Dar când s-a convins, a rupt brusc această relație, total neprofitoare pentru un băiat ca el. A mai avut niște iubiri pasagere, care l-au acaparat un timp, dar nici o fată nu a avut ambiția Doricăi de a-l conduce la altar.

Și s-a făcut și nunta. Tot pe cheltuiala doamnei G. Aici au avut o surpriză colosală. Ce rude, vecini, prieteni de familie au venit din partea lui Ovidiu, au ocupat jumătate din sala mare a restaurantului. Din partea Doricăi au fost trei persoane: mama, sora și mătușa de la București. Toată seara, Dorica a stat lipită de mirele ei, fără să comunice cu nuntașii. Împreună la dans, împreună la masă. Restul lumii pe cont propriu: la dans și la masă. Orchestra avea niște boxe asurzitoare, încât făcea imposibilă o conversație. Așa că nunta nu a fost prea reușită, chiar dacă bucatele servite au fost gustoase, iar tortul miresei ceva de vis. Nimeni nu mai văzuse, ceea ce o verișoară, venită de departe, a realizat timp de o săptămână: 13 blaturi ornate ca o grădină, cu mulți trandafiri colorați, din zahăr, cu brăduți și miri în trăsurică din turtă dulce. Ce a urmat? Au fost plătite datoriile și banii rămași au revenit tinerilor care s-au mutat în chirie. Ovidiu a deschis o mică firmă și toată ziua era ocupat. Contactul cu mama sa era redus la mici vizite pe care doamna G. i le făcea la birou sau câteva cuvinte la telefon. Răceala se instala între ei, dar mama știa cum se luptă el cu viața. Mereu se iveau motive de ceartă, mereu erau probleme de bani. Acasă, se afunda în lectura unei cărți, se trântea în fața televizorului, urmărind un meci de fotbal sau pur și simplu se culca, pentru ca gândurile să nu-l mai tortureze. Firma nu mergea bine, avea nevoie de bani de la mama sa, dar îi părea rău că trebuia s-o îngreuneze cu cheltuielile lui. Ea și bunica erau femeile care îl iubeau cu adevărat și-i săreau în ajutor. Dar, nu se bucura, ar fi vrut să se descurce singur, și-i era sufletul în lacrimi când le explica nevoia lui. Și doamna G. suferea pentru situația fiului ei, pentru că nu vedea nici o ieșire. Și-și aducea aminte de Ovidiu, cel de altă dată: dornic să învețe, să se cultive, cumpăra multe cărți, se delecta cu poezie, filosofie, spiritualitate și descoperind că are talent, realiza diverse obiecte hand made. Nu le vindea ușor, căci munca asta nu e apreciată.

Anii treceau fără schimbări în bine, căci Dorica nu a putut ține de serviciul ei. Doar când a apărut Ștefănel, cum spuneam, ei i s-a făcut o ofertă de milă, iar Ovidiu a găsit un post la o firmă străină. Câștigul bun nu a îmbunat-o pe Dorica, soacra nu a avut dreptul să vadă casa pe care au construit-o cu bani din bancă, și cu alte sume pe care doamna G. le-a dăruit. Și nici cabana de la munte, unde doar mama ei a fost dusă cu noua mașină, de mai multe ori... Ovidiu tăcea și plângea cu lacrimi nevăzute. Copilul creștea mai mult îngrijit de noua bonă, decât de părinți. Ștefănel era mereu singur, Ovidiu se juca rar cu el, iar Dorica niciodată. Îi cumpăraseră o ladă plină cu jucării, crezând că singur va ști ce să facă cu ele. Odată cu plecarea Feliciei, ușa casei i-a fost închisă doamnei G. Noua bonă era instruită să nu o primească să vadă copilul, și așa a făcut.

Viața lui Ovidiu nu s-a schimbat. Dorica nu gătea. Cumpăra semi preparate pe care le încălzea la cuptorul cu micro-unde, iar lui Ștefănel îi dădea pufuleți, biscuiți și paste fierte stropide cu sos de roșii. Dacă mai plângea de foame, Ștefănel primea o ceașcă cu lapte pe care Dorica i-o trântea înciudată că nu se grăbește să se culce, căci somnul e sănătos. Ovidiu nu îi reproșa nimic soției lui, dar era mereu apăsat și întristat. Uneori își vărsa focul pe copil care mai greșea câte ceva... Acum ea tăcea, nu intervenea, îl lăsa pe Ștefănel să plângă până se liniștea singur.

Doamna G. îl avertiza pe Ovidiu să caute căi de relaxare și liniștire, căci, continuând cu stresul, se va îmbolnăvi. Ovidiu brusc se enerva, că ea gândește negativ, că el nu vrea să audă de boli și nenorociri, și-i trântea telefonul. Când a făcut prima criză de hipertensiune, Ovidiu nu credea că e el. Cum așa? El bolnav? Sigur că glanda tiroidă i-a dat multe semnale de dereglări, dar nu a băgat-o în seamă... Credea că e mai tare ca boala. Și cum un necaz nu vine singur, Dorica intentează divorț. Imediat pierde și serviciul, firma străină se retrage din țară. Dat afară din casă, Ovidiu rămâne pe drumuri. Când l-am întâlnit era tras la față, descurajat, mânios pe conjunctura de viață în care se afla. M-au impresionat ochii în lacrimi ai acestui om bun, onest, de treabă, capabil să realizeze multe...N-am știut decât să-l invit la un pahar de bere și niște mici. Sigur că nu avea chef să-și plângă de milă pe umărul meu, dar cred că i-a făcut bine timpul petrecut împreună. Parcă se simțea mai îmbărbătat... Am început să mă interesez de serviciu pentru el și am fost foarte fericit când am găsit ceva, ce l-a scos din marasmul vieții. Totuși, mi s-a părut ciudat că regreta ceea ce pierduse, că își inventa vini pe care nu le avea. Suferea că îl vedea rar pe Ștefănel, iar copilul tăcut fiind, cu greu comunicau.

Mulțumit că l-am putut ajuta, speram să-l salvez și de singurătate. Am rugat-o pe nevastă-mea să-i prezinte vreo colegă singură. Nu avea. Dar după puțin timp, a aflat că una divorța și m-am bucurat mult. Nu știam despre cine era vorba, nici cât s-ar potrivi, eu am rugat-o pe soția mea, s-o abordeze cu această propunere pe colega ei. Și într-adevăr s-au văzut, s-au plăcut și Ovidiu s-a mutat la ea. Cum este Carmen? O Dorica mai harnică și mai hotărâtă. Nu citește niciodată nimic, nu o interesează un concert, o piesă de teatru, nu a vizitat nici un muzeu din oraș, și până l-a întâlnit pe Ovidiu nu a trecut granița nici până în Bulgaria. El a scos-o din amorțeală, dar foarte puțin. Nu este femeia prin care acest bărbat frumos la suflet să evolueze, să înflorească ca personalitate.

Da, plânge și acum în lăuntrul său, căci se simte neîmplinit. A mai adăugat două boli, întrucât are o slujbă foarte stresantă. Dar este mai curajos, merge înainte. A pierdut, spune doamna G., din inocența și gingășia de altă dată, din sentimentul religios, din dragostea de lectură, din umorul și gentileța tinereții, din atașamentul față de mamă, de copil, de bunici. Este foarte legat de serviciul lui, pe acesta trebuie să îl păstreze cu orice preț, căci îi dă siguranța zilei de mâine. Și poate îl și valorizează într-un fel...Nu prea mult, e drept, dar la 45 de ani nu poți să nu dai muncii ce ai mai bun din tine. Energiile morale îi sunt slăbite. Nu-l satisface: nici relația cu Carmen, nici cu familia, mereu se plâng de bătrânețile lor, nici cu el însuși, nici atmosfera de la birou.

Dar, viața merge înainte și el știe că detașarea de trecut este cea mai bună alegere, iar privirea către viitor cu încredere este singura șansă. (28 febr. 2021)

Pictură de pe pereții aeroportului din Denver,realizată în 1994...No comment

TEATRUL SECOLULUI AL XX-LEA

Elena MANDA

Secolul al XX-lea a fost marcat de importante transformări pe toate planurile vieții economice, sociale și culturale. Două conflagrații mondiale au marcat viața planetei. Mutații importante se produc în domeniul vieții sociale și politice. Știința și tehnica sunt revoluționate prin descoperiri epocale. Se pun bazele teoriei relativității, teoriei expansiunii universului, se descoperă mecanismele genetice și se crează inteligența artificială. Prin descoperirea reflexelor condiționate de către Pavlov și prin fundamentarea psihanalizei de către S. Freud se deschid căile cercetării fenomenelor ce aparțin subconștientului. Omul pătrunde în spațiul cosmic și pășește pe Lună.

În filosofie întîlnim personalități marcante cum ar fi: H.Bergson, E. Husserl, M. Heidegger, J. P. Sartre ș.a., care au fundamentat sau au adus contribuții în domenii cum ar fi intuiționismul, fenomenologia, existențialismul. Aceste curente și orientări își gasesc profunde ecouri în artă și literatură.

În domeniul artei, fie persistă curente maturizate la sfârșitul veacului XIX cum ar fi impresionismul sau postimpresionismul, fie apar altele noi cum ar fi: cubismul, fovismul, expresionismul, suprarealismul. Creatori cum ar fi: P. Picasso, S. Dali ș.a, în pictură, sau C. Brâncuși în sculptură revoluționează arta creaturală și impun noi modalitați de exprimare.

În muzică se continuă orientări cum ar fi simbolismul wagnerian și post-wagnerian, dar se impun și noi modalitați estetice cum ar fi muzica atonală și dodecafonică. Creatori cum ar fi George Enescu, I. Stravinski sau A. Schönberg impun pecetea unei creații autentice.

În secolul ,,senzației" se dezvoltă arta cinematografică, care are strânse relații cu literatura, deoarece multe filme au fost realizate pe baza unor opere literare, tehnica literară fiind influențată la rândul ei de unele procedee cinematografice.

Literatura va fi marcată în evoluția sa de aspectele dominante ale istoriei științei și culturii din epocă. Poezia, proza și dramaturgia îmbinând tradiția cu iovația încearcă să dea răspunsuri problemelor majore ale lumii contemporane.

Critica literară cunoaște o evoluție importantă în cadrul său apărând critica psihanalitică, fenomenologică, structuralistă, semiotica etc.

*

În ce privește dramaturgia secolului al XX-lea, sub raport tematic se pot distinge trei direcții principale: socială, psihologică și a sensului exstenței. Sub raportul formei cele mai importante curente și orientări sunt: expresionismul, existențialismul, avangarda, drama poetică și teatrul absurdului.

În secolul al XX-lea își continuă existența teatrul bulevardier - cu succes la public, descinzând din dramaturgii secolului anterior, Eugene Scribe și Dumas - fiul -, precum și drama romantică în versuri, prin creațiile li Edmund Rostand. Dar acestea sunt forme epigonice, vetuste, cu valoare literară scăzută, în ciuda virtuozității cu care este condusă intriga sau sunt constrite replicile și tiradele.

Precursorii teatrului modern au fost: Henrik Ibsen, August Strindberg și Anton Pavlovici Cehov, autori care au creat în a doua jumătate a secolului al XIX.lea și la inceputul secolului al XX-lea.

Opera lui Henrik Ibsen conține atât dimensiunea socială (în dramele „Stâlpii Societații", „Un dușman al poporului"), cât și pe cele psihologică (în „Hedda Gabler", „Rosmersholm") și simbolică („Constructorul Solness", „Când noi morții vom învia") care vor fi dezvoltate de dramaturgii ce-i vor urma.

Opera dramaturgului suedez August Strindberg reprezintă o înbinare între naturalism („Tatăl", „Domnișoara Julia") și simbolism („Visul"). El este un precursor al expresionosmului prin dramele în care subconștientul și tema imposibilitații oamenilor de a se înțelege unii pe alții joacă un rol important.

Prezentând decăderea arstocrației ruse înlocuită de burghezie („Livada cu vișini") precum și tristețea sufocantă a unei vieți provinciale ucigătoare de idealuri („Unchiul Vanea", „Trei Surori"), A.P.Cehov înnoiește și formele de expresie ale teatrului.

Tematica socială este reprezentată de diferiți dramaturgi cum ar fi G.B.Shaw, care supune unei ironii mușcătoare ipocrizia societății din Anglia victoriană și eduardiană, Maxim Gorki care urmărește frânturile de umanitate în straturile cele mai mizere ale societății („Azilul de noapte"), „Sean O`Casey", luptător pentru libertatea Irlandei („Plugul și stelele"), Bertolt Brecht, creatorul „teatrului epic", sau Arthur Miller, conicar al contradicțiilor societății americane („Toți fiii mei", „Moartea unui comis-voiajor").

Dramaturgia investighează cu mijloace specifice profunzimile personalitțății umane în numele interesului pentru „viața interioară" (Maurice Maeterlinck), punând în termeni specifici problema raportului dintre esență și aparență, dintre persoană și mască (Luigi Pirandello) și aducând pe scenă, în situații dramatice, rabufnirile impulsurilor subconștiente refulate (Eugene` O`Neill).

Jean-Paul Sartre dezbate în spirit existențialist problema destinului uman („Muștele", „Cu ușile închise"), pe care o corelează în „Diavolul și bunul Dumnezeu" cu tematica socială.

Scriitorii francezi Jean Giraudoux („Război cu Troia nu se face", „Electra") și Jean Cocteau („Mașina infernală") adaptează mituri antice la realități moderne, cultivând ironia și paradoxul. Dramaturgii William Butler Yeats („Umbre pe ape") și John Millington Synge („Deirdre a durerilor") dau viață scenică tradițiilor, legendelor folclorice și personajelor mitice ale istoriei irlandeze.

Frederico Garcia Lorca surprinde în dramele sale („Nunta însângerată", „Ferma", „Casa Bernardei Alba") amestecul de pasiune, simbol și tragică violență, caracteristice pământului spaniol.

Creațiile dramatice ale lui Paul Claudel („Ostaticul", „Pantoful de mătase") și T. S. Eliot („Omor în catedrală") tind spre sinteza poetică a miturilor creștine, tradițiilor tragediei antice și formulelor teatrului modern.

Preocuparea pentru mit se manifestă și în teatrul expresionist, interesat nu de individual (personajele sale sunt adesea generice: ,,Femeia", ,,Soldatul", ,,Milionarul"), ci de esențe de forțele obscure care animă omenirea precum în dramele lui Frank Wedekind, sau Walter Hasenclever.

Teatrul românesc, în care se afirmaseră la sfârșitul secolului al XIX-lea B. P. Hașdeu, V. Alecsandri și la începutul secolului al XX-lea Al. Davila, B. Șt. Delavrancea, pătrunde prin opera lui Ion Luca Caragiale în universlitate.

În secolul al XX-lea, prin Lucian Blaga, creator al unui teatru filosofico-poetic în care miturile capătă o interpretare modernă (,,Meșterul Manole", ,,Arca lui Noe"), dar și prin Camil Petrescu, creator al uni ,,teatru de idei" de o factură aparte (,,Jocul ielelor", ,,Act venețian", ,,Danton"), dramaturgia românească se impune în universalitate cu o notă aparte de autentică forță creatoare.

Teatrul de avangardă care are ca un predecesor în francezul Alfred Jarry (,,Ubu rege"), trece prin dadism și suprarealism într-o totală libertate a imaginației și o negare a orcăror convenții- până la teatrul absurdului, afirmat în piesele lui Eugen Ionescu (,,Cântărița cheală", ,,Scaunele", ,,Lecția") și Samuel Beckket (,,Așteptându-l pe Godot"). Absurditatea situațiilor și dialogurilor din aceste creații urmărește să exprime caracterul absurd al existenței în condițiile imposibilității de comunicare dintre oameni. Specificul acestor piese este și caracterul de ,,farsă tragică", rezultat din amestecul dintre tragic și comic în exagerări grotești și exprimând neliniștile omului conteporan. Unele opere ale reprezentanților ,,farsei tragice" (,,Rinocerii" de Eugen Ionescu, ,,Fizicienii" de Friedrich Durrenmatt, ,,Biederman și incendiatorii" de Max Frisch) reprezintă parabole ale unor situații caracteristice lumii moderne. (Va urma)

COZIA, OLTUL, MIRCEA, SIMBOLURI ALE DURABILITĂȚII ÎNTRU VREMELNICE

Constantin GEANTĂ

Născut în Călimăneşti, oraşul situat pe malul răsăritean al Oltului, de la altitudinea de cca. 260-280 m deasupra Mării Negre, privesc legendarul Munte Cozia. Acesta face parte din Carpaţii Meridionali situaţi în partea centrală a țării şi în sudul Depresiunii Colinare a Transilvaniei.

Masivul Cozia se găseşt în Grupa Făgăraş, situată între Dâmboviţa şi Olt, care este cea mai înaltă grupă montană din Carpaţii Meridionali, având pe lângă cele două vârfuri Moldoveanu (2544m) şi Negoiu (2533m) mai multe înălțimi de peste 2500 m. Vârfurile Moldoveanu şi Negoiu fac parte din grupa Munţilor Făgăraş, cu pasul Transfăgărăşan (la peste 2000 m). În sudul acestei grupe se înşiruie câteva culmi mai mici: Cozia, Frunţii, Ghiţu şi Iezer.

Masivul Cozia are înălţime de 1668 m şi se învecinează cu Oltul la est şi mărgineşte la sud Depresiunea Loviştei.

În ce priveşte denumirea muntelui acest omonim a fost explicat de cei mai mulţi specialişti ca provenind din pecenego-cumano „ koz" sau „nuc". Nu contest această explicaţie. Posibil ca nucii de pe dealuri şi de la poalele muntelui să fi contribuit la denumirea de Cozia. Dar, totuşi mă întreb oare Kogaionul să nu fi influenţat în nici un fel denumirea muntelui Cozia?

Oricum particula „KO" ne duce cu gândul la Kosmosul grecesc şi, de ce nu, la vremuri care se pierd într-un timp ce nu poate să fie recuperat decât prin apel la mit şi legendă.

Oltul, care izvorând din Hăşmaşul Mare, străbate inima Transilvaniei, desparte Oltenia de Muntenia şi se varsă în Dunăre, este râul pe malurile căruia mi-am petrecut peste o jumătate de secol din acestă existență pe tărâmul deziluziei și al speranței.

Oltul și Cozia au constituit repere ale existenței mele. Încă din primii ani ai copilăriei am fost familiarizat cu frumusețile acestui fragment din ,,spațiu mioritic". Am călătorit cu bunicul la mănăstirile de la Stănișoara,Turnu, Cozia, Ostrov. Am poposit la Masa și la Peștera lui Traian (azi aflate sub apele Oltului). Am vizitat Lotrișorul cu frumusețile sale. Am cunoscut spendoarea de pe Vârful muntelui Cozia în anul 1978. Am făcut poze în locul unde se află releul, cabană,dar și stația meteorologică. După mulți ani împreună cu preoții Rogoz (din Șerbănești) și Ovidiu (de la Berislăvești), dar și cu Ion Rizea (poetul din Săltrucel) în anul 1994 am revenit pe muntele Cozia. Drumul a trecut prin Șerbănești, de unde am urcat prin locurile numite Durduc și Vădeasa. După ce am ajuns la releu am pornit cu toții spre ceea ce se cheamă Bulzul sau Grădina Florilor. Eu și Ion Rizea ne-m întors pe drumul care ducea spre Călimănești, iar preoții Rogoz și Ovidiu s-au înapoiat pe ruta Șerbănești. Împreună cu străbunicii am mers pe dealurile jurul orașului Călimănești. Am cunoscut legende ale locului cum ar fi: Comoara lui Mircea, Legenda construirii bisericii din Șerbănești, Comoara din Bulz, Legenda balaurului și multe altele.

De mic m-am jucat pe malul Oltului, am pescuit cu tata, sau am ajuns la Ostrov unde treceam cu bacul plutitor pe celeălat mal unde se află Jiblea. Mergeam cu bunicii sau părinții la grădinile pe care le aveam în apropierea Oltului.

Imaginea lui Mircea, năcută din legendele auzite le la bunicul și străbunicul meu și cultivată de lecturile de mai târziu, domește de patru decenii peste imaginația mea. În timp, după ce am absolvit Facultatea de Istorie în cadrul Universtății din București și am făcut numeroase vizite la Mănăstirea Cozia, am făcut un cult față de acest mare voievod și domn. Mă consider cozian deorece iubesc acest spațiu care are printre coordonatele sale principale Cozia și Oltul. Mă sint legat de spațiul dacic, de cel al întemeierii Țării Românești, iar Mircea este simbolul omului care prin înțelepciune și forță domină veacurile prin care trecem noi români, creștini și oameni legați de locurile sfinte ale patriei noastre. Cozia și Oltul sunt coordonate unei geografii spirituale, dar și repere, ale unei laturi temporare dominated e fiigura gigantică ale unui mare făurtor de neam și țară, Mircea cel Bătrân sau mai degrabă Mircea cel Mare și Sfânt. Pe aceste locuri m-am născut și pe aceste locuri vreau să îmi dorm somnul de veci alături de fiul și tatăl meu, dar și de înaintașii care prin muncă, rugăciune și jertfă au sfințit aceste sublime locuri mioritice.

PASTILA DE FICȚIUNE

COȘMARUL DINTR-O REALITATE IMEDIATĂ - SCRISOARE DISPERATĂ SPRE ULTIMA NOASTRĂ APĂRARE CIVILĂ!

Motto: Ficţiunea este o minciună cu ajutorul căreia noi spunem Adevărul

Lucian MARIN

Preludiu și primul atac de panică!

Impresionat de știrile meteo apocaliptice, pe care le-am înghițit cu teamă, în timpul nopții, brrr, trei zile de ploi torențiale, m-am trezit de dimineață cu gândul la un potop! Cred că am visat în cele trei ore de somn-comă, ceva de genul acesta, dar mult mai catastrofal și mai apocaliptic, decât ar putea să fie, vreodată, în realitate. Sunt artist și știu să fac din visele mele ceva ce poate depăși orice efecte cinematografice senzaționale, supercomerciale, de ultimă oră, marca: studiourile de cinema de la Hoollywood! Ca un somnambul perfect, ce nu poate să se dezlipească de visul său teribil, așa de ușor, m-am târât, bâjbâind între vis și o palidă realitate, realitatea dură a zidurilor apartamentului, mascate de semiîntuneric, până în balconul meu de zece metri lungime, la lumina dimineții, la aer rece, ca să mă trezesc, totuși, din acest coșmar, care nu își mai găsea, deloc, un happy end! Mi-am aprins o țigare, cu mâinile tremurând, total incontrolabile, de parcă mă îmbolnăvisem subit de Parkinson. Am tras un fum adânc în piept, așteptând trezirea eliberatoare. Ochii minții mele, larg deschiși, de astă dată, s-au comportat, totuși, la fel de straniu, prin aceea că se încăpățânau să perceapă, perseverând, sau, pur și simplu, în mod diabolic, refuzând să părăsească dimensiunile catastrofale ale coșmarului. Nu o să mă mai uit la filme americane!, am înjurat, în secret, în labirintul ascuns al gândului. Dar ceea ce vedeam, mă izola cumplit, mă trăgea cu brutalitate din brațele firave ale unui simț rațional al realității, care, nu se știe prin ce miracol, mai supraviețuia, totuși, în undergroundul conștiinței mele, atât de palide. Și totuși am simțit adierea vântului răcoros al dimineții... Ceva nu era în regulă. Semnale dintr-o realitate atât de dorită, rațională, mai existau, dar se ascundeau repede, sub impresia monstroasă de ecran panoramic, covârșitor, ce se răsturna, într-una, peste mine, ca și cum asistam la vizionarea unei superproducții, din acelea finanțate cu sume imense, pentru, a hrăni acest coșmar, acum pot spune, de-a dreptul: diabolic. Intrasem în panică! „Descrie coșmarul!, descrie coșmarul!”, parcă îmi striga o voce disperată în cap, încercând să facă ceva, să mă salveze, dacă mai era posibil. Știam că nu poate să fie real. Dar am început să analizez, în secret, ceea ce vedeam în vis. Câte planuri supraetajate are conștiința asta? m-am întrebat, simțind că înebunesc dea binelea.

Coșmarul propriu zis!

Locația era clară, deși unele chestii, detalii, erau altfel aranjate, și ușor supradimensionate. Eram în zona zero a târgului-orășel. Balconul meu foarte lung îmi permitea să am un câmp vizual amplu, cinematografic. Abia acum am observat poptopul, care părea atât de real. În urmă cu câteva secunde, probabil, s-a sinucis și ultima percepție a unui potop imaginar. Apa acoperea intersecția și ploua torențial. Ceva straniu, un fluid maro, căcăniu, se întindea prin apa care vibra din cauza torenților inepuizabili, ca o caracatiță enormă și deja mai avea puțin și cuprindea intersecția care, vă asigur, așa cum o știam, din banala realitate, doar ea, avea dimensiuni, uriașe, metropolitane. Figurile umane sunt total neimportante în această imagine stranie. Nu prea avea nimeni curajul să se aventureze pe stradă în timpul în care se manifesta, cu magnitudine, acest potop. Poate vreo siluetă trecătoare, cu viteză, alerga de la o streașină la alta , în mod inutil, ca în filmele mute, alb-negru, derulate cu foarte mare viteză. În câteva secundă, figura era udă, rece, înghețată, până în centrul ființei sale, până și în sexul cel mai ascuns, și poate și în cel mai intim dintre toate. Până la urmă era o tragedie, o comedie tragică, sau, pur și simplu, un horror? Nu pot să vă spun! Prea multe planuri supraetajate are conștiința acestui coșmar. O mașină bloca în diagonală, răsturnată, intersecția. Era plină de chestia aia maro, căcănie, care intra în interior prin ușa lăsată deschisă de șoferul care fugise lâsându-și amanta, cu mulți cai putere, părăsită în ploaia torențială. Chiar așa?, mi-am zis, tot în secret, ca să nu se supere coșmarul. Mi-era teamă, că dacă se supăra, din cauza mea, cine știe, urgia putea să se transforme în ceva și mai apocaliptic. S-a dus dracu și țigarea care se udase, între timp, și, deși eram ud, de sus până jos, nu mai spun chestia aia cu locurile intime, nu reușeam să mă trezesc din acest cumplit coșmar. Ce poate să fie real în nebunia asta? am încercat cu disperare să mă desprind de această capcană îngrozitoare și am îndrăznit să strig în abisul interiorului meu, deși coșmarul nu mai lăsase prea mult loc pentru urlet. Am mai apucat să aud țipătul unei vânzătoare de la magazinul de peste drum, în timp ce din cauza panicii, m-am prăbușit pe spate. Am realizat, în timp ce mă târam pe spate, ca un gândac nevolnic, căutând drumul, din nou, prin semiîntuneric, spre camera mea, rugându-mă să pot ajunge, că femeia era îngrozită de materia căcănie care intrase și în magazinul ei. Am încercat niște asocieri, în timp ce mă târam ca un soldat printr-un câmp minat cu propria-mi panică, dar pe spate, ca și cum simțul tactil era mai important, și eu eram, acum, un fel de orb din naștere. Asocierile de idei erau însă aproape suprarealiste: Râul „O” inundase centrul orășelului. Târgul era ca un lighean care nu se așteptase vreodată să fie, chiar în halul ăsta, plin cu apă. Materia căcănie ce se întindea ca o caracatiță uriașă, era chiar rahat, scuzați, ce imaginație bolnavă am. Culmea este că mi-a trecut prin cap că este rahatul heckerilor, al mafioților, al clanurilor, al politicienilor corupți până în măduva oaselor, al curvelor, al traficanților de droguri, al tuturor funcționarilor și demnitarilor bolnavi după averile încă neîndestulătoare, al agenților de tot felul, locali, naționali și internaționali, și dracu să îi ia pe toți, era rahatul tuturor, pentru că o lașitate și o mediocritate cumplită erau, de fapt, zânele care conduceau urbea spre ultima sa glorie. Am ajuns lângă laptop care zăcea plin de praf de când am renunțat la cealaltă realitate, care ne controlează existența, realitatea virtuală. Dar mi-am zis: nebunii de pe internet trebuie să zică ceva, undeva, într-o informație chiar foarte bine ascunsă, codată, despre coșmarul ăsta. Cu greu am reușit să dau drumul la mașinărie care a început imediat să zumzăie prietenoasă. Lumina ecranului m-a izbit dintr-o dată în față și în clipa aceea ochii mei s-au deschis subit, din cauza albului pătrunzător și pustiu, ușor vibrând , al ecranului. Dintr-o dată un rău imens m-a cuprins și m-am prăbușit, am aflat mai târziu, ca o piatră foarte grea, pe podea. Au trecut două zile, până mi-am revenit parțial, încercând să-mi explic, cumva, ce s-a întâmplat cu mine în mijlocul acelui coșmar. Nu am reușit nici până astăzi să înțeleg prea multe. M-am ales cu o coastă fracturată și atunci când încerc să mai fumez o țigare, ca să mă pot concentra mai bine, ca să îmi amintesc succesiunea cadrelor care mi-or fi rămas, desigur, în memorie, dacă tușesc îmi vine să mor de durere, și filmul se rupe imediat.

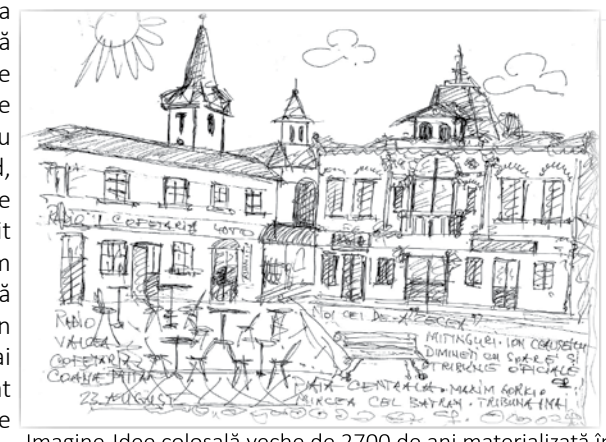

Imagine-Idee colosală veche de 2700 de ani materializată în Râmnicul vechi între 1944 și 1968 în fosta Piață Maxim Gorki-Rm Vâlcea, actuala Mircea cel Bătrân. Desen S-P CICK. 1957 E. V. Vuchetich- Noi transformăm sabiile în pluguri, sediul ONU-SUA

Epilog și un SMS scurt către ultima noastră apărare civilă!

Ce o fi fost acest coșmar, de fapt? Ce o fi vrut să-mi spună soarta imaginară? Va fi cândva un potop atât de mare și cum de vor ajunge apele râului „O” în centru orașului? Toată povestea asta pare a fi doar o fantasmagorie ratată la montaj. Și ce e cu rahatul ăla? De unde atât de mult rahat în orășelul nostru cuminte? Încă mă mai întreb, și încă nu am găsit răspuns, mai ales, la această ultimă întrebare. Până la urmă, am alcătuit cu toate aceste întrebări absurde un scurt SMS și l-am trimis către ultima noastră apărare civilă. Aștept de ceva timp, dar, la capătul celălalt, nimeni, chiar nimeni, nu cred că are de gând, să răspundă, oricum, nu contează ce, dar să răspundă, la acest disperat SMS.

OVIDIU CRISTIAN DINICĂ

decor hibernal

mirosul proaspăt al cărnii stăpânește cu virilitate centrul orașului
ca un praf de pușcă ce ocupă străzi câștigate în bătălii fără nume și fără de timp,
câștigătorii poartă măști stranii par copiate din cărți cu zmei
dar sunt locatari banali nu-și găsesc papucii și nici halatul de casă
în care și-au lăsat iubirea să zacă precum în scrisori uitate în cerdacul toamnei,
se pregătesc să intre în decorul fierbinte ca într-o incursiunea în falsa beatitudine,
sunt precum spectatorii ce nu găsesc logica după- amiezii când ploaia este stăpâna armoniei,
martorii naufragiului urban veghează dezorientați deodată ei cer să se facă liniște,
au găsit rațiunea, întârziata într-un tramvai blocat între liniile paralele
ale traseului la capătul căruia mame sinucigașe își valorifică laptele acrit,
fețiii lor lepădați la naștere sunt făcuți să devină copiii vântului

tranzacție

i-am cerut vânzătoarei de talismane să-mi împacheteze inima sa, pe care să o port doar la sărbători legale, să-i cânt până-i dispare stresul, să-i întru în voie, în locul ușilor dispărute să-i vânez cuvintele, pe acelea care se lipesc de suflet ca într-o rugăciune repetată și nu sfâșie decorul, ea a zâmbit, cu ochii căutând

liniștea din spatele furtunii

odată ce strada te-a înghițit
nu te va mai restitui,
ca un trubadur înveți în
orașul ce te supune experiențelor
că nimic nu este gratis,
chiar și îmbrățișările
necesită o prealabilă pregătire
astfel încât să nu-ți rupi sufletul
dacă infuzia de lumină este de joasă frecvență,
cu fiecare pas te maturizezi
chiar dacă trenurile au un mers întârziat
precum întârziate
sunt strângerile de mână
ce nu au nimic de spus,
doar o atingere
și totul este ca înainte
nici mai aproape, nici mai departe
tot vei ajunge la capătul drumului.

DEPOPULAREA ROMÂNIEI IGNORATĂ SISTEMATIC

Gheorghe PANTELIMON

În prezent țara noastră se confruntă cu cel puțin trei probleme foarte grave: pandemia de COVID-19, scăderea dramatică a numărului locuitorilor și poluarea mediului înconjurător, care ne-a adus într-un impact ecologic.

Potrivit datelor publicate recent de Institutul European de Statistică – Eurostat, în prezent, populația României este de 19,2 milioane de locuitori. În general, creșterea numerică a populației țării noastre s-a produs odată cu îmbunătățirea nivelului de trai și asistenței sanitare și a scăzut în perioadele de decădere. Astfel, în 1859 aveam 8,6 milioane de locuitori, în 1930 peste 14 milioane, în 1956 peste 17 milioane, în 1977 peste 21,5 milioane, în 1989 erau 23.151.564 locuitori, în 1990 populația a atins cifra record de 23.206.720, apoi a început să scadă continuu, în 1991 fiind 23.185.084 milioane de locuitori. Avem o mare problemă demografică, țara se depopulează în ritm accelerat.

Din 1990 până în prezent numărul s-a diminuat cu peste 4 milioane de locuitori, o scădere extrem de mare. Se estimează că anual populația României pierde circa 140.000 de persoane, 70.000 prin scădere naturală din cauza mortalității și diferența, prin migrație externă negativă. Datele publicate recent de Institutul Național de Statistică indică faptul că, în luna noiembrie 2020, în condițiile unei explozii a mortalității, scăderea naturală a ajuns, pe 11 luni, la 90.000 de locuitori, în loc de 70.000, cât a fost în ultimii ani și posibil în decembrie 2020, să fi ajuns la 110.000 de persoane. În 2020 au fost cele mai puține nașteri din ultimii 20- 30 de ani. Specialiștii din cadrul Centrului de Cercetări Demografice „Vladimir Trebici" al Academiei Române consideră că evoluțiile au devenit dramatice odată cu anul 2020 și se conturează să fie catastrofale în deceniile viitoare. Trebuie luate în calcul și efectele pandemiei de COVID-19, care a generat crize severe în domeniul economic, financiar, social, medical, al educației etc.

De la declanșarea molimei până pe 1 aprilie 2021, în țara noastră s-au infectat 952 803 de persoane și au decedat 23 538. De asemenea, în această perioadă numărul divorțurilor a crescut alarmant. Scăderea naturală provine din prăbușirea natalității, care a ajuns la un minim istoric și o mortalitate excesiv de mare, la care se adaugă migrația externă spre state dezvoltate, care la noi s-a menținut la cote însemnate. Ne amintim că și în perioada Stării de Urgență, care a fost instituită la începutul pandemiei de COVID-19, mii de muncitori români au plecat să lucreze în agricultură, în Germania și alte state europene avansate.

Specialiștii în domeniul demografic consideră că natalitatea scăzută este expresia unor schimbări fundamentale în statutul cultural, economic și financiar al femeilor din România, iar emanciparea lor este incompatibilă cu numărul mare de copii. În opinia noastră nu trebuie să dăm vina, în exclusivitate, pe femei, care nu mai vor să devină mame. Principalele cauze sunt slaba dezvoltare economică a țării, nivelul de trai mai scăzut, lipsa locurilor de muncă, salariile mici, posibilitățile reduse ale tinerilor de a cumpăra o locuință, numărul insuficient al creșelor și grădinițelor, cuantumul mic al alocației de stat pentru copii, asistența medicală șubredă, agresiunile asupra mediului înconjurător, în special prin tăierea ilegală a pădurilor – fapt ce generează poluare, etc. În intervalul 2000-2011 au fost despădurite sau degradate 360.000 ha.

Cu o politică pronatalistă cvasiabsentă și o migrație economică puternică șansele să oprim tendința de descreștere a numărului locuitorilor sunt nule. Să nu uităm că România are cea mai mare mortalitate infantilă din Europa, suntem pe primul loc la traficul de persoane, iar speranța de viață este mai mică în comparație cu alte state. Aceasta este de 72 de ani la bărbați și 79 de ani la femei, țara noastră fiind situată în partea de jos a clasamentului european, alături de Bulgaria, la 8-9 ani diferență în minus, față de media statelor dezvoltate.

Institutul European de Statistică – Eurostat a publicat și o estimare potrivit căreia, în anul 2050, populația României ar urma să ajungă la 15,5 milioane de locuitori, o scădere extrem de mare. În 2100, în 11 din cele 27 de state membre ale Uniunii Europene, printre care nu se află România, populația va fi mai mare decât în prezent. Însă, Polonia ar urma să piardă 10,3 milioane de locuitori, Italia 8,9 milioane, iar România 6,6 milioane urmând să ajungă la 12,6 milioane de locuitori. Perspectiva este sumbră, dar orizontul de timp este prea îndepărtat și cu siguranță până atunci se vor produce multe transformări, la nivel mondial, european, cât și în România.

Trebuie să subliniem și de această dată că, după anul 1990, problemele demografice au fost ignorate în mod sistematic, nu au constituit obiective prioritare pe agenda de a lucru a guvernelor care s-au succedat în țara noastră și consecințele sunt îngrijorătoare. Asistăm la un proces de îmbătrânire accelerată a populației, la dispariția unor sate, sunt probleme tot mai mari cu asigurarea forței de muncă, numărul elevilor este în continuă scădere, multe școli și-au închis porțile etc. În 2019 și 2020 au avut loc alegeri locale și parlamentare, europarlamentare și prezidențiale, însă partidele politice au nesocotit problemele demografice sau le-au tratat superficial, dezbaterea politică fiind axată pe criticarea adversarilor și pe urmările pandemiei produsă de noul coronavirus. Sociologii spun că politicienii noștri nu prea sunt interesați de domenii în care rezultatele se pot vedea peste 10-20 de ani, ceea ce în cazul analizat este extrem de dăunător, fiind în pericol viitorul națiunii române.

În opinia noastră, pentru redresarea acestei situații trebuie să se implice direct domnul Klaus Iohannis, președintele României, care, cu autoritatea pe care i-o conferă cea mai înaltă funcție pe care o deține în stat, să ceară Guvernului României să elaboreze un program național concret, coerent, pe termen lung, care să vizeze, în prima etapă, stoparea declinului demografic, care poate lua proporții și mai dramatice, devenind o problemă de maximă siguranță națională.

PASTILA DE MASCĂ

ROMÂNIA ÎN ANUL 2547

Silviu LAZĂR

De sute de ani, purtarea măștii era obligatorie începând de la naștere. Devenise o normalitate, oamenii nu mai concepeau să nu poarte masca, devenise un drept legal al lor și erau mândrii de asta. Erau la modă măștile personalizate gen „FCSB nu e Steaua", "Manelele e viața mea!", „Pumnii mei minte nu are", "Te iubesk Nelly" etc. Cu toate astea, în vara anului sus amintit, o gravă epidemie începea să se răspândească cu repeziciune în țară cât și peste hotare, ajungând până la urmă o pandemie și isterie la nivel mondial.

Totul pornise dintr-un mic sătuc românesc unde P.L.M. (identitatea nu i-a fost făcută publică niciodată), mare amator de semințe de floarea soarelui, scuipa cojile direct în mască de ani buni de zile, astfel ajungându-se la dezvoltarea unui microclimat perfect pt virusul denumit CojSem 47.

Medici și virusologi din toată lumea au descoperit că, odată ce masca era dată jos, în contactul cu aerul, virusul murea în câteva minute. S-a instituit starea de urgență și s-a dat o ordonanță prin care toată lumea era obligată să-și dea măștile jos. Dar ce să vezi? Mii și mii de români s-au revoltat, că e împotriva drepturilor omului să nu porți mască, lezează integritatea personală, e chiar periculos să nu porți mască pt. că nu ai unde scuipa semințele. Și, uite așa, numărul de cazuri explodă peste noapte...

Am uitat să menționez că virusul se răspândea pe o singură cale: prostia din capul oamenilor. Între timp suferise niște mutații și, din nefericire, afecta și oamenii inteligenți și cu bun simț...

APEL

ARGEȘENI! VÂLCENI! SIBIENI!

AVEM TREI OBIECTIVE COMUNE ÎN ACEST PREZENT
PRIN CARE PUTEM TRANSFORMA VALEA OLTULUI ÎN RAI PE PĂMÂNT:

- CALE FERTATĂ DUBLĂ, ELECTRIFICATĂ, MARFĂ ȘI CĂLĂTORI, ÎNTRE: PITEȘTI- CURTEA DE ARGEȘ-RM. VÂLCEA-SIBIU
- RÂMNICU VÂLCEA-PUNCT NODAL DE MARFĂ PE CALEA FERATĂ
- SĂ FACEM AUTOSTRADĂ SPRE SIBIU ȘI PITEȘTI CU RAMIFICAȚII LA CĂLIMĂNEȘTI, OLĂNEȘTI, GOVORA, OCNELE MARI
- DN 7-CALE REGALĂ ÎNTRE EUROPA DE EST ȘI EUROPA CENTRALĂ ȘI DE VEST
- DECOLMATAREA SAU DESFIINȚAREA LACURILOR DE PE OLT

REVISTĂ DE CULTURĂ TRIMESTRIALĂ
produsă de
Asociația ECOSTAR 21, Editura INTOL - PRESS, și SC TINCONT SRL

Editor șef: Petre CICHIRDAN
Director: Mircea VASII
Redactor șef: Bogdan CICHIRDAN
Director marketing: Ligia NICOLESCU
Secretar de redacție: Felix SIMA
Tehnoredactare: Ana-Maria LAZĂR
Corector: Tina CICHIRDAN
Seniori editori: Veniamin MICLE, Constantin ZĂRNESCU, Mihai SPORIȘ
Publiciști (inlusiv autori foto): Marian PĂTRAȘCU, Simona Maria KIS, Tanța TĂNĂSESCU, Gheorghe PANTELIMON, Paulian BUICESCU, Emil MANZUR, Vasian MIRCESCU, Gheorghe SPORIȘ, Ligia NICOLESCU
Redacția: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3
Tel./Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824
E-mail: cichirdan@yahoo.com
Website: www.cichirdan.ro; www.culturaarsmundi.ro
ISSN: 2285 - 6919
ISSN-L: 2285 - 6919
Preț: 3 lei

NOTĂ: Întreaga responsabilitate a conținutului articolelor revine autorilor. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Revista apare sub incidența Legii 186/2003.

Tipărit la Prodcom Tg. Jiu și PDF în http://www.culturaarsmundi.ro, 21 mai 2021